नमो नमो निम्मल दंसणस्स

पंचम गणधर श्री सुधर्मास्वामिने नमः

३३ मरणसमाधि-प्रकिर्णकंसूत्रम्

सच्छायं

(दशमं-प्रकिर्णकम्)

(मूलम् + संस्कृत छाया)

मू. (१) *तिहुयणसरीरिवंदं सप्प (संघ) वयणरयणमंगलं नमिउं।*
समणस्स उत्तमट्ठे मरणविहीसंगहं वुच्छं॥

छा. त्रिभुवनशरीरिवन्द्यं सत्प्रवचनरचनामंगलं नत्वा।
श्रमणस्योत्तमार्थाय मरणविधिसंग्रहं वक्ष्ये॥

मू. (२) *सुणह सुयसारनिहसं ससमयपरसमयवायनिम्मायं।*
सीसो समणगुणड्ढं परिपुच्छइ वायगं कंचि॥

छा. शृ णुत श्रुतसारनिकष विसमयपरसमयवादनिष्णातं।
श्रमणगुणाढ्यं कंचित् वाचकं शिष्यः परिपृच्छति॥

मू. (३) *अभिजाइसत्तविक्कमसुयसीलविमुत्तिखंतिगुणकलियं।*
आयारविणयमद्दवविज्जाचरणागरमुदारं॥

छा. अभिजातिसत्वविक्रमश्रुतशीलविमुक्तिक्षान्तिगुणकलितं।
आचारविनयमार्दवविद्याचरणाकरमुदारं॥

मू. (४) *कित्तीगुणगब्भहरं जसखाणिं तवनिहिं सुयसमिद्धं।*
सीलगुणनाणदंसणचरित्तरयणागरं धीरं॥

छा. कीर्त्तिगुणगर्भधरं यशःखानिं तपोनिधिं श्रुतसमिद्धं।
शीलगुणज्ञानदर्शनचारित्ररत्नाकरं धीरं॥

मू. (५) *तिविहं तिकरणसुद्धं मयरहियं दुविहठाण पुणरत्तं।*
विनएण कमविसुद्धं चउसिरं बारसावत्तं॥

छा. त्रिविधत्रिकरणशुद्धं मदरहितं द्विविधे स्थाने पुना रक्तं (रुष्टं)।
विनयेन क्रमविशुद्धं चतुरिशरो द्वादशावर्त्तं॥

मू. (६) *दुओणयं आहाजायं एयं काऊण तस्स किइकम्मं।*
भत्तीइ भरियहियओ हरिसवसुब्भिन्नरोमंचो॥

छा. द्व्यवनतं यथाजातं एतादृशं कृतिकर्म तस्य कृत्वा।
भक्त्या भृतहृदयो वर्षवशोद्भिन्नरोमाञ्चः॥

मू. (७) उवएसहेउकुसलं तं पवयणरयणसिरिघरं भणइ ।
इच्छामि जाणिउं जे मरणसमाहिं समासेणं ॥

छा. उपदेशहेतुकुशलं तं प्रवचनरत्नश्रीगृहिकं भणति ।
इच्छामि ज्ञातुं समासेन मरणसमाधिं ॥

मू. (८) अब्भुज्जुयं विहारं इच्छं जिनदेसियं विउपसत्थं।
नाउं महापुरिसदेसियं तु अब्भुज्जुयं मरणं ॥

छा. अभ्युद्यतं विहारमिच्छामि जिनदेशितं विद्वत्प्रशस्तं ।
ज्ञातुं महापुरुषदेशितं अभ्युद्यतं मरणं (इच्छामि) ॥

मू. (९) तुब्भित्थ सामि ! सुअजलहिपारगा समणसंघनिज्जवया ।
तुज्झं खु पायमूले सामन्नं उज्झमिस्सामि ॥

छा. यूयमत्र स्वामिनः श्रुतजलधिपारगाः श्रमणसंघनिर्यामकाः ।
युष्माकमेव पादमूले श्रामण्यमुद्यापयिष्यामि ॥

मू. (१०) सो भरियमहुरजलहरगंभीरसरोनिसन्नओ भणइ ।
सुण दाणि धम्मवच्छल ! मरण समाहिं समासेणं ॥

छा. स भृतजलधरमधुरगंभीरस्वरो निषण्णो भणति ।
शृ णु इदानीं धर्मवत्सलामरणसमाधिं समासेन ॥

मू. (११) सुण जह पच्छिमकाले पच्छिमपत्थयरदेसियमुयारं ।
पच्छा निच्छियपत्थं उविंति अब्भुज्जुयं मरणं ॥

छा. श्र णु यथा पश्चिमकाले पश्चिमतीर्थकरदेशितमुदारम् ।
पश्चात् नि श्चयपथ्यं उपयान्त्यभ्युद्यतं मरणं (तथा वक्षये) ॥

मू. (१२) *पव्वज्जाई सव्वं काऊणालोयणं च सुविसुद्धं ।*
दंसणतणचरित्ते निस्सल्लो विहर चिरकालं ॥

छा. प्रव्रज्यादि सर्वं कृत्वाऽऽलोचनां च सुविशुद्धां ।
दर्शनज्ञानचारित्रेषु निरशल्यो विहर चिरकालम् ॥

मू. (१३) *आउव्वेयसमत्ती तिगिच्छिए जह विसारओ विज्जो ।*
रोआयंकागहिओ सो निरुयं आउरं कुणइ ॥

छा. समाप्तायुर्वेदश्चिकित्सायां विशारदश्च यथा वैद्यः ।
रोगातंकागृहीतः स नीरुजमातुरं करोति ॥

मू. (१४) *एवं पवयणसुयसारपारगो सो चरित्तसुद्धीए ।*
पायच्छित्तविहिन्नू तं अणगारं विसोहेइ ॥

छा. एवं प्रवचनश्रुतसारपारगः स चारित्रशुद्धया ।
प्रायश्चित्तविधिज्ञस्तमनगारं विशोधयति ॥

मू. (१५) *भणइ य तिविहा भणिया सुविहिय ! आराहणा जिणिंदेहिं ।*
सम्मत्तम्मि य पढमा नाणचरित्तेहिं दो अन्ना ॥

छा. भणति च त्रिविधा भणिता सुविहित ! आराधना जिनेन्द्रैः ।
सम्यक्त्वे च प्रथमा ज्ञानचारित्रियोर्द्वे अन्ये ॥

मू. (१६) *सद्दहगा पतियगा रोयगा जे य वीरवयणस्स ।*
सम्मत्तमनुसरंता दंसणआराहगा हुंति ॥

छा. श्रद्दधानाः प्रत्यायका रोचका ये च वीरवचनस्य ।
सम्यक्त्वमनुसरन्तो दर्शने आराधका भवन्ति ॥

मू. (१७) *संसारसमावण्णे य छव्विहे मुक्खमस्सिए चेव ।*
एए दुविहे जीवे आणाए सद्दहे निच्चं ॥

छा. संसारसमापन्नांश्च षड्विधान् मोक्षमाश्रितांश्चैव ।
एतान् द्विविधान् जीवान् आज्ञया श्रद्दधाति नित्यम् ॥

मू. (१८) *धम्माधम्मागासं च पुग्गलो जीवमत्थिकायं च ।*
आणाइ सद्दहंता सम्मत्तारहगा भणिया ॥

छा. धर्माधर्माकाशान् च पुद्गलान् जीवास्तिकायं च ।
आज्ञया श्रद्दधानाः सम्यक्त्वाराधका भणिताः ॥

मू. (१९) *अरहंतसिद्धचेइयगुरूसु सुयधम्मसाहुवग्गे य ।*
आयरियउवज्झाए पव्वयणे सव्वसंघे य ॥

छा. अर्हत्सिद्धचैत्यगुरुषु श्रुतधर्मे साधुवर्गे च ।
आचार्ये उपाध्याये प्रवचने सर्वसंघे च ॥

मू. (२०) *एएसु भत्तिजुत्ता पूयंता अहरहं अनन्नमणा ।*
सम्मत्तमनुसरिंता परित्तसंसारिया हुंति ॥

छा. एतेषु भक्तियुक्ताः (तान्)पूजयन्तः अहरहः अनन्यमनसः ।
सम्यक्त्वमनुसरन्तः परित्तसंसारिका भवन्ति ॥

मू. (२१) *सुविहिय ! इमं पइण्णं असद्दहंतेहिं नेगजीवेहिं ।*
बालमरणाणि तीए मयाइं काले अनंताइं ॥

छा. सुविहित ! इमां प्रतिज्ञां (इदं प्रकीर्णके) अश्रद्दधानैरनेकजीवैः ।
बालमरणानि अतीते मृतानि कालेऽनन्तानि ॥

मू. (२२) *एगं पंडियमरणं मरिऊण पुणो बहूणि मरणाणि ।*
न मरंति अप्पमत्ता चरित्तमाराहियं जेहिं ॥

छा. एकं पंडितमरणं मृत्वा पुनर्बहूनि मरणानि ।
न म्रियंते अप्रमत्ताः चारित्रमाराद्धं यैः ॥

मू. (२३) *दुविहम्मि अहक्खाए सुसंवुडा पुव्वसंगओमुक्का ।*
जे उ चयंति सरीरं पंडियमरणं मयं तेहिं ॥

छा. द्विविधे यथाख्याते सुसंवृताः पूर्वसंगोन्मुक्ताः ।
ये तु त्यजन्ति शरीरं पंडितमरणं मृतं तैः ॥

मू. (२४) एयं पंडियमरणं जे धीरा उवगया उवाएणं ।
तस्स उवाए उ इमा परिकम्मविही उ जुंजीया ॥

छा. एतत् पंडितमरणं ये धीरा उपगता उपायेन ।
तस्योपाये इमं तु परिकर्मविधिं तु योजयेत् ॥

मू. (२५) जे कंस संखताडणमारुअजिअगगणपंकयतलूणं ।
सरिकप्पा सुयकप्पियआहारविहारचिट्ठागा ॥

छा. ये क्लेश शंख ताडन मारुत जीव गगन पंकज तल एभिः ।
सीदंगाचाराः श्रुतकल्पिताहारविहारचेष्टाकाः ॥

मू. (२६) निच्चं तिदंडविरया तिगुत्तिगुत्ता तिसल्लनिसल्ला ।
तिविहेण अप्पमत्ता जगजीवदयावरा समणा ॥

छा. नित्यं त्रिदण्डविरताः त्रिगुप्तिगुप्तास्त्रिशल्यनिरशल्याः ।
त्रिविधेनाप्रमत्ता जगज्जीवदयापराः श्रमणाः ॥

मू. (२७) पंचमहव्वयसुत्थिय संपुण्णचरित्त सीलसंजुत्ता ।
तह तह मया महेसी हवंति आराहगा समणा ॥

छा. पंचमहाव्रतसुस्थिताः संपूर्णचारित्राःशीलसंयुक्ताः ।
तथा तथा मृता महर्षयो भवन्त्याराधकाः श्रमणाः ॥

मू. (२८) इक्कं अप्पाणं जाणिऊण काऊण अत्तहिययं च ।
तो नाणदंसणचरित्ततवसुट्ठिया मुनी हुंति ॥

छा. एकमात्मानं ज्ञात्वा कृत्वा चात्महितं च ।
ततो ज्ञानदर्शनचारित्रतपःसुस्थिता मुनयो भवन्ति ॥

मू. (२९) परिणामजोगसुद्धा दोसु य दो दो निरासयं पत्ता ।
इहलोए परलोए जीवियमरणासए चेव ॥

छा. शुद्धपरिणामयोगाः द्वयोश्च (कामभोगयोः)
द्वे स्पर्शनरसने द्वे चक्षुश्रोत्रे दान्ते निराश्रयं च घ्राणं कृतं ।
इहलोके च परलोके च जीविते मरणे च आशंसाः ॥

मू. (३०) संसारबंधणाणि य रागद्दोसनियलाणि छित्तूणं ।
सम्मद्दंसणसुनिसियसुतिक्खधिइमंडलग्गेणं ॥

छा. संसारबन्धनानि च रागद्वेषनिगडान् छित्वा
सम्यग्दर्शनसुनिशितसुतीक्ष्णधृतिमंडलाग्रेण ॥

मू. (३१) दुप्पणिहिए य पिहिऊण तिन्नि तिहिं चेव गारवविमुक्का ।
कायं मणं च वायं मनत्रयसा कायसा चेव ॥

छा. दुष्प्रणिधींश्च पिधाय त्रीन् त्रिभ्य एव गौरवेभ्यो विमुक्ताः ।
कायं मनो वाचं च मनोवचनकायगुप्तिभिरेव निरुन्ध्यात् ॥

मू. (३२) तवपरसुणा य छित्तूण तिण्णि उज्जुअंतिविहियनिसिएणं ।
दुग्गइमग्गा नरिएण मणवयसाकायए दंडे ॥

छा. तपःपरशुना च छित्वा त्रीन् दुर्गतिमार्गान् ऋजुक्षान्तिविहिततैक्ष्ण्येन ।
पौरुषेण मनोवचःकायान् दण्डान् ॥

मू. (३३) *तं नाऊण कसाए चउरो पंचहि य पंच हंतूणं ।*
पंचासवे उदिण्णे पंचहि य महव्वयगुणे हिं ॥

छा. तत् ज्ञात्वा कषायांश्चतुरः पंचभिश्च पंच हत्वा ।
पंचाश्रवानुदीर्णान् पंचभिश्च महाव्रतगुणैः ॥

मू. (३४) *छज्जीवनिकाए रक्खिऊण छलदोसवज्जिया जइणो ।*
तिगलेसापरिहीणा पच्छिमलेसातिगजुआ य ॥

छा. षड्जीवनिकायान् रक्षयित्वा दोषषटवर्जिता यतयः ।
त्रिकलेश्यापरिहीणाः पश्चिमलेश्यात्रिकयुताश्च ॥

मू. (३५) *एक्कगदुगतिगचउपणसत्तट्ठगनवदसगठाणेसुं ।*
असुहेसु विप्पहीणा सुभेसु सय संठिया जे उ ॥

छा. एकद्वित्रिचतुःपंचसप्ताष्टनवदशस्थानेभ्यः
अशुभेभ्यो विप्रहीणाः शुभेषु च सदा संस्थिता ये तु ॥

मू. (३६) *वेयणवेयावच्चे इरियट्ठाए य संजमट्ठाए ।*
तह पाणवत्तियाए छट्ठं पुण धम्मचिंताए ॥

छा. वेदनोपशमाय वैयावृत्याय ईर्यार्थाय च संयमार्थाय ।
तथा प्राणप्रत्ययाय षष्ठं पुनर्धर्मचिन्तायै ॥

मू. (३७) *छसु ठाणेसु इमेसु य अन्नयरे कारणे समुप्पण्णे ।*
कडजोगी आहारं करंति जयणानिमित्तं तु ॥

छा. षट्सु कारणेष्वेषु चान्यतरस्मिन् कारणे समुत्पन्ने ।
कृतयोगिन आहारं कुर्वन्ति यतनानिमित्तं तु ॥

मू. (३८) *जोएसु किलायंती सरीरसंकप्पचेट्ठमचयंता ।*
अविकप्पऽवज्जभीरू उविंति अब्भुज्जयं मरणं ॥

छा. योगेषु क्लाम्यत्सु शरीरसंकल्पचेष्टामशक्नुवन्तः ।
अविकल्पा अवद्यभीरव उपयान्त्यभ्युद्यतं मरणं ॥

मू. (३९) *आयंके उवसग्गे तितिक्खयाबंभचेरगुत्तीसु ।*
पाणिदयातवहेउं सरीरपरिहार वुच्छेओ ॥

छा. आतंक उपसर्ग तितिक्षाब्रह्मचर्यगुप्तिषु ।
प्राणिदयाहेतोः तपोहेतोः शरीरपरिहाराय व्युच्छेदः ॥

मू. (४०) *पडिमासु सीहनिक्कीलियासु घोरे अभिग्गहाईसु ।*
छिय अब्भितरए बज्झे य तवे समनुरता ॥

छा. प्रतिमासु च सिंहनिक्रीडितादिषु घोराभिग्रहादिषु ।
षटसु चैवाभ्यन्तरेषु बाह्येषु च तपसि समनुरक्ताः ॥

मू. (४१) *अविकलसीलायारा पडिवन्ना जे उ उत्तमं अट्ठं ।*
पुव्विल्लाण इमाण य भणिया आराहणा चेव ॥

छा. अविकलशीलाचाराः प्रतिपन्ना ये तूत्तममर्थम् ।
पूर्वेषामेषां च भणिता आराधनैव ॥

मू. (४२) *जह पुव्वद्धुअगमणो करणविहीणोऽवि सागरे पोओ ।*
तीरासन्नं पावइ रहिओऽवि अवल्लगाईहिं ॥

छा. यथा पूर्वमुद्धूतगमनः करणविहीनोऽपि सागरे पोतः ।
तीरासन्नं प्राप्नोति रहितोऽप्यवल्लकादिभिः ॥

मू. (४३) *तह सुकरणो महेसी तिकरण आराहओ धुवं होइ ।*
अह लहइ उत्तमट्ठं तं अइलाभत्तणं जाण ॥

छा. तथा सुकरणो महर्षि त्रिकरण आराधको ध्रुवं भवति ।
असौ लभते उत्तममर्थं तद् अतिलाभवत्त्वं जानीहि ॥

मू. (४४) *एस समासो भणिओ परिणामवसेण सुविहियजणस्स ।*
इत्तो जह करणिज्जं पंडियमरणं तहा सुणह ॥

छा. एष समासो भणितः परिणामवशेन सुविहितजनस्य ।
इतो यथा करणीयं पंडितमरणं तथा शृणुत ॥

मू. (४५) *फासेहिंति चरित्तं सव्वं सुहसीलयं पजहिऊणं ।*
घोरं परीसहचमुं अहियासिंतो धिइबलेणं ॥

छा. स्पक्ष्यति चारित्रं सर्वं सुखशीलत्वं प्रहाय ।
घोरां परिषहचमूमध्यासीनो धृतिबलेन ॥

मू. (४६) *सद्दे रूवे गंधे रसे य फासे य निग्घिणथिईए ।*
सव्वेसु कसाएसु य निहंतु परमो सया होहि ॥

छा. शब्दे रूपे गन्धे रसे च स्पर्शे च निर्घृणतया धृत्या ।
सर्वान् कषायान् निहन्तुं सदा परमो भव ॥

मू. (४७) *चइऊण कसाए इंदिए य सव्वे य गारवे हंतुं ।*
तो मलियरागदोसो करेह आराहणासुद्धिं ॥

छा. त्यक्त्वा कषायान् इन्द्रियाणि च सर्वाणि च गौरवाणि हत्वा ।
ततो मर्दितरागद्वेषः कुरुध्वाराधनाशुद्धिं ॥

मू. (४८) *दंसणनाणचरित्ते पव्वजाईसु जो य अइयारो ।*
तं सव्वं आलोयहि निरवसेसं पणिहियप्पा ॥

छा. दर्शनज्ञानचारित्रेषु प्रव्रज्यादिषु यश्चातिचारः ।
तं सर्वं आलोचय निरवशेषं प्रणिहितात्मा ॥

मू. (४९) *जह कंटएण विद्धो सव्वंगे वेयणट्टिओ होइ ।*
तह चेव उद्धियंमि उ निसल्लो निव्वुओ होइ ॥

छा. यथा कण्टकेन विद्धः सर्वेष्वंगेषु वेदनाऽर्दितो भवति।
तथैव उध्धृते निरशल्यो निर्वृतो (निर्वातः) भवति।

मू. (५०) *एवमणुद्धियदोसो माइल्लो तेण दुक्खिओ होइ।*
सो चेव चत्तदोसो सुविसुद्धो निव्वओ होइ॥

छा. एवमनुद्ध तदोषो मायावी तेन दुःखितो भवति।
स एव त्यक्तदोषः सुविशुद्धो निर्वृतो भवति॥

मू. (५१) *रागद्दोसाभिहया ससल्लमरणं मरंति जे मूढा।*
ते दुक्खसल्लबहुला भमंते संसारकंतारे॥

छा. रागद्वेषाभिहताः सशल्यं मरणं म्रियन्ते ये मूढाः।
ते दुःखिनो बहुशल्या प्राप्यन्ति संसारकान्तारे॥

मू. (५२) *जे पुण तिगारवजढा निस्सल्ला दंसणे चरित्ते य।*
विहरंति मुक्कसंगा खवंति ते सव्वदुक्खाइं॥

छा. ये पुनस्त्रिगौरवरहिता निरशल्या दर्शने चारित्रे च।
विहरन्ति मुक्तसंगाः क्षपयन्ति तानि सर्वदुःखानि॥

मू. (५३) *सुचिरमवि संकिलिट्ठं विहरितं झाणसंवरविहीणं।*
नाणी संवरजुत्तो जिणइ अहोरत्तमित्तेणं॥

छा. सुचिरमपि संक्लिष्टं विहृतं ध्यानसंवरविहीनं।
ज्ञानी संवरयुक्तो जयति अहोरात्रमात्रेण॥

मू. (५४) *जं निज्जरेइ कम्मं असंवुडो सुबहुणाऽवि कालेणं।*
तं संवुडो तिगुत्तो खवेइ ऊसासमित्तेणं॥

छा. यद् निर्जरयति कर्म असंवृतः सुबहुनाऽपि कालेन।
तत् संवृतस्त्रिगुप्तः क्षपयत्युच्छ्वासमात्रेण॥

मू. (५५) *सुबहुस्सुयावि संता जे मूढा सीलसंजमगुणेहिं।*
न करंति भावसुद्धिं ते दुक्खनिभेलणा हुंति॥

छा. सुबहुश्रुता अपि सन्तो ये मूढाः शीलसंयमगुणेषु।
न कुर्वन्ति भावशुद्धिं ते दुःखभागिनो (गृहाणि) भवन्ति॥

मू. (५६) *जे पुण सुयसंपन्ना चरित्तदोसेहिं नोवलिप्पंति।*
ते सुविसुद्धचरित्ता करंति दुक्खक्खयं साहू॥

छा. ये पुनः श्रुतसंपन्नाश्चारित्रदोषैर्नोपलप्यन्ते।
ते सुविशुद्धचारित्राः कुर्वन्ति दुःखक्षयं साधवः॥

मू. (५७) *पुव्वमकारियजोगो समाहिकामोऽवि मरणकालम्मि।*
न भवइ परीसहसहो विसयसुहपराइओ जीवो॥

छा. पूर्वमकृतयोगः समाधातुकामोऽपि मरणकाले।
न भवति परीषहसहो विषयसुखपराजितो जीवः॥

मू. (५८) *तं एवं जाणंतो महंतरं लाहगं सुविहिएसु ।*
दंसणचरित्तसुद्धीइ निस्सल्लो विहर तं धीर ! ॥

छा. तदेवं जानानो महत्तरं लाभं सुविहितेषु ।
दर्शनचारित्रशुद्धया निरशल्यो विहर त्वं धीर ! ॥

मू. (५९) *इत्थ पुण भावणाओ पंच इमा हुं संकिलिट्ठाओ ।*
आराहिंत सुविहिया जा निच्चं वज्जणिज्जाओ ॥

छा. अत्र पुनर्भावनाः पञ्चेमा भवन्ति संक्लिष्टाः ।
आराधकैः सुविहिताः ! या नित्यं वर्जनीयाः ॥

मू. (६०) *कंदप्पा देवकिब्विस अभिओगा आसुरी य संमोहा ।*
एयाउ संकिलिट्ठा असंकिलिट्ठा हवइ छट्ठा ॥

छा. कान्दर्पी देवकिल्बिषी आभियोगी आसुरी च सांमोही ।
एताः संक्लिष्टा असंक्लिष्टा भवति षष्ठी ॥

मू. (६१) *कंदप्प कोकुयाइय दवसीलो निच्चहासणकहाओ ।*
विम्हावितो उ परं कंदप्पं भावणं कुणइ ॥

छा. कन्दर्पचेष्टावान् कोकुचिकः प्रवशीलो नित्यहासनकथाकश्च ।
विस्मापयन् परं तु कान्दर्पीं भावनां करोति ॥

मू. (६२) *नाणस्स केवलीणं धम्मायरियस्स संघसाहूणं ।*
माई अवण्णवाई किब्विसियं भावणं कुणइ ॥

छा. ज्ञानस्य केवलिनां धर्माचार्यस्य संघस्य साधूनां च ।
मायी अवर्णवादी किल्बिषिकीं भावनां करोति ॥

मू. (६३) *मंताभिओगं कोउग भूईकम्मं च जो जने कुणइ ।*
सायरसइड्ढिहेउं अभिओगं भावणं कुणइ ॥

छा. मंत्राभियोगी कौतुकं भूतिकर्म च यो जनेषु करोति ।
सातरसर्द्धिहेतोराभियोगीं भावनां करोति ॥

मू. (६४) *अनुबद्धरोसपसरो तह निमित्तपडिसेवी ।*
एएहिं कारणेहिं आसुरियं भावणं कुणइ ॥

छा. अनुबद्धरोषव्युद्ग्रहसंप्राप्तास्तथा निमित्तप्रतिसेविनः ।
एतैः (एव) कारणैरासुरीं भावनां करोति ॥

मू. (६५) *उम्मग्गदेसमा नाण(मग्ग)दूसणा मग्गविप्पणासो अ ।*
मोहेण मोहयंतंसि भावणं जाण सम्मोहं ॥

छा. उन्मार्गदेशना ज्ञान(मार्ग)दूषणं मार्गविप्रणाशश्च (तान् कुर्वति) ।
मोहेन च मोहयति भावनां जानीहि संमोहीम् ॥

मू. (६६) *एयाउ पंच वज्जिय इणमो छट्ठीइ विहर तं धीर ! ।*
पंचसमिओ तिगुत्तो निस्संगो सव्वसंगेहिं ॥

छा. एताः पंच वर्जयित्वा अनया षष्ठ्या विहर त्वं धीर ! ।
पञ्चसमितस्त्रिगुप्तो निस्संगः सर्वसंगैः ॥

मू. (६७) *एयाए भावणाए विहर विसुद्धाइ दीहकालम्मि ।*
काऊण अंत सुद्धिं दंसणनाणे चरित्ते य ॥

छा. एतया भावनया विशुद्धया दीर्घकालं विहर ।
कृत्वा अन्ते शुद्धिं दर्शनज्ञानचारित्रेषु च ॥

मू. (६८) *पंचविहं जे सुद्धिं पंचविहविवेगसंजुयमकाउं ।*
इह उवणमंति मरणं ते उ समाहिं न पाविंति ॥

छा. पंचविधां ये शुद्धिं पंचविधविवेकसंयुतामकृत्वा ।
इहोपगच्छन्ति मरणं ते समाधिं न प्राप्नुवन्ति ॥

मू. (६९) *पंचविहं जे सुद्धिं पत्ता निखिलेण निच्छियमईया ।*
पंचविहं च विवेगं ते हु समाहिं परं पत्ता ॥

छा. पंचविधां ये शुद्धिं प्राप्ता निखिलेषु निश्चियमतिकाः ।
पञ्चविधं च विवेकं ते एव समाधिं परं प्राप्ताः ॥

मू. (७०) *लहिऊणं संसारे सुदुल्लहं कहवि माणुसं जम्मं ।*
न लहंति मरणदुलहं जीवा धम्मं जिनक्खायं ॥

छा. लब्ध्वा संसारे सुदुर्लभं कथमपि मानुषं जन्म ।
न लभंते मरणे दुर्लभं जीवा धर्मं जिनाख्यातं ॥

मू. (७१) *किच्छाहि पावियम्मिवि सामण्णे कम्मसत्तिओसन्ना ।*
सीयंति सायदुलहा पंकोसन्नो जहा नागो ॥

छा. कष्टैः प्राप्तेऽपि श्रामण्ये कर्मशक्त्यवसन्नाः ।
सीदन्ति दुर्लभसाताः पंकावसन्नो यथा नागः ॥

मू. (७२) *जह कागणीइ हेउं मणिरयणाणं तु हारए कोडिं ।*
तह सिद्धसुहपरुक्खा अबुहा सज्जंति कामेसुं ॥

छा. यथा काकिण्या हेतोर्मणिरत्नानां तु हारयेत् कोटीं ।
तथा परोक्षसिद्धसौख्याः सज्यन्तेऽबुधाः कामेषु ॥

मू. (७३) *घोरो रक्खसपहओ अत्थत्थी हणइ पंथियं मूढो ।*
इय लिंगी सुहरक्खसपहओ विसयाउरो धम्मं ॥

छा. घोरो राक्षसप्रहतोऽर्थार्थी पांथं मूढो हन्ति ।
इति लिंगी सुखराक्षसप्रहतो विषयातुरो धर्मं ॥

मू. (७४) *तेसुवि अलद्धपसरा अवियण्हा दुक्खिया गयमईया ।*
समुविंति मरणकाले पगामभयभेरवं नरयं ॥

छा. तेष्वपि अलब्धप्रसराः अवितृष्णा दुःखिता गतमतिकाः ।
समुपयान्ति मरणकालाद् (परं) प्रकामभयभैरवं नरकं ॥

मू. (७५) *धम्मो न कओ साहू न जेमिओ न य नियंसियं सण्हं ।*
इण्हिं परं परासुत्ति य नेव य पत्ताइं सुक्खाइं ॥

छा. धर्मो न कृतः साधुर्न जिमितः न च श्लक्ष्णं निवसितं ।
इदानीं परं परासुरिति च नैव च प्राप्तानि सौख्यानि ॥

मू. (७६) *साहूणं नोवकयं परलोयच्छेय संजमो न कओ ।*
दुहओऽवि तओ विहलो अह जम्मो धम्मरुक्खाणं ॥

छा. साधुभ्यो नोपकृतं परलोकच्छेकः संयमश्च न कृतः ।
द्विधातोऽपि ततो विफलमिदं जन्म धर्मरूक्षाणां ॥

मू. (७७) *दिक्खं मइलेमाणा मोहमहावत्तसागराभिहया ।*
तस्स अपडिक्कमंता मरंति ते बालमरणाइं ॥

छा. दीक्षां मलिनयन्तो मोहमहावर्त्तसागराभिहताः ।
तस्मादप्रतिक्राम्यन्तो म्रियन्ते ते बालमरणानि ॥

मू. (७८) *इय अवि मोहपउत्ता मोहं मोत्तूण गुरुसगासम्मि ।*
आलोइय निस्सल्ला मरिउं आराहगा तेऽवि ॥

छा. एवमपि मोहप्रयुक्ता मोहं मुक्त्वा गुरुसकाशे ।
आलोच्य निरशल्या मर्तुं (प्रत्यलाः) आराधकास्तेऽपि ॥

मू. (७९) *इत्थ विसेसो भण्णइ छलणा अवि नाम हुज्ज जिनकप्पो ।*
किं पुण इयरमुणीणं तेण विही देसिओ इणमो ॥

छा. अत्र विशेषो भण्यते छलनमपि नाम भवेत् जिनकल्पे ।
किं पुनरितरमुनीनां ? तेन विधिर्दर्शितोऽयम् ॥

मू. (८०) *अप्पविहीणा जाहे धीरा सुयसारऽनरियपरमत्था ।*
ते आयरिय विदिन्नं उविंति अब्भुज्जयं मरणं ॥

छा. यदाऽऽ (धीया) त्मविहीनास्तदा धीराः स्मृतश्रुतसागरपरमार्था ।
ते आचार्यविदत्तं मरणमभ्युद्यतमुपयान्ति ॥

मू. (८१) *आलोयणाइ १ संलेहणाइ २ खमणाइ ३ काल ४ उस्सग्गे ५ ।*
उग्गासे ६ संथारे ७ निसग्ग ८ वेरग्ग ९ मुक्खाए १० ॥

छा. आलोचना संलेखना क्षामणा काल उत्सर्गः ।
अवकाशः संस्तारकः निसर्गो वैराग्यं मोक्षः ॥

मू. (८२) *झाणविसेसो ११ लेसा १२ सम्मत्तं १३ पायगमणयं १४ चेव ।*
चउदसओ एस विही पढमो मरणंमि नायव्वो ॥

छा. ध्यानविशेषो लेश्या सम्यक्त्वं पादपोपगमनं चैव ।
चतुर्दशक एष विधिः प्रथमं मरणे ज्ञातव्यः ॥

मू. (८३) *विनओवयार माणस्स भंजणा पूयणा गुरुजणस्स ।*
तित्थयराण य आणा सुयधम्माऽऽराहणाऽकिरिया ॥

छा. विनय उपचारो मानस्य भंगः पूजना गुरूजनस्य ।
तीर्थकराणां च आज्ञा श्रुतधर्माराधनाऽक्रिया ।।

मू. (८४) *छत्तीसाठाणेसु य जे पवयणसारङ्गरियपरमत्था ।*
तेसिं पासे सोही पन्नत्ता धीरपुरिसेहिं ।।

छा. षट्त्रिंशति स्थानेषु च ये स्थितप्रवचनसारपरमार्था ।
तेषां पार्श्वे शुद्धिः प्रज्ञप्ता धीरपुरुषैः ।।

मू. (८५) *वयछक्कं ६ कायछक्कं १२ अकप्प १३ गिहिभाणं १४ ।*
पलियंक १५ गिहिनिसिज्जा १६ सोभ १७ पलिमज्जण सिणाणं १८ ।।

छा. व्रतषट्कं कायषट्कं द्वादशकं तथा अकल्प्यं गृहिभाजनं ।
पल्यंको गृहिनिषद्या सशोभत्वं परिमार्जनं स्नानं ।।

मू. (८६) *आयारवं च १ उवधारवं च २ ववहारविहिविहिन्नू य ।*
उव्वीलगा य धीरा पन्नवणाए विहिण्णू या ३ ।।

छा. आचारवन्तः उपधारणावन्तश्च व्यवहारविधिविधिज्ञाश्च ।
अपव्रीडकाश्च धीराः प्ररूपणाया विधिज्ञाश्च ।।

मू. (८७) *तह य अवायविहिन्नू ४ निज्जवगा ५ जिनमयम्मि गहियत्था ६ ।*
अपरिस्साई ७ य तहा विस्सासरहस्स निच्छिड्डा ८ ।।

छा. तथा चापायविधिज्ञा निर्यामका जिनमते गृहीतार्था ।
अपरिश्राविनश्च तथा विश्वासरहस्यनिश्छिद्राः ।।

मू. (८८) *पढमं अट्ठारसगं अट्ठ य ठाणाणि एव भणियाणि ।*
इत्तो दस ठाणाणि य जेसु उवट्ठावा भणिया ।।

छा. प्रथममष्टादशकं अष्ट च स्थानानि एवं भणितानि ।
इतो दश स्थानानि च येषूपस्थापना भणिता ।।

मू. (८९) *अणवट्ठतिगं पारंचिगं च तिगमेय छहि गिहीभूया ६ ।*
जाणंति जे उ एए सुअरयणकरंडगा सूरी ।।

छा. अनवस्थाप्यत्रिकं पाराञ्चिकञ्चिकं चैतानि षड्भिर्गृहीभूताः ।
जानन्ति ये त्वेतान् श्रुतरत्नकरण्डकाः सूरयः ।।

मू. (९०) *सम्मद्दंसणवत्तं जे य वियाणंति आगमविहिन्नू ७ ।*
जाणंति चरित्ताओ अ निग्गयं अपरिसेसाओ ८ ।।

छा. त्यक्तसम्यग्दर्शनान् यौंश्च विजानन्ति आगमविधिज्ञाः ।
जानन्ति चारित्रात् निर्गतं चापरिशेषात् ।।

मू. (९१) *आरंभे वट्टइ चिअत्तकिच्चो अणणुतापी य ९ ।*
सोगो य भवे दसमो १० जेसूवट्ठावणा भणिया ।।

छा. य आरंभे वर्त्तते त्यक्तकार्योऽननुतापी च ।
शोक(भोग)श्च भवेद्दशमो येषूपस्थापना भणिता ।।

मू. (९२) *एएसु विहिविहण्णू छत्तीसाठाणएसु जे सूरी ।*
ते पवयणसुहकेऊछत्तीसगुणत्ति नायव्वो ॥

छा. एतेषु विधिविधानज्ञाः षट्त्रिंशति स्थानेषु ये सूरयः ।
ते प्रवचनशुभकेतवः षट्त्रिंशद्गुणा इति ज्ञातव्याः ॥

मू. (९३) *तेसिं मेरुमहोयहिमेयणिसंसेसूरसरिसकप्पाणं ।*
पायमूले य विसोही करणिज्जा सुविहियजणेणं ॥

छा. तेषां मेरुमहोदधिमेदिनीशशिसूर्यसदृक्कल्पानां ।
पादमूले च विशोधि करणीयः सुविहितजनेन ॥

मू. (९४) *काइयवाइयमाणसियसेवणं दुप्पओगसंभूयं ।*
जो अइयारो कोई तं आलोए अगूहिंतो ॥

छा. कायिकवाचिकमानसिकसेवनं दुष्प्रयोगसंभूतं ।
(तद्रूपो) योऽतिचारः कश्चित् तमालोचयेद् अगूहयन् ॥

मू. (९५) *अमुगंमि इउ काले अमुगत्थे अमुगगामभावेणं ।*
जं जह निसेवियं खलु जेण य सव्वं तहाऽऽलोए ॥

छा. अतः अमुकस्मिन् काले अमुकार्थे अमुकग्रामभावेन ।
यद्यथा निषेवितं येन च सर्वं तथैवालोचयेत् ॥

मू. (९६) *मिच्छादंसणसल्लं मायासल्लं नियाणसल्लं च ।*
तं संखेवा दुविहं दव्वे भावे य बोद्धव्वं ॥

छा. मिथ्यादर्शनशल्यं मायाशल्यं निदानशल्यं च ।
तत् (शल्यं) संक्षेपात् द्विविधं द्रव्ये भावे च बोद्धव्यं ॥

मू. (९७) *वि(ति)विहं तु भावसल्लं दंसणनाणे चरित्तजोगे य ।*
सच्चित्ताचित्तेऽविय मीसए यावि दव्वंमि ॥

छा. त्रिविधं तु भावशल्यं दर्शने ज्ञाने चारित्रयोगे ।
सचित्ताचित्तयोरपि च मिश्रे चापि द्रव्ये ॥

मू. (९८) *सुहुमंपि भावसल्लं अनुद्धरित्ता उ जो कुणइ कालं ।*
लज्जाय गारवेण य नहु सो आराहओ भणिओ ॥

छा. सूक्ष्ममपि भावशल्यमनुद्धृत्य तु यः कुर्यात् कालं ।
लज्जया गौरवेण च नैव स आराधको भणितः ॥

मू. (९९) *तिविहंपि भावसल्लं समुद्धरित्ता उ जो कुणइ कालं ।*
पव्वज्जाई सम्मं स होइ आराहओ मरणे ॥

छा. त्रिविधमपि भावशल्यं समध्यृ त्य तु यः करोति कालं ।
प्रव्रज्यादौ सम्यक् स भवति आराधको मरणे ॥

मू. (१००) *तम्हा सुत्तरमूलं अविकूलमविदुयं अणुव्विग्गो ।*
निम्मोहियमणिगूढं सम्मं आलोअए सव्वं ॥

अ. तस्मात् सोत्तरमूलं अविकूलं अविद्रुतमनुद्विग्नः ।
निर्मोहितं अनिगूहितं सम्यक् आलोचयेत् सर्वं ॥

मू. (१०१) *जह बालो जंपंतो कज्जमकज्जं च उज्जुयं भणइ ।*
तं तह आलोएज्जा मायामयविप्पमुक्को य ॥

छा. यथा बालो जल्पन् कार्यमकार्यं च ऋजुकं भणति ।
तत् तथा आलोचयेत् मायामदविप्रमुक्तश्च ॥

मू. (१०२) *कयपावोऽवि मणूसो आलोइय निंदिउं गुरुसगासे ।*
होइ अइरेगलहुओ ओहरियभरोव्व भारवहो ॥

छा. कृतपापोऽपि मनुष्य आलोच्य निन्दयित्वा गुरुसकाशे ।
उत्तारितभर इव भारवाहो भवत्यतिरेकलघुतरः ॥

मू. (१०३) *लज्जाइ गारवेण य जे नालोयंति गुरुसगासम्मि ।*
धंतंपि सुयसमिद्धा न हु ते आराहगा हुंति ॥

छा. लज्जया गौरवेण च ये नालोचयंति गुरुसकाशे ।
बाढमपि श्रुतसमृद्धा नैव ते आराधका भवन्ति ॥

मू. (१०४) *जह सुकुसलोऽवि विज्जो अन्नस्स कहेइ अत्तणो वाहिं ।*
तं तह आलोयव्वं सुट्ठुवि ववहारकुसलेणं ॥

अ. यथा सुकुशलोऽपि वैद्यः अन्यस्मै कथयति आत्मनो व्याधिं ।
तत् तथाऽऽलोचयितव्यं सुष्ठवपि व्यवहारकुशलेन ॥

मू. (१०५) *जं पुव्वं तं पुव्वं जहाणुपुव्विं जहक्कमं सव्वं ।*
आलोइज्ज सुविहिओ कमकालविहिं अभिंदंतो ॥

छा. यत् पूर्वं तत् पूर्वं यथानुपूर्वि यथाक्रमं सर्वं ।
आलोचयेत् सुविहितः क्रमकालविधीन् अभिन्दानः ॥

मू. (१०६) *अत्तंपरजोगेहि य एवं समुवट्ठिए पओगेहिं ।*
अमुगेहि य अमुगेहि य अमुयगसंठाणकरणेहिं ॥

छा. आत्मपरयोगाभ्यां चैवं प्रयोगैः समुपस्थिते ।
अमुकैरमुकैश्च अमुकैः संस्थानकरणैः ॥

मू. (१०७) *वण्णेहि य गंधेहि य सद्दफरिसरसरूवगंधेहिं ।*
पडिसेवणा कया पज्जवेहिं कया जेहि य जहिं च ।

छा. वर्णैश्च गन्धैश्च शब्दस्पर्शरसरूपगन्धैः (शब्दैश्च रसस्पर्शस्थानैः)
प्रतिसेवना कृता या पर्यवैः कृता यैर्यत्र च ॥

मू. (१०८) *जो जोगओ अपरिणामओ अ दंसणचरित्त अइयारो ।*
छट्ठाण बाहिरो वा छट्ठाणब्भंतरो वावि ॥

छा. यो योगतोऽपरिणामतश्च दर्शनचारित्रातिचारः ।
षट्स्थान्या बाह्यो वा षट्स्थान्या अभ्यन्तरो वापि ॥

मू. (१०९) *तं उज्जुभावपरिणउ रागं दोसं च पयणु काऊणं ।*
तिविहेण उद्धरिआ गुरुपामूले अगूहिंतो ।।

छा. तद्ऋजुभावपरिणतो रागं द्वेषं च प्रतनुकौ कृत्वा ।
त्रिविधेनोद्धरेत् गुरुपादमूले अगूहयन् ।।

मू. (११०) *नवि तं सत्थं व विसं व दुप्पउत्तुव्व कुणइ वेयालो ।*
जंतंव दुप्पउत्तं सप्पुव्व पमाइणो कुद्धो ।।

छा. नैव तत् शस्त्र च विषं च दुष्प्रयुक्तो वा करोति वैतालः ।
यन्त्रं वा दुष्प्रयुक्तं सर्पो वा प्रमादिनः क्रुद्धः ।।

मू. (१११) *जं कुणइ भावसल्लं अणुद्धियं उत्तमट्ठकालम्मि ।*
दुल्लहबोहीयत्तं अनंतसंसारियत्तं च ।।

छा. यत् करोति भावशल्यमनुध्धृ तमुत्तमार्थकाले ।
दुर्लभबोधिकत्वं अनन्तसंसारिकत्वं च ।।

मू. (११२) *तो उद्धरंति गारवरहिया मूलं पुनब्भवलयाणं ।*
मिच्छादंसणसल्लं मायासल्लं नियाणं च ।।

छा. तत उद्धरन्ति गौरवरहिता मूलं पुनर्भवलतानां ।
मिथ्यादर्शनशल्यं मायाशल्यं निदानं च ।।

मू. (११३) *रागेण व दोसेण य भएण हासेण तह पमाएणं ।*
रोगेणायंकेण व वत्तीइ पराभिओगेणं ।।

छा. रागेण वा द्वेषेण वा भयेन हास्येन तथा प्रमादेन ।
रोगेणातंकेन वा वृत्या पराभियोगेन ।।

मू. (११४) *गिहिविज्जापडिएण व सपक्खपरधम्मिओवसग्गेणं ।*
तिरियंजोणिगएण व दिव्वमणूसोवसग्गेणं ।।

छा. गृहिविद्यापतितेन वा स्वपक्षपरधार्मिकोपसर्गेन ।
तिर्यग्योनिसंबंधिना वा दिव्यमनुष्योपसर्गेन ।।

मू. (११५) *उवहीइ व नियडीइ व तह सावयपेल्लिएण व परेणं ।*
अप्पाण भएण कयं परस्स छंदाणुवत्तीए ।।

छा. उपधिना वा निकृत्या वा तथा श्वापदप्रेरितेन वा परेण ।
आत्मनो भयेन कृतं परस्य छन्दोऽनुवृत्या ।।

मू. (११६) *सहसक्कारमणाभोगओ अ जं पवयणाहिगारेणं ।*
सन्निकरणे विसोही पुण्णागारो य पन्नत्ता ।।

छा. सहसाकारात् अनाभोगतश्च यच्च प्रवचनाधिकारेण ।
संज्ञीकरणं विशुद्धि पूर्णाकारश्च प्रज्ञप्ताः (पर्यायाः) ।।

मू. (११७) *उज्जुअमालोइत्ता इत्तो अकरणपरिणाम जोगपरिसुद्धो ।*
सो पयणुइ पइकम्मं सुग्गइमग्गं अभिमुहेइ ।।

छा. ऋज्वालाच्य इतोऽकरणपरिणामयोगपरिशुद्धः ।
स प्रतनुकरोति प्रकृतिकर्म सुगतिमार्गमभिमुखयति ॥

मू. (११८) *उवहीनियडिपइट्ठो सोहिं जो कुणइ सोगईकामो ।*
माई पलिकुंचंतो करेइ बुंदुंछियं मूढो ॥

छा. उपधिनिकृतिप्रविष्टः शुद्धिं यः करोति सुगतिकामः ।
मायी परिकुंचयन् करोति बिन्दुंछितं मूढः ॥

मू. (११९) *आलोयणाइदोसे दस दोग्गइबंधणे परिहरंतो ।*
तम्हा आलोइज्जा मायं मुत्तूण निस्सेसं ॥

छा. आलोचनाया दोषान् दश दुर्गतिबन्धनान् परिहरन् ।
तस्मादालोचयेत् मायां मुक्त्वा निरशेषम् ॥

मू. (१२०) *जे मे जाणंति जिणा अवराहा जेसु जेसु ठाणेसु ।*
ते तह आलोएमी उवट्ठिओ सव्वभावेणं ॥

छा. यान् मे जानन्ति जिना अपराधान् येषु येषु स्थानेषु ।
तांस्तथाऽऽलोचयामि उपस्थितः सर्वभावेन ॥

मू. (१२१) *उवट्ठियस्सवि आलोएउं विसुद्धभावस्स ।*
जं किंचिवि विस्सरियं सहसक्कारेण वा चुक्कं ॥

छा. एवमुपस्थितस्यापि आलोचयितुं विशुद्धभावस्य ।
यत्किञ्चिदपि विस्मृतं सहसाकारेण वा विमृष्टं ॥

मू. (१२२) *आराहओ तहवि सो गारवपरिकुंचणामयविहूणो ।*
जिनदेसियस्स धीरो सद्दहगो मुत्तिमग्गस्स ॥

छा. आराधकस्तथापि स गौरवपरिकुंचनामदविहीनः ।
जिनदेशितस्य धीरः श्रद्धायको मुक्तिमार्गस्य ॥

मू. (१२३) *आकंपण १ अनुमाणण २ जंदिट्ठं ३ बायरं ४ च सुहुमं ५ च ।*
छन्नं ६ सद्दाउलगं ७ बहुजण ८ अव्वत्त ९ तस्सेवी ॥

छा. आकंपनमनुमाननं यद् दृष्टं बादरं च सूक्ष्मं च ।
छन्नं शब्दाकुलं बहुजनं अव्यक्तं तत्सेवि ॥

मू. (१२४) *आलोयणाइ दोसे दस दुग्गइवड्ढणा पमुत्तूणं ।*
आलोइज्ज सुविहिओ गारवमायामयविहूणो ॥

छा. आलोचनाया दोषान् दश दुर्गतिवर्धनान् प्रमुच्य ।
आलोचयेत् सुविहितो गौरवमायामदविहीनः ॥

मू. (१२५) *तो परियागं च बलं आगम कालं च कालकरणं च ।*
पुरिसं जीअं च तहा खित्तं पडिसेवणविहिं च ॥

छा. ततः पर्यायं च बलं चागमं कालं च कालकरणं च ।
पुरुषं जीतं च तथा क्षेत्रं प्रतिसेवनाविधिं च ॥

मू. (१२६) *जोग्गं पायच्छित्तं तस्स य दाऊण विंति आयरिया ।*
दंसणनाणचरित्ते तवे य कुणमप्पमायंति ॥

छा. योग्यं प्रायश्चित्तं तस्मै दत्वा ब्रुवते आचार्या ।
दर्शनज्ञानचारित्रेषु तपसि च कुरुष्वाप्रमादमिति ॥

मू. (१२७) *अनसनमूणोयरिया वित्तिच्छेओ रसस्स परिचाओ ।*
कायस्स परिकिलेसो छट्ठो संलीनया चेव ॥

छा. अनशनमवमौदर्यं वृत्तिच्छेदो रसस्य परित्यागः ।
कायस्य परिक्लेशः षष्ठी संलीनता चैव ॥

मू. (१२८) *विनए वेयावच्चे पायच्छित्ते विवेग सज्झाए ।*
अब्भितरं तवविहिं छट्ठं झाणं वियाणाहि ॥

छा. विनयो वैयावृत्यं प्रायश्चित्तं विवेकः स्वाध्यायः ।
अभ्यन्तरं तपोविधिं षष्ठं ध्यानं विजानीहि ॥

मू. (१२९) *बारसविहम्मिवि तवे अब्भितरबाहिरे कुसलदिट्ठे ।*
नवि अत्थि नवि य होही सज्झायसमं तवोकम्मं ॥

छा. द्वादशविधेऽपि तपसि साभ्यन्तरबाह्ये कुशलदृष्टे ।
नैवास्ति नापि च भविष्यति स्वाध्यायसमं तपःकर्म ॥

मू. (१३०) *जे पयणुभत्तपाणा सुयहेऊ ते तवस्सिणो समए ।*
जो अ तवो सुयहीणो बाहिरयो सो खुहाहारो ॥

छा. ये प्रतनुभक्तपानाः श्रुतहेतोस्ते तपस्विनः समये ।
यश्च तपः श्रुतहीनं बाह्यः स क्षुदाहारः ॥

मू. (१३१) *छट्ठट्ठमदसमदुवालसेहिं अवहुसुयस्स जा सोही ।*
तत्तो बहुतरगुणिया हवेज्ज जिमियस्स नाणिस्स ॥

छा. षष्ठाष्टमदशमद्वादशैरबहुश्रुतस्य या शुद्धिः ।
ततो बहुतरगुणिता भवेत् जिमितस्य ज्ञानिनः ॥

मू. (१३२) *कल्लं कल्लंपि वरं आहारो परिमिओ अ पंतो अ ।*
न य खमणो पारणए बहु बहुत्तरो बहुविहो होइ ॥

छा. कल्ये कल्येऽपि वर आहारः परिमिश्च प्रान्तश्च ।
न च क्षपणस्य पारणके बहुः बहुतरो बहुविधो भवति ॥

मू. (१३३) *एगाहेण तवस्सी हवेज्ज नत्थित्थ संसओ कोइ ।*
एगाहेण सुयहरो न होइ धंतंपि तूरमाणो ॥

छा. एकेनाह्ना तपस्वी भवेत् नास्त्यत्र संशयः कश्चित् ।
एकेनाह्ना श्रुतधरो न भवति बाढमपि त्वरमाणः ॥

मू. (१३४) *सो नाम अनसनतवो जेण मनो मंगुलं न चिंतेइ ।*
जेण न इंदियहाणी जेण य जोगा न हायंति ॥

छा. तन्नाम अनशनतपो येन मनोऽमंगलं न चिन्तयति ।
येन नेन्द्रियहानिर्येन च योगा न हीयन्ते ॥

मू. (१३५) *जं अन्नाणी कम्मं खवेइ बहुआहिं वासकोडीहिं ।*
तं नाणी तिहिं गुत्तो खवेइ ऊसासमित्तेणं ॥

छा. यदज्ञानी कर्म क्षपयति बहुकाभिर्वर्षकोटीभिः ।
तत् ज्ञानी त्रिभिर्गुप्तः क्षपयत्युच्छ्वासमात्रेण ॥

मू. (१३६) *नाणे आउत्ताणं नाणीणं नाणजोगजुत्ताणं ।*
को निज्जरं तुलिआ चरणे य परक्कमंताणं ॥

छा. ज्ञाने आयुक्तानां ज्ञानिनां ज्ञानयोगयुक्तानां ।
को निर्जरां तोलयेत् चरणे च पराक्रमभाणानां ॥

मू. (१३७) *नाणेण वज्जणिज्जं वज्जिज्जइ किज्जई य करणिज्जं ।*
नाणी जाणइ करणं कज्जमकज्जं च वज्जेउं ॥

छा. ज्ञानेन वर्जनीयं वर्ज्यते क्रियते च करणीयं ।
ज्ञानी जानाति करणं कार्यमकार्यं च वर्जयितुम् ॥

मू. (१३८) *नाणसहियं चरित्तं नाणं संपायगं गुणसयाणं ।*
एस जिणाणं आणा नत्थि चरित्तं विना नाणं ॥

छा. ज्ञानसहितं चारित्रं ज्ञानं संपादकं गुणशतानां ।
एषा जिनानामाज्ञा नास्ति चारित्रं विना ज्ञानं ॥

मू. (१३९) *नाणं सुसिक्खियव्वं नरेण लद्धूण दुल्लहं बोहिं ।*
जो इच्छइ नाउं जे जीवस्स विसोहणामग्गं ॥

छा. ज्ञानं सुशिक्षयितव्यं नरेण लब्ध्वासुदुर्लभं बोधिं ।
य इच्छति ज्ञातुं जीवस्य विशोधनामार्गम् ॥

मू. (१४०) *नाणेण सव्वभावा नज्जंती सव्वजीवलोअंमि ।*
तम्हा नाणं कुसलेण सिक्खियव्वं पयत्तेणं ॥

छा. ज्ञानेन सर्वभावा ज्ञायन्ते सर्वजीवलोके ।
तस्मात् ज्ञानं कुशलेन शिक्षयितव्यं प्रयत्नेन ॥

मू. (१४१) *न हु सक्का नासेउं नाणं अरहंतभासियं लोए ।*
ते धन्ना ते पुरिसा नाणी य चरित्तजुत्ता य ॥

छा. नैव शक्यं नाशयितुं लोकेऽर्हद्भाषितं ज्ञानं ।
ते धन्यास्ते पुरुषा ज्ञानिनश्च चारित्रयुक्ताश्च ॥

मू. (१४२) *बंधं मुक्खं गइरागयं च जीवाण जीवलोयम्मि ।*
जाणंति सुयसमिद्धा जिणसासणचेइयविहिण्णू ॥

छा. बन्धं मोक्षं गतिमागतिं च जीवानां जीवलोके ।
जानन्ति श्रुतसमृद्धा जिनशासनचैत्यविधिज्ञाः ॥

मू. (१४३) *भद्दं सुबहुसुयाणं सव्वपयत्थेसु पुच्छणिज्जाणं ।*
नाणेण जोऽवयारे सिद्धिपि गएसु सिद्धेसु ॥

छा. भद्रं बहुश्रुतेभ्यः सर्वपदार्थेषु प्रच्छनीयेभ्यः ।
ज्ञानेन येऽवतारयंति सिद्धिमपि गतान् सिद्धान् ॥

मू. (१४४) *किं इत्तो लट्ठयरं अच्छेरयय व सुंदरतरं वा ? ।*
चंदमिव सव्वलोगा बहुस्सुयमुहं पलोयंति ॥

छा. किमितो लष्टतरमाश्चर्यकारकं वा सुन्दरतरं वा ।
चन्द्रमिव सर्वलोका बहुश्रुतमुखं प्रलोकन्ते ॥

मू. (१४५) *चंदाउ नीइ लुण्हा बहुस्सुयमुहाओ नीइ जिनवयणं ।*
जं सोऊण सुविहिया तरंति संसारकंतारं ॥

छा. चन्द्रात् निर्गच्छति ज्योत्स्ना बहुश्रुतमुखात् निर्गच्छति जिनवचनं
यत् श्रुत्वा सुविहितास्तरन्ति संसारकान्तारं ॥

मू. (१४६) *चउवसपुव्वधराणं ओहीनाणीण केवलीणं च ।*
लोगुत्तमपुरिसाणं तेसिं नाणं अभिन्नाणं ॥

छा. चतुर्दशपूर्वधराणां अवधिज्ञानिनां केवलिनां च ।
लोकोत्तमपुरुषाणां तेषां ज्ञानमभिज्ञानम् ॥

मू. (१४७) *नाणेण विना करणं न होइ नाणंपि करणहीणं तु ।*
नाणेण य करणेण य दोहिवि दुक्खक्खयं होइ ॥

छा. ज्ञानेन विना करणंन भवति ज्ञानमपि करणहीनं तु ।
ज्ञानेन च करणेन च द्वाभ्यामपि दुःखक्षयो भवति ॥

मू. (१४८) *दढमूलमहाणंमिवि वरमेगोऽवि सुयसीलसंपन्नो ।*
मा हु सुयसीलविगला काहिसि माणं पवयणम्मि ॥

छा. दृढमूलमहाजनेऽपि एकोऽपि श्रुतशीलसंपन्नो वरं ।
श्रुतशीलविकलान् मा मानं प्रवचने कार्षीः ॥

मू. (१४९) *तम्हा सुयम्मि जोगो कायव्वो होइ अप्पमत्तेणं ।*
जेणऽप्पाण परंपि य दुक्खसमुद्दाओ तारेइ ॥

छा. तस्मात् श्रुते योगः कर्त्तव्यो भवत्यप्रमत्तेन ।
येनात्मानं परमपि च दुःखसमुद्रात् तारयति ॥

मू. (१५०) *परमत्थम्मि सुदिट्ठे अविणट्ठेसु तवसंजमगुणेसु ।*
लब्भइ गई विसुद्धा सरीरसारे विणट्ठम्मि ॥

छा. परमार्थे सुदृष्टे अविनष्टेषु तपःसंयमगुणेषु ।
लभ्यते गतिर्विशुद्धा शरीरसारे विनष्टे ॥

मू. (१५१) *अविरहिया जस्स मई पंचहिं समिईहिं तिहिवि गुत्तीहिं ।*
न य कुणइ रागदोसे तस्स चरित्तं हवइ सुद्धं ॥

छा. अविरहितं पञ्चसु समितिषु तिसृष्वपि गुप्तिषु यस्य मतिः ।
न चकरोति रागद्वेषौ चारित्रं तस्य भवति शुद्धं ॥

मू. (१५२) *उक्कोसचरित्तोऽवि य परिवडई मिच्छभावणं कुणइ ।*
किं पुण सम्मद्दिट्ठी सरागधम्मंमि वट्टंतो ॥

छा. उत्कृष्टचारित्रोऽपि च परिपतति मिथ्यात्वभावनां करोति ।
किं पुनः सम्यग्दृष्टि सरागधर्मे वर्त्तमानः ॥

मू. (१५३) *तम्हा घत्तह दोसुवि काउं जे उज्जमं पयत्तेणं ।*
सम्मत्तम्मि चरित्ते करणम्मि अ मा पमाएह ॥

छा. तस्माद् यतस्व द्वयोरपि कर्त्तुं उद्यमं प्रयत्नेन ।
सम्यक्त्वे चारित्रे, करणे च मा प्रमादिष्ट ॥

मू. (१५४) *जाव य सुई न नासइ जाव य जोगा न ते पराहीणा ।*
सद्धा व जा न हायइ इंदियजोगा अपरिहीणा ॥

छा. यावच्च श्रुतिर्न नश्यति यावच्च योगा न तव परा धीनाः ।
श्रद्धा च यावन्न हीयते इन्द्रिययोगाश्चापरिहीणाः ॥

मू. (१५५) *जाव य खेमसुभिक्खं आयरिया जाव अत्थि निज्जवगा ।*
इड्ढीगारवरहिया नाणचरणदंसणंमि रया ॥

छा. यावच्च क्षेमसुभिक्षे यावच्चाचार्या सन्ति निर्यामकाः ।
ऋद्धिगौरवरहिता ज्ञानचरणदर्शनेषु रताः ॥

मू. (१५६) *ताव खमं काउं जे सरीरनिक्खेवणं विउपसत्थं ।*
समयपडागाहरणं सुविहियइट्ठं नियमजुत्तं ॥

छा. तावत् क्षमं कर्त्तुं शरीरनिक्षेपणं विद्वत्प्रशस्तं ।
समयपताकाहरणं सुविहितेष्टं नियमयुक्तम् ॥

मू. (१५७) *हंदि अनिच्चा सद्धा सुई य जोगा य इंदियाइं च ।*
तम्हा एयं नाउं विहरह तवसंजमुज्जुत्ता ॥

छा. हन्त अनित्या श्रद्धा श्रुतिश्च योगाश्चेन्द्रियाणि च ।
तस्मादेतत् ज्ञात्वा विहरत तपःसंयमोद्युक्ताः ॥

मू. (१५८) *ताएयं नाऊणं ओवायं नाणदंसणचरित्ते ।*
धीरपुरिसाणुचिन्नं करिंति सोहिं सुयसमिद्धा ॥

छा. तद् एतत् ज्ञात्वा औपयिकं ज्ञानदर्शनचारित्रेषु ।
धीरपुरुषानुचीर्णां शुद्धिं कुर्वन्ति श्रुतसमृद्धाः ॥

मू. (१५९) *अब्भितरबाहिरियं अह ते काऊण अप्पणो सोहिं ।*
तिविहेण तिविहकरणं तिविहे काले विगडभावा ॥

छा. अभ्यन्तरां बाह्यां चाथ ते कृत्वाऽऽत्मनः शुद्धिं ।
त्रिविधेन त्रिविधकरणेन त्रिविधे काले विकटभावात् ॥

मू. (१६०) *परिणामजोगसुद्धा उवहिविवेगं च गणविसग्गे य ।*
अज्जाइयउवस्सयवज्जणं च विगइविवेगं च ॥

छा. शुद्धपरिणामयोगाः उपधिविवेकं च गणविसर्गं च ।
आर्याया उपाश्रयवर्जनं च विकृतिविवेकं च ॥

मू. (१६१) *उग्गमउप्पायणएसणाविसुद्धिं च परिहरणसुद्धिं ।*
सन्निहिसंनिचयंमि य तववेयावच्चकरणे य ॥

छा. उद्गमोत्पादनैषणाविशुद्धिं च परिहरणशुद्धिं ।
सन्निधिसन्निचये च तपोवैयावृत्यकरणे च ॥

मू. (१६२) *एवं करंतु सोहिं नवसारयसलिलनहयलसभावा ।*
कमकालदव्वपज्जयअत्तपरजोगकरणे य ॥

छा. एवं कुर्वन्तु शुद्धिं नवशारदसलिलनभस्तलस्वभावाः ।
क्रमकालद्रव्यपर्यायात्मपरयोगकरणेषु च ॥

मू. (१६३) *तो ते कयसोहीया पच्छित्ते फासिए जहाथामं ।*
पुप्फावकिन्नयम्मि य तवम्मि जुत्ता महासत्ता ॥

छा. ततस्ते कृतशुद्धिकाः प्रायश्चित्तानि स्पृष्ट्वा यथास्थाम ।
पुष्पावकीर्णके च तपसि युक्ताः महासत्त्वाः ॥

मू. (१६४) *तो इंदियपरिकम्मं करिंति विसयसुहनिग्गहसमत्था ।*
जयणाइ अप्पमत्ता रागद्दोसे पयणुयंता ॥

छा. तत इन्द्रियपरिकर्म कुर्वन्ति विषयसुखनिग्रहसमर्था ।
यतनायामप्रमत्ताः रागद्वेषौ प्रतनकुर्वन्तः ॥

मू. (१६५) *पुव्वमकारियजोगा समाहिकामावि मरणकालम्मि ।*
न भवंति परिसहसहा विसयसुहपमोइया अप्पा ॥

छा. पूर्वमकृतपरिकर्मयोगाः समाधिकामा अपि मरणकाले ।
न भवन्ति परीषहसहाः विषयसुखप्रमोदितात्मानः ॥

मू. (१६६) *इंदियसुहसाउलओ घोरपरीसहपराइयपरज्झो ।*
अकयपरिकम्म कीवो मुज्झइ आराहणाकाले ॥

छा. इन्द्रियसुखसाताकुलो घोरपरीषहपराजितः अपराद्धः (परायत्तः)
अकृतपरिकर्मा क्लीवो मुह्यति आराधनाकाले ॥

मू. (१६७) *बाहंति इंदियाइं पुव्विं दुन्नियमियप्पयाराइं ।*
अकयपरिकम्मकीवं मरणे सुअसंपउत्तंपि ॥

छा. बाधन्ते इन्द्रियाणि पूर्वं दुर्नियमितप्रचाराणि ।
अकृतपरिकर्माणं क्लीबं मरणे स्व(श्रुत)प्रसंयुक्तमपि ॥

मू. (१६८) *आगममयप्पभावियइंदियसुहलोलुयापइट्ठस्स ।*
जइवि मरणे समाही हुज्ज न सा होइ बहुयाणं ॥

छा. आगममयाभावितस्य इन्द्रियसुखलोलताप्रतिष्टस्य ।
यद्यपि मरणे समाधिर्भवेत् न सा भवति बहुकानां ॥

मू. (१६९) *असमत्तसुओऽवि मुणी पुव्विं सुकयपरिकम्मपरिहत्थो ।*
संजमनियमपइन्नं सुहमत्तहिओ समण्णेइ ॥

छा. *असमाप्तश्रुतोऽपि मुनि पूर्वं सुकृतपरिकर्मनिपुणः ।*
संयमनियमप्रतिज्ञां सुखमात्महितः समन्वेति ॥

मू. (१७०) *न चयंति किंचि काउं पुव्विं सुकयपरिकम्मजोगस्स ।*
खोभं परीसहचमू धिईबलपराइया मरणे ॥

छा. न शक्नोति किंचित् कर्तुं पूर्वं सुकृतपरिकर्मयोगस्य ।
क्षोभं परीषहचमूः धृतिबलपराजिता मरणे ॥

मू. (१७१) *तो तेऽवि पुव्वचरणा जयणाए जोगसंगहविहीहिं ।*
तो ते करिंति दंसणचरित्तसइ भावणाहेउं ॥

छा. ततस्तेऽपि पूर्वचरणा (भवन्ति) यतनया योगसंग्रहविधिभि ।
ततस्तेऽपि भावनाहेतोर्दर्शनचारित्रस्मृतिं कुर्वन्ति ॥

मू. (१७२) *जा पुव्वभाविया किर होइ सुई चरणदंसणे बहुहा ।*
सा होइ बीयभूया कयपरिकम्मस्स मरणम्मि ॥

छा. या पूर्वं भाविता किल भवति श्रुतिश्चरणे दर्शने च बहुधा ।
सा भवति बीजभूता कृतपरिकर्मणो मरणे ॥

मू. (१७३) *तं फासेहि चरित्तं तुमंपि सुहसीलयं पमुत्तूणं ।*
सव्वं परीसहचमूं अहियासंतो धिइबलेणं ॥

छा. तत् स्पृश चारित्रं त्वमपि सुखशीलतां प्रमुच्य ।
सर्वां परीषहचमूमध्यासीनो धृतिबलेन ॥

मू. (१७४) *सद्दे रूवे गंधे रसे य फासे य सुविहियजणेहिं ।*
सव्वेसु कसाएस अ निग्गहपरमो सया होहि ॥

छा. शब्दे रूपे गन्धे रसे च स्पर्शे च सुविहितजनेषु ।
सर्वेषु कषायेषु च निग्रहपरमः सदा भव ॥

मू. (१७५) *सव्वे रसे पणीए निज्जूहेऊण पंतलुक्खेहिं ।*
अन्नयरेणुवहाणेण संलिहे अप्पगं कमसो ॥

छा. सर्वान् रसान् प्रणीतान् निर्यूह्य प्रान्तरूक्षैः ।
अन्यतरेणोपधानेन संलिखेदात्मानं क्रमशः ॥

मू. (१७६) *संलेहणा य दुविहा अब्भिंतरिया य बाहिरा चेव ।*
अब्भिंतरिय कसाए बाहिरिया होइ य सरीरे ॥

छा. संलेखना च द्विविधा अभ्यन्तरा च बाह्या चैव ।
अभ्यन्तरा कषाये बाह्या भवति च शरीरे ॥

छा. एवं शरीरसंलेखनाविधिं बहुविधमपि स्पृशन् ।
अध्यवसानविशुद्धिं (प्रति) क्षणमपि ततो मा प्रमादीः ॥

मू. (१८६) *अज्झवसाणविसुद्धीविवज्जिया जे तवं विगिट्ठमवि ।*
कुव्वंति बाललेसा न होइ सा केवला सुद्धी ॥

छा. अध्यवसायविशुद्धिविवर्जिता ये तपो विकृष्टमपि ।
कुर्वन्ति बाललेश्या न भवति सा संपूर्णा शुद्धि ॥

मू. (१८७) *एयं सरागसंलेहणाविहिं जइ जई समाधरइ ।*
अज्झप्पसंजुयमई सो पावइ केवलं सुद्धिं ॥

छा. एनं सरागसंलेखनाविधिं यदि यति समाचरति ।
अध्यात्ममतिसंयुतः स प्राप्नोति केवलां शुद्धिं ॥

मू. (१८८) *निखिला फासेयव्वा सरीरसंलेहणाविही एसा ।*
इत्तो कसायजोग्गा अज्झप्पविहिं परम वुच्छं ॥

छा. निखिलः स्पर्शयितव्यः शरीरसंलेखनाविधिरेषः ।
अतः कषाय योग्यमध्यात्मविधिं परमं वक्ष्ये ॥

मू. (१८९) *कोहं खमाइ मानं महवया अज्जवेण मायं च ।*
संतोसेण व लोहं निज्जिण चत्तारिवि कसाए ॥

छा. क्रोधं क्षमया मानं मार्दवेन आर्जवेन मायां च ।
संतोषेण च लोभं निर्जय चतुरोऽपि कषायान् ॥

मू. (१९०) *कोहस्स य माणस्स व मायालोभेसु वा न एएसिं ।*
वच्चइ वसं खणंपि हु दुग्गइगइवड्ढणकराणं ॥

छा. क्रोधस्य च मानस्य च मायालोभयोश्च नैतेषां ।
व्रजति वशं क्षणमपि दुर्गतिगति (प्राप्ति) वर्धनकराणाम् ॥

मू. (१९१) *एवं तु कसायग्गि संतोसेणं तु विज्झवेयव्वो ।*
रागद्दोसपवत्तिं वज्जेमाणस्सविज्झाइ ॥

छा. एवं तु कषाग्नि संतोषेण तु विध्यापयितव्यः
रागद्वेषप्रवृत्तिं वर्जयतो विध्याति ॥

मू. (१९२) *जावंति केइ ठाणा उदीरगा हुंति हु कसायाणं ।*
ते उ सया वज्जंतोविमुत्तसंगो मुणी विहरे ॥

छा. यावन्ति कानिचित् स्थानानि उदीरकाणि भवन्ति कषायाणां ।
तानि सदा वर्जयन् विमुक्तसंगो मुनिर्विहरेत् ॥

मू. (१९३) *संतोवसंतथिइमं परीसहविहिं व समहियासंतो ।*
निस्संगयाइ सुविहिय ! संलिहमोहे कसाए य ॥

छा. शान्त उपशान्त धृतिमान् परीषहविधिं समध्यासयन् ।
निस्संगतया सुविहित ! संलिख कषायान् मोहं च ॥

मू. (१७७) *उग्गमउप्पायणएसणाविसुद्धेण अन्नपाणेणं ।*
मियविरसलुक्खलूहेण दुब्बलं कुणसु अप्पाणं ॥

छा. उद्गमोत्पादनैषणाविशुद्धेन अन्नपानेन ।
मितविरसातिरूक्षेण दुर्बलं कुरुष्वात्मानम् ॥

मू. (१७८) *उल्लीणोल्लीणेहि य अहव न एगंतवड्ढमाणेहिं ।*
संलिह सरीरमेयं आहारविहिं पयणुयंतो ॥

छा. हीयमानहीयमानैश्चाथवा न एकान्तवर्धमानैः ।
संलिख शरीरमिदं आहारविधिं प्रतनूकुर्वन् ॥

मू. (१७९) *तत्तो अनुपुव्वेणाहारं उवहिं सुओवएसेणं ।*
विविहतवोकम्मेहि य इंदियविक्कीलियाईहिं ॥

छा. ततोऽनुपूर्व्याऽऽहारं उपधिं श्रुतोपदेशेन ।
विविधतपःकर्मभिश्च इन्द्रियविक्रीडितादिभिः ॥

मू. (१८०) *तिविहाहिं एसणाहि य विविहेहि अभिग्गहेहिं उग्गेहिं ।*
संजममविराहिंतो जहाबलं संलिह सरीरं ॥

छा. त्रिविधाभिरेषणाभिश्च विविधैरभिग्रहैरुग्रैः ।
संयममविराधयन् यथाबलं संलिख शरीरं ॥

मू. (१८१) *विविहाहि व पडिमाहि य बलवीरियजई य संपहोइ सुहं ।*
ताओवि न बाहिंती जहक्कमं संलिहंतम्मि ॥

छा. विविधाभिश्च प्रतिमाभिर्वा बलवीर्यं यदि संप्रभवति सुखाय ।
ता अपि न बाधन्ते यथाक्रमं संलिख्यमाने ॥

मू. (१८२) *छम्मासिया जहन्ना उक्कोसा बारिसेव विसाइं ।*
आयंबिलं महेसी तत्थ य उक्कोसयं बिंति ॥

छा. षण्मासाऽधन्या उत्कृष्टा द्वादशैव वर्षाणि ।
आचाम्लं तत्र च महर्षिरुत्कृष्टं ब्रुवते ॥

मू. (१८३) *छट्ठट्ठमदसमदुवालसेहिं भत्तेहिं चित्तकट्ठेहिं ।*
मियलहुकं आहारं करेहि आयंबिलं विहिणा ॥

छा. षष्ठाष्टमदशमद्वादशेभ्यो भक्तेभ्यश्चित्रकष्टेभ्यः ।
मितं लघु आहारं कुरुष्वाचामाम्लं विधिना ॥

मू. (१८४) *परिवड्ढिओवहाणो ण्हारुविरावियवियडपासुलिकडीओ ।*
संलिहियतणुसरीरो अज्झप्परओ मुणी निच्चं ॥

छा. परिवर्धितोपधानः भग्नस्नायुविकटपार्श्वास्थिकटीकः ।
संलिखिततनुशरीरः अध्यात्मरतो मुनिर्नित्यं ॥

मू. (१८५) *एवं सरीरसंलेहणाविहिं बहुविहंपि फासिंतो ।*
अज्झवसाणविसुद्धिं खणंपि तो मा पमाइत्था ॥

मू. (१९४) *इट्ठाणिट्ठेसु सदा सद्दफरिसरसरूवगंधेहिं ।*
सुहदुक्खनिव्विसेसो जियसंगपरीसहो विहरे ॥

छा. इष्टानिष्टेषु सदा शब्दस्पर्शरसरूपगन्धेषु ।
सुखदुःखनिर्विशेषो जितसंगपरीषहो विहरेः ॥

मू. (१९५) *समिईसु पंचसमिओ जिणाहि तं पंच इंदिए सुट्ठु ।*
तिहिं गारवेहिं रहिओ होह तिगुत्तो य दंडेहिं ॥

छा. समितिषु पंचसु समितो जय त्वं पंचेन्द्रियाणि सुष्ठु ।
त्रिभिर्गौरवै रहितो भवति त्रिगुप्तश्च दण्डेषु ॥

मू. (१९६) *सन्नासु आसवेसु अ अट्टे रुद्दे अ तं विसुद्धप्पा ।*
रागद्दोसपवंचे निज्झिणिउं सव्वणोज्जुत्तो ॥

छा. संज्ञासु आश्रवेषु च आर्त्ते रौद्रे चत्वं विशुद्धात्मन् ! ।
रागद्वेषप्रपंचान् निर्जेतुं सर्वण ! उद्युक्तो ॥

मू. (१९७) *को दुक्खं पाविज्जा ? कस्स य सुक्खेहिं विम्हओ हुज्जा ।*
को व न लभिज्ज मुक्खं ? रागद्दोसा जइ न हुज्जा ॥

छा. को दुःखं प्राप्नुवीत ? कस्य वा सौख्यैर्विस्मयो भवेत् ! ।
को वा न लभेत मोक्षं ? रागद्वेषौ यदि न स्याताम् ॥

मू. (१९८) *नवि तं कुणइ अमित्तो सुट्ठु विय विराहिओ समत्थोवि ।*
जं दोवि अनिग्गहिया करंति रागो य दोसो य ॥

छा. नैव तत् करोति अमित्रं सुष्ठवपि विरुद्धः समर्थोऽपि ।
द्वावपि अनिगृहीतौ कुरुतो रागश्च द्वेषश्च ॥

मू. (१९९) *तं मुयह रागदोसे सेयं चिंतेह अप्पणो निच्चं ।*
जं तेहिं इच्छह गुणं तं बुच्चह बहुतरं पच्छा ॥

छा. तन्मुञ्चत रागद्वेषौ श्रेयः चिन्तयतआत्मनो नित्यम् ।
यं ताभ्यामिच्छत गुणं तस्माद्बहुतरं पश्चात् लभध्वं ॥

मू. (२००) *इहलोए आयासं अयसं च करिंति गुणविनासं च ।*
पसवंति य परलोए सारीरमणोगए दुक्खे ॥

छा. इह लोके आयासं अयशश्च कुरुतो गुणविनाशं च ।
प्रसुवाते च परलोके च शारीरमनोगतानि दुःखानि ॥

मू. (२०१) *धिद्धी अहो अकज्जं जं जाणंतोऽवि रागदोसेहिं ।*
फलमउलं कडुयरसं तं चेव निसेवए जीवो ॥

छा. धिग् धिग् अहो अकार्यं यत् जानानोऽपि रागद्वेषाभ्याम् ।
फलमतुलं कटुकरसं तावेव निषेवते जीवः ॥

मू. (२०२) *तं जइ इच्छसि गंतुं तीरं भवसायरस्स घोरस्स ।*
तो तवसंजमभंडं सुविहिय ! गिण्हाहि तूरंतो ॥

छा. तद् यदीच्छसि गन्तुं तीरं भवसागरस्य घोरस्य ।
तर्हि तपःसंयमभाण्डं सुविहित ! गृहाण त्वरमाणः ॥

मू. (२०३) *बहुभयकरदोसाणं सम्मत्तचरित्तगुणविणासाणं ।*
न हु वसमागंतव्वं रागद्दोसाण पावाणं ॥

छा. बहुभयङ्करदोषयोः सम्यक्त्वचारित्रगुणविनाशकयोः ।
न वशमगन्तव्यं रागद्वेषयोः पापयोः ॥

मू. (२०४) *जं न लहइ सम्मत्तं लद्धूणवि जं न एइ वेरग्गं ।*
विसयसुहेसु य रज्जइ सो दो सो रागदोसाणं ॥

छा. यन्न लभते सम्यक्त्वं लब्ध्वाऽपि यत् नैति वैराग्यम् ।
विषयसुखेषु च रज्यति स दोषो रागद्वेषयोः ॥

मू. (२०५) *भवसयसहस्सदुलहे जाइजरामरणसागरुत्तारे ।*
जिनवयणम्मि गुणागर ! खणमवि मा काहिसि पमायं ॥

छा. भवशतसहस्रदुर्लभे जातिजरामरणसागरोत्तारे ।
जिनवचने गुणाकर ! क्षणमपि मा कार्षी प्रमादम् ॥

मू. (२०६) *दव्वेहिं पज्जवेहि य ममत्तसंगेहिं सुट्ठुवि जियप्पा ।*
निप्पणयपेमरागो जइ सम्मं नेइ मुक्खत्थं ॥

छा. द्रव्यैः पर्यायैश्च ममत्वसंगैश्च सुष्ठवपि जितात्मा स्यात् ।
निष्प्रणयप्रेमरागो यदि सम्यग् प्राप्नोति मोक्षार्थम् ॥

मू. (२०७) *एवं कयसंलेहं अब्भिंतरबाहिरम्मि संलेहे ।*
संसारमुक्खबुद्धी अनियाणो दानि विहराहि ॥

छा. एवमभ्यन्तरबाह्यसंलेखनया कृतसंलेखनः ।
संसारमोक्षबुद्धिरनिदान इदानीं विहर ॥

मू. (२०८) *एवं कहिय समाही तहविह संवेगकरणगंभीरो ।*
आउरपच्चक्खाणं पुनरवि सीहावलोएणं ॥

छा. एवं कथितसमाधिकस्तथाविधसंवेगकरणगंभीरः ।
आतुरप्रत्याख्यानं पुनरपि सिंहावलोकेन (करोति) ॥

मू. (२०९) *न हु सा पुनरुत्तविही जा संवेगं करेइ भण्णंती ।*
आउरपच्चक्खाणे तेण कहा जोइया भुज्जो ॥

छा. नैव स विधि पुनरुक्तः (स्याद्) यः संवेगं भण्यमानः करोति ।
आतुरप्रत्याख्याने तेन कथा योजिता भूयः ॥

मू. (२१०) *एस करेमि पणामं तित्थयराणं अनुत्तरगईणं ।*
सव्वेसिं च जिणाणं सिद्धाणं संजयाणं च ॥

छा. एष करोमि प्रणामं तीर्थकरेभ्यः अनुत्तरगतिभ्यः ।
सर्वेभ्यश्च जिनेभ्यः सिद्धेभ्यः संयतेभ्यश्च ॥

मू. (२११) *जं किंचिवि दुच्चरियं तमहं निंदामि सव्वभावेणं ।*
सामाइयं च तिविहं तिविहेण करेमऽणागारं ।।

छा. यत्किंचिदपि दुश्चरितंतदहं निन्दामि सर्वभावेन ।
सामायिकं च त्रिविधं त्रिविधेन करोम्यनाकारं ।।

मू. (२१२) *अब्भिंतरं च तह बाहिरं च उवहीं सरीर साहारं ।*
मणवयणकायतिकरणसुद्धोऽहं मिति पकरेमि ।।

छा. अभ्यन्तरं च तथा बाह्यं च उपधिं शरीरं साहारं ।
मनोवचनकायैः त्रिकरणशुद्धोऽहं प्रकरोमि इति ।।

मू. (२१३) *बंधपओसं हरिसं रइमरइं दीणयं भयं सोगं ।*
रागद्दोस विसायं उस्सुगभावं च पयहामि ।।

छा. बन्धं प्रद्वेषं हर्षं रतिमरतिं दीनतां भयं शोकं ।
रागद्वेषौ विषादं उत्सुकभावं च प्रजहामि ।।

मू. (२१४) *रागेण व दोसेण व अहवा अकयन्नुया पडिनिवेसेणं ।*
जो मे किंचिवि भणिओ तमहं तिविहेण खामेमि ।।

छा. रागेण वा द्वेषेण वा अथवा अकृतज्ञतया प्रतिनिवेशेन यो
मया किञ्चिदपि भणितः तमहं त्रिविधेन क्षमयामि ।।

मू. (२१५) *सव्वेसु य दव्वेसु य उवट्ठिओ एस निम्ममत्ताए ।*
आलंबणं च आया दंसणनाणे चरित्ते य ।।

छा. सर्वेषु च द्रव्येषु च निर्ममत्वाय एष उपस्थितः ।
आलम्बनं चात्मा दर्शनज्ञाने चारित्रं च ।।

मू. (२१६) *आया पच्चक्खाणे आया मे संजमे तवे जोगो ।*
जिनवयणविहिविलग्गो अवसेसविहिं तु दंसेहि ।।

छा. आत्मा प्रत्याख्यानं आत्मा मे संयमस्तपः योगः ।
जिनवचनविधिविलग्नः अवशेषविधिं तु दर्शय ।।

मू. (२१७) *मूलगुण उत्तरगुणा जे मे नाराहिया पमाएणं ।*
ते सव्वे निंदामि पडिक्कमे आगमिस्साणं ।।

छा. मूलगुणा उत्तरगुणा ये मया नाराद्धाः प्रमादेन ।
तान् सर्वान् निन्दामि प्रतिक्रान्तोऽस्मि आगमिष्यद्भयः ।।

मू. (२१८) *एगो सयंकडाइं आया मे नाणदंसणबलक्खो ।*
संजोगलक्खणा खलु सेसा मे बाहिरा भावा ।।

छा. एकः स्वयं कृतानि (भुङ्क्ते) आत्मा मे ज्ञानदर्शनबलक्षः ।
संयोगलक्षणाः खलु शेषा बाह्या भावाः ।।

मू. (२१९) *पत्ताणि दुहसयाइं संजोगरसा(वसा)णुएण जीवेणं ।*
तम्हा अनंतदुक्खं वयामि संजोगसंबंधं ।।

छा. प्राप्तानि दुःखशतानि संयोगवशानुगेन जीवेन ।
तस्मादनन्तदुःखं त्यजामि संयोगसम्बन्धं ।।

मू. (२२०) *असंजममण्णाणं मिच्छत्तं सव्वओ ममत्तं च ।*
जीवेसु अजीवेसु य तं निंदे तं च गरिहामि ।।

छा. असंयममज्ञानं मिथ्यात्वं सर्वेषु जीवेषु
अजीवेषु च ममत्वं तन्निन्दामि तच्च गर्हे

मू. (२२१) *परिजाणे मिच्छत्तं सव्वं असंजमं अकिरियं च ।*
सव्वं चेव ममत्तं वयामि सव्वं च खामेमि ।।

छा. परिजानामि मिथ्यात्वं सर्वमसंयमक्रियां च ।
सर्वमेव ममत्त्वं त्यजामि सर्वं च क्षमयामि ।।

मू. (२२२) *जे मे जाणंति जिणा अवराहा जेसु जेसु ठाणेसु ।*
ते तह आलोएमि उवट्ठिओ सव्वभावेणं ।।

छा. यान् मम जानन्ति जिना अपराधान् येषु २ स्थानेषु
तांस्तथाऽऽलोचयामि उपस्थितः सर्वभावेन ।।

मू. (२२३) *उप्पन्ना उप्पन्ना माया अणुमग्गओ निहंतव्वा ।*
आलोयणनिंदणगरिहणाहिं न पुणोत्ति य बिइयं ।।

छा. उत्पन्ना उत्पन्ना माया अनुमार्गतो निहन्तव्या ।
आलोचननिन्दनागर्हाभि न पुनरिति च द्वितीयम् ।।

मू. (२२४) *जह बालो जंपंतो कज्जमकज्जं च उज्जुयं भणइ ।*
तं तह आलोयव्वं मायं मुत्तूण निस्सेसं ।।

छा. यथा बालो जल्पन् कार्यमकार्यं च ऋजुकं भणति ।
तत्तथा आलोचयितव्यं मायां मुक्त्वा निशेषाम् ।।

मू. (२२५) *सुबहुंपि भावसल्लं आलोएऊण गुरुसगासम्मि ।*
निस्सल्लो संथारं उवेइ आराहओ होइ ।।

छा. सुबह्वपि भावशल्यमालोच्य गुरुसकाशे ।
निशल्यः संस्तारकमुपैति आराधको भवति ।।

मू. (२२६) *अप्पंपि भावसल्लं जे आलोयंति गुरुसगासम्मि ।*
धंतंपि सुयसमिद्धा न हु ते आराहगा हुंति ।।

छा. अल्पमपि भावशलयं ये नालोचयंति गुरुसकाशे ।
बाढमपि श्रुतसमृद्धा नैव त आराधका भवन्ति ।।

मू. (२२७) *नवि तं विसं च सत्थं च दुप्पउत्तो व कुणइ वेयालो ।*
जंतं व दुप्पउत्तं सप्पो व पमायओ कुविओ ।।

छा. नैव तत् विषं च शस्त्रं च दुष्प्रयुक्तो वा करोति वैताः ।
यन्त्रं वा दुष्प्रयुक्तं सर्पो वा प्रमादतः कुपितः ।।

मू. (२२८) *जं कुणइ भावसल्लं अणुद्धियं उत्तमट्ठकालम्मि ।*
दुल्लहबोहीयत्तं अनंतसंसारियत्तं च ॥

छा. यत्करोति भावशल्यं अनुध्धृतं उत्तमार्थकाले ।
दुर्लभबोधिकत्वं अनन्तसंसारिकत्वं च ॥

मू. (२२९) *तो उद्धरंति गारवरहिया मूलं पुनब्भवलयाणं ।*
मिच्छादंसणसल्लं मायासल्लं नियाणं च ॥

छा. तत उद्धरन्ति गौरवरहिता मूलं पुनर्भवलतानां ।
मिथ्यादर्शनशल्यं मायाशल्यं निदानं च ॥

मू. (२३०) *कयपावोऽवि मणूसो आलोइय निंदिय गुरुसगासे ।*
होइ अइरेगलहुओ ओहरियभरुव्व भारवहो ॥

छा. कृतपापोऽपि मनुष्यः गुरुसकाशे आलोच्य निन्दयित्वा ।
भवत्यतिरेकलघुः उत्तारितभर इव भारवाद् ॥

मू. (२३१) *तस्स य पायच्छित्तं जं मग्गविऊ गुरू उवइसंति ।*
तं तह अनुचरियव्वं अनवत्थपसंगभीएणं ॥

छा. तस्य च प्रायश्चित्तं यन्मार्गविदो गुरवः उपदिशन्ति ।
तत्तथा अनुचरितव्यं अनवस्थाप्रसङ्गभीतेन ॥

मू. (२३२) *दसदोसविप्पमुक्कं तम्हा सव्वं अमग्ग माणेणं ।*
जं किंचि कयमकज्जं आलोए तं जहावत्तं ॥

छा. दशदोषविप्रमुक्तं तस्मात् सर्वमगूहयता ।
यत्किञ्चिदपि अकार्यं कृतं तद्यथावृत्तमालोचयेत् ॥

मू. (२३३) *सव्वं पाणारंभं पच्चक्खामित्ति अलियवयणं च ।*
सव्वं अदिन्नदाणं अब्बंभपरिग्गहं चेव ॥

छा. सर्वं प्राणारम्भं प्रत्याख्यामीति चालीकवचनं च ।
सर्वमदत्तादानमब्रह्म परिग्रहं चैव ॥

मू. (२३४) *सव्वं च असनपानं चउव्विहं जा य बाहिरा उवही ।*
अब्भितरं च उवहिं जावज्जीवं वोसिरामि ॥

छा. सर्वं च अशनपानं चतुर्विधः यश्च बाह्योपधिः ।
अभ्यन्तरं च उपधिं यावज्जीवं व्युत्सृजामि ॥

मू. (२३५) *कंतारे दुब्भिक्खे आयंके वा महया समुप्पन्ने ।*
जं पालियं न भग्गं तं जाणसु पालणासुद्धं ॥

छा. कान्तारे दुर्भिक्षे आतङ्के वा महति समुत्पन्ने ।
यत्पालितं न भग्नं तत् जानीहि पालनाशुद्धम् ॥

मू. (२३६) *रागेण व दोसेण व परिणामेण व न दूसियं जं तु ।*
तं खलु पच्चक्खाणं भावविसुद्धं मुणेयव्वं ॥

छा. रागेण वा द्वेषेण वा परिणामेन वा न दूषितं यत्तु ।
ततखलु प्रत्याख्यानं भावविशुद्धं ज्ञातव्यम् ॥

मू. (२३७) *पीयं थणअच्छीरं सागरसलिलाउ बहुयरं हुज्जा ।*
संसारे संसरंतो मायाणं अन्नमन्नाणं ॥

छा. पीतं स्तनक्षीरं सागरसलिलाद् बहुतरं भवेत् ।
संसारे संसरता मातृणां अन्यान्यासाम् ॥

मू. (२३८) *नत्थि किर सो पएसो लोए वालग्गकोडिमित्तोऽवि ।*
संसारे संसरंतो जत्थ न जाओ मओ वाऽवि ॥

छा. नास्ति किल स प्रदेशो लोके बालाग्रकोटीमात्रोऽपि ।
संसारे संसरन् यत्र न जातो मृतो वाऽपि ॥

मू. (२३९) *चुलसीई किर लोए जोणीणं पमुह सयसहस्साइं ।*
इक्किक्कंमि य इत्तो अनंतखुत्तो समुप्पन्नो ॥

छा. चतुरशीति किल लोके योनिप्रमुखाणि शतसहस्राणि ।
एकैकस्मिंश्चेतोऽनन्तकृत्वः समुत्पन्नः ॥

मू. (२४०) *उड्ढमहे तिरियम्मि य मयाणि बालमरणाणिऽनंताणि ।*
तो ताणि संभरंतो पंडियमरणं मरीहामि ॥

छा. ऊर्ध्वमधस्तिरश्चि च मृतानि बालमरणानि अनन्तानि ।
ततस्तानि स्मरन् पण्डितमरणं मरिष्ये ॥

मू. (२४१) *माया मित्ति पिया मे भाया भज्जत्ति पुत्त धूया य ।*
एयाणिऽचिंतयंतो पंडियमरणं मरीहामि ॥

छा. माता मे इति पिता मे भ्राता भार्या इति पुत्रो दुहिता च ।
एतानि अचिन्तयन् पण्डितमरणं मरिष्ये ॥

मू. (२४२) *मायापिइबंधूहिं संसारत्थेहिं पूरिओ लोगो ।*
बहुजोणिनिवासीहिंन य ते ताणं व सरणं व ॥

छा. मातापितृबन्धुभिः संसारस्थैः पूरितो लोकः ।
बहुयोनिनिवासिभिर्न च ते त्राणं च शरणं च ॥

मू. (२४३) *इक्को जायइ मरइ इक्को अणुहवइ दुक्कयविवागं ।*
इक्को अनुसरइ जीओ जरमरणचउग्गईगुविलं ॥

छा. एको जायते म्रियते एकोऽनुभवति दुष्कृतविपाकं ।
एकोऽनुसरति जीवो जरामरणचतुर्गतिगुपिलं ॥

मू. (२४४) *उव्वेवणयं जम्मणमरणं नरएसु वेयणाओ य ।*
एयाणि संभरंतो पंडियमरणं मरीहामि ॥

छा. उद्वेजकं जन्ममरणं नरकेषु वेदनाश्च ।
एताः स्मरन् पण्डितमरणं मरिष्ये ॥

मू. (२४५) *इक्कं पंडियमरणं छिंदइ जाईसयाणि बहुयाणि ।*
तं मरणं मरियव्वं जेण मओ सुम्मओ होइ ॥

छा. एकं पण्डितमरणं छिनत्ति जातिशतानि बहुकानि ।
तेन मरणेन मर्त्तव्यं येन मृतः सुमृतः भवति ॥

मू. (२४६) कइया णु तं सुमरणं पंडियमरणं जिणेहि पन्नत्तं ।
सुद्धो उद्धियसल्लो पाओवगमं मरीहामि ।

छा. कदा तत् सुमरणं पण्डितमरणं जिनैः प्रज्ञप्तम् ।
शुद्ध उध्धृ तशल्यः पादपोपगतो मरिष्ये ॥

मू. (२४७) संसारचक्कवाले सव्वेऽवि य पुग्गला मए बहुसो ।
आहारिया य परिणामिया य न य तेसु तित्तोऽहं ॥

छा. संसारचक्रवाले सर्वेऽपि च पुद्गला मया बहुशः ।
आहारिताश्च परिणामिताश्च न च तैस्तृप्तोऽहं ॥

मू. (२४८) आहारनिमित्तेणं मच्छा वच्चंतिऽनुत्तरं नरयं ।
सचित्ताहारविहिं तेण उ मणसाऽवि निच्छामि ॥

छा. आहारनिमित्तेन मत्स्या व्रजन्ति अनुत्तरं नरकं ।
सचिताऽऽहारविधिं तेन तु मनसापि नेच्छामि ॥

मू. (२४९) तणकट्ठेण व अग्गी लवणसमुद्दो नईसहस्सेहिं ।
न इमो जीवो सक्को तिप्पेउं कामभोगेहिं ॥

छा. तृणकाष्ठैरग्निरिव नदीसहस्र लवणसमुद्र इव ।
नायं जीवः शक्यः तर्पयितुं कामभोगैः ॥

मू. (२५०) लवणयमुहसामाणो दुप्पूरो धणरओ अपरिमिज्जो ।
न हु सक्को तिप्पेउं जीवो संसारियसुहेहिं ॥

छा. लवणमुखसमानः दुष्पूरः धनरयोऽपरिमेयः ।
नैव शक्यः तर्पयितुं जीवः संसारिकसुखैः ॥

मू. (२५१) कप्पतरुसंभवेसु य देवुत्तरकुरुवंसपसूएसुं ।
परिभोगेण न तित्तो न य नरविज्जाहरसुरेसुं ॥

छा. कल्पतरुसम्भवैः देवकुरूत्तरकुरूप्रसूतैः ।
परिभोगैर्न तृप्तः न च नरविद्याधरसुरभवजैः ॥

मू. (२५२) देविंदचक्कवट्टित्तणाइं रज्जाइं उत्तमा भोगा ।
पत्ता अनंतखुत्तो न यऽहं तित्तिं गओ तेहिं ॥

छा. देवेन्द्रचक्रवर्तित्वानि राज्यानि उत्तमा भोगाः ।
प्राप्ता अनन्तकृत्वः न चाहं तृप्तिगतस्तैः ॥

मू. (२५३) पयक्खीरुच्छुरसेसु य साऊसु महोदहीसु बहुसोवि ।
उववन्नो न य तण्हा छिन्ना ते सीयलजलेहिं ॥

छा. पयक्षीरेक्षुरसेषु च स्वादुषु महोदधिषु बहुशोऽपि ।
उत्पन्नो न च तृष्णा छिन्ना तव शीतलजलैः ॥

मू. (२५४) *तिविहेणवि सुहमउलं जम्हा कामरइविसयसुक्खाणं ।*
बहुसोऽवि समनुभूयं न य तु तण्हा परिच्छिण्णा ।।

छा. त्रिविधेनापि सुखमतुलं यस्मात् कामरतिविषयसौख्यैः ।
बहुशोऽपि समनुभूतं न च तव तृष्णा परिच्छिन्ना ।।

मू. (२५५) *जा काइ पत्थणाओ कया मए रागदोसवसएणं ।*
पडिबंधेण बहुविहा तं निंदे तं च गरिहामि ।।

छा. या काचित् प्रार्थना कृता मया रागद्वेषवशगेन
प्रतिबन्धेन बहुविधा तां निन्दे तां च गर्हे ।।

मू. (२५६) *हंतूण मोहजालं छित्तूण य अट्ठकम्मसंकलियं ।*
जम्मणमरणऽरहट्टं भित्तूण भवा य मुच्चिहिसि ।।

छा. हत्वा मोहजालं छित्वा चाष्टकर्मशृङ्खलां ।
जन्ममरणारहट्टं भित्त्वा भवाद् मुच्यसे ।।

मू. (२५७) *पंच य महव्वयाइं तिविहं तिविहेण आरुहेऊणं ।*
मनवयणकायगुत्तो सज्जो मरणं पडिच्छिज्जा ।।

छा. पञ्च च महाव्रतानि त्रिविधं त्रिविधेनारोह्य ।
मनोवचनकायगुप्तः सद्यो मरणं प्रतीप्सेत् ।।

मू. (२५८) *कोहं माणं मायं लोहं पिज्जं तहेव दोसं च ।*
यइऊण अप्पमत्तो रक्खामि महव्वए पंच ।।

छा. क्रोधं मानं मायां लोभं प्रेम तथैव द्वेषं च ।
त्यक्त्वा अप्रमत्तः रक्षामि महाव्रतानि पञ्च ।।

मू. (२५९) *कलहं अब्भक्खाणं पेसुन्नंपि य परस्स परिवायं ।*
परिवज्जिंतो गुत्तो रक्खामि महव्वए पंच ।।

छा. कलहं अभ्याख्यानं पैशून्यमपि च परस्य परिवादं ।
परिवर्जयन् गुप्तः रक्षामि महाव्रतानि पञ्च ।।

मू. (२६०) *किण्हा नीला काऊ लेसं झाणाणि अप्पसत्थाणि ।*
परिवज्जिंतो गुत्तो रक्खामि महव्वए पंच ।।

छा. कृष्णां नीलां कापोतीं लेश्यां ध्याने अप्रशस्ते । परि० ।।

मू. (२६१) *तेऊ पम्हं सुक्कं लेसा झाणाणि सुप्पसत्थाणि ।*
उवसंपन्नो जुत्तो रक्खामि महव्वए पंच ।।

छा. तैजसीं पद्मां शुक्लां लेश्यां ध्याने सुप्रशस्ते उपसम्पन्नो युक्तः० ।।

मू. (२६२) *पंचिंदियसंवरणं पंचेव निरुंभिऊण कामगुणे ।*
अच्चासायणविरओ रक्खामि महव्वए पंच ।।

छा. पञ्चेन्द्रियसंवरणं पञ्चव निरुद्धय काम गुणान् ।
अत्याशातनाविरतः० ।।

मू. (२६३) *सत्तभयविप्पमुक्को चत्तारि निरुंभिऊण य कसाए ।*
अट्ठमयट्ठाणजढो रक्खामि महव्वए पंच ।।

छा. सप्तभयविप्रमुक्तः चतुरो निरुद्धय च कषायान् । त्यक्ताष्टमदस्थानः० ।।

मू. (२६४) *मनसा मणसच्चविऊवायासच्चेण करणसच्चेण ।*
तिविहेण अप्पमत्तो रक्खामि महव्वए पंच ।।

छा. मनसा मनःसत्यवित् वाद्यासत्येन करणसत्येन (युक्तः) त्रिविधेनाप्यप्रमत्तः०

मू. (२६५) *एवं तिदंडविरओ तिकरणसुद्धो तिसल्लनिस्सल्लो ।*
तिविहेण अप्पमत्तो रक्खामि महव्वए पंच ।।

छा. एवं त्रिदण्डविरतः त्रिकरणशुद्धः त्रिशल्यनिशल्य ।
त्रिविधेनाप्रमत्तः० ।।

मू. (२६६) *सम्मत्तं समिइओ गुत्तीओ भावनाओ नाणं च ।*
उवसंपन्नो जुत्तो रक्खामि महव्वए पंच ।।

छा. सम्यक्त्वं समितीः गुप्तीः भावना ज्ञानं च ।
उपसम्पन्नो युक्तः० ।।

मू. (२६७) *संगं परिजाणामि सल्लंपि य उद्धरामि तिविहेणं ।*
गुत्तीओ समिईओ मज्झं ताणं च सरणं च ।।

छा. सङ्गं परिजानामि शल्यमपि चोद्धरामि त्रिविधेन ।
गुप्तयः समितयः मम त्राणं शरणं च ।।

मू. (२६८) *जह खुहियचक्कवाले पोयं रयणभरियं समुद्दम्मि ।*
निज्जामया धरिंती कयरय(कर)ना बुद्धिसंपन्ना ।।

छा. यथा क्षुभितचक्रवाले समुद्रे रत्नभृतं पोतं ।
निर्यामका धारयन्ति कृतरचनाः बुद्धिसम्पन्नाः ।।

मू. (२६९) *तवपोअं गुणभरियं परीसहुम्मीहि धणियमाइद्धं ।*
तह आराहिंति विऊ उवएसऽवलंबगा धीरा ।।

छा. तपःपोतं गुणभृतं परीषहोर्मिभि बाढमाविष्टम् ।
उपदेशावलम्बका धीराः विदः तथाऽऽराधयन्ति ।।

मू. (२७०) *जइ ताव ते सुपुरिसा आयारोवियभरा निरवयक्खी ।*
गिरिकुहरकंदरगया साहंति य अप्पणो अट्ठं ।।

छा. यदि तावत्ते सुपुरुषा आत्मारोपितभाराः
निरपेक्षा गिरिकुहरकन्दरागताः साधयन्ति चात्मनोऽर्थम् ।।

मू. (२७१) *जइ ताव सावयाकुलगिरिकंदरविसमदुग्गमग्गेसु ।*
धिइधणियबद्धकच्छा साहंति य उत्तमं अट्ठं ।।

छा. यदि तावद् श्वापदाकुलगिरिकन्दराविषमदुर्गमार्गेषु ।
बाढं धृतिबद्धकच्छाः उत्तमार्थं साधयन्ति ।।

मू. (२७२) *किं पुण अनगारसहायगेण वैरग्गसंगहबलेणं ।*
परलोएण न सक्का संसारमहोदहिं तरिउं ।।

छा. किं पुनरगारसहायकेन वैराग्यसङ्ग्रहबलेनापरलोकेन
न शक्यः संसारमहोदधिस्तरीतुम् ।।

मू. (२७३) *जिनवयणमप्पमेयं महुरं कन्नामयं सुणंताणं ।*
सक्का हु साहुमज्झा साहेउं अप्पणो अट्ठं ।।

छा. जिनवचनमप्रमेयं मधुरं कर्णामृतं श्रृण्वता साधुमध्ये
आत्मनोऽर्थं साधयितुं ?, शक्य एव ।।

मू. (२७४) *धीरपुरिसपन्नत्तं सप्पुरिसनिसेवियं परमघोरं ।*
धन्ना सिलातलगया साहिंती अप्पो अट्ठं ।।

छा. धीरपुरुषप्रज्ञप्तं सत्पुरुषनिसेवितं परमघोरं ।
आत्मनोऽर्थं धन्याः शीलातलगताः साधयन्ति ।।

मू. (२७५) *बाहेइ इंदियाइं पुव्वमकारियपइट्ठचारिस्स ।*
अकयपरिकम्म कीवं मरणेसु अ संपउत्तंमि ।।

छा. बाधयन्ति इन्द्रियाणि पूर्वं अकारितप्रतिष्ठाचारितस्य
अकृतपरिकर्म्माणं क्लीबं मरणे सम्प्रयुक्ते ।।

मू. (२७६) *पुव्वमकारियजोगो समाहिकामोऽवि मरणकालम्मि ।*
न भवइ परीसहसहो विसयसुहपराइओ जीवो ।।

छा. पूर्वमकृतयोगः समाधिकामोऽपि मरणकाले ।
न भवति परीषहसहः विषयसुखपराजितो जीवः ।।

मू. (२७७) *पुव्विं कारियजोगो समाहिकामो य मरणकालम्मि ।*
होइ उ परीसहसहो विसयसुहनिवारिओ जीवो ।।

छा. पूर्वं कृतयोगः समाधिकामश्च मरणकाले ।
भवति तु परीषहसहः निवारितविषयसुखः जीवः ।।

मू. (२७८) *पुव्विं कारियजोगो अनियाणो ईहिऊण सुहभावो ।*
ताहे मलियकसाओ सज्जो मरणं पडिच्छिज्जा ।।

छा. पूर्वं कृतयोगः अनिदानः शुभभावान् ईहयित्वा ।
तदा मर्दितकषायः सद्यो मरणं प्रतीप्सेत् ।।

मू. (२७९) *पावाणं पावाणं कम्माणं अप्पणो सकम्माणं ।*
सक्का पलाइउं जे तवेण सम्मं पउत्तेणं ।।

छा. पापानामपि पापेभ्यः कर्मभ्यः आत्मा स्वकृतेभ्यः ।
शक्यः पलायितुं तपसा सम्यक् प्रयुक्तेन ।।

मू. (२८०) *इक्कं पंडियमरणं पडिवज्जइ सुपुरिसो असंभंतो ।*
खिप्पं सो मरणाणं काहिइ अंतं अनंताणं ।।

छा. एकं पण्डितमरणं प्रतिपद्यते सुपुरुषः असंभ्रान्तः ।
क्षिप्रं सः अनन्तानां मरणानामन्तं करोति ।।

मू. (२८१) *किं तं पंडियमरणं ? काणि य आलंबणाणि भणियाणि ।*
एयाइं नाऊणं किं आयरिया पसंसंति ।।

छा. किं तत् पण्डितमरणं कानि वाऽऽलम्बनानि भणितानि ।
एतानि ज्ञात्वा किं आचार्या प्रशंसन्ति ।.

मू. (२८२) *अनसनपाउवगमणं आलंबण झाण भावनाओ अ ।*
एयाइं नाऊणं पंडियमरणं पसंसंति ।।

छा. अनशनं पादोपगमनं आलम्बनानि ध्याने भावनाश्च
एतानि ज्ञात्वा पण्डितमरणं प्रशंसन्ति ।।

मू. (२८३) *इंदियसुहसाउलओ घोरपरीसहपराइयपरज्झो ।*
अकयपरिकम्म कीवो मुज्झइ आराहणाकाले ।।

छा. इन्द्रियसुखसाताकुलः घोरपरीषहपराजितः परायत्तः ।
अकृतपरिकर्म्मा क्लीबः मुह्यति आराधनाकाले ।।

मू. (२८४) *लज्जाइ गारवेणं बहुसुयमएण वावि दुच्चरियं ।*
जे न कहिंति गुरूणं न हु ते आराहगा हुंति ।।

छा. लज्जया गौरवेण बहुश्रुतमदेन वा दुश्चरितमपि ।
ये न कथयन्ति गुरुभ्यः नैव तयाराधका भवन्ति ।।

मू. (२८५) *सुज्झइ दुक्करकारी जाणइ मग्गंति पावए कित्तिं ।*
विणिगूहिंतो निंदं तम्हा आलोयणा सेया ।।

छा. शुद्धयति दुष्करकारी जानाति मार्गमिति प्राप्नोति कीर्त्तिम् ।
विनिगूहयन् निन्दां तस्मादालोचना श्रेयसी ।।

मू. (२८६) *अग्गिम्मि य उदयम्मि य पाणेसु य पाणबीयहरिएसुं ।*
होइ मओ संथारो पडिवज्जइ जो(जइ) असंभंतो ।।

छा. अग्नौ च उदके च प्राणेषु च प्राणबीजहरितेषु ।
भवति मृतस्य संस्तारकः प्रतिपद्यते यदि असंभ्रान्तः ।।

मू. (२८७) *नवि कारणं तणमओ संथारो नवि य फासुया भूमी ।*
अप्पा खलु संथारो होइ विसुद्धो मरंतस्स ।।

छा. नैव कारणं तृणमयः संस्तारकः नापि च प्रासुका भूमि ।
आत्मा खलु संस्तारको भवति विशुद्धो म्रियमाणस्य ।।

मू. (२८८) *जिनवयणमणुगया मे होउ मई झाणजोगमल्लीणा ।*
जह तम्मि देसकाले अमूढसन्नो चए देहं ।।

छा. जिनवचनानुगता ध्यानयोगाश्रिता मम मतिर्भवतु ।
यथा तस्मिन्नवसरेऽमूढसंज्ञो देहं त्यजेयम् ।।

मू. (२८९) *जाहे होइ पमत्तो जिनवयणरहिओ अणायत्तो ।*
ताहे इंदियचोरा करेंति तवसंजमविलोमं ।।

छा. यदा भवति प्रमत्तः जिनवचनरहितः परायत्तः ।
तदा इन्द्रियचौराः कुर्वन्ति तपःसंयमप्रातिकूल्यम् ।।

मू. (२९०) *जिनवयणमनुगयमई जंवेलं होइ संवरपविट्ठो ।*
अग्गी व वायसहिओ समूलडालं डहइ कम्मं ।।

छा. जिनवचनानुगतमति यस्यां वेलायां भवति संवरप्रविष्टः ।
वातसहितः अग्निरिव समूलडालं कर्म्म दहति ।।

मू. (२९१) *जह डहइ वायसहिओ अग्गी हरिएवि रुक्खसंघाए ।*
तह पुरिसकारसहिओ नाणी कम्मं खयं नेइ ।।

छा. यथा वातसहितोऽग्नि हरितानपि वृक्षसङ्घातान् ।
दहति तथा पुरुषकारसहितो ज्ञानी कर्म्म क्षयं नैति ।।

मू. (२९२) *जह अग्गिमि व पबले खडपूलिय खिप्पमेव झामेइ ।*
तह नाणीवि सकम्मं खवेइ ऊसासमित्तेणं ।।

छा. यथा प्रबलोऽग्नि तृणपुलिकान् क्षिप्रमेव ध्मायति ।
तथा ज्ञान्यपि उच्छ्वासमात्रेण स्वकर्म्म क्षपयति ।।

मू. (२९३) *न हु मरणम्मि उवग्गे सक्को बारसविहो सुयक्खंधो ।*
सव्वो अनुचिंतेउं धंतंपि समत्थचित्तेणं ।।

छा. नैव मरणे समीपगे शक्यो द्वादशविधः श्रुतस्कन्धः ।
सर्वोऽनुचिन्तयितुं बाढमपि समर्थचित्तेन ।।

मू. (२९४) *इक्कम्मिवि जंमि पए संवेगं कुणइ वीयरागमए ।*
वच्चइ नरो अविग्घं तं मरणं तेण मरितव्वं ।।

छा. एकस्मिन्नपि यस्मिन् पदे संवेगं करोति वीतरागमार्गे ।
व्रजति च नरोऽविघ्नं तन्मरणं तेन मर्त्तव्यम् ।।

मू. (२९५) *इक्कम्मिवि जम्मि पए संवेगं कुणइ वीयरागमए ।*
सो तेण मोहजालं छिंदइ अज्झप्पओगेणं ।।

छा. एकस्मिन्० । सः तेन मोहजालं छिनत्ति अध्यात्मयोगेन ।।

मू. (२९६) *जेण विरागो जायइ तं तं सव्वायरेण करणिज्जं ।*
मुच्चइ हु ससंवेगी अणंतओ होइ असंवेगी ।।

छा. येन विरागो जायते तत् तत् सर्वादरेण कर्त्तव्यम् ।
मुच्यते एव ससंवेगः असंवेगोऽनन्तको भवति ।।

मू. (२९७) *धम्मं जिनपन्नत्तं सम्मत्तमिणं सद्दहामि तिविहेणं ।*
तसबायरभूयहियं पंथं निव्वाणमग्गस्स ।।

छा. धर्म्मं जिनप्रज्ञप्तं इदं सम्यक्त्वं च श्रद्दधामि त्रिविधेन ।
त्रसबादरभूतहितं पन्थानं निर्वाणमार्गस्य ।।

मू. (२९८) समणोऽहंति य पढमं बीयं सव्वत्थ संजओमित्ति ।
सव्वं च वोसिरामी जिणेहिं जं जं पडिक्कुट्ठं ॥

छा. श्रमणोऽहमिति च प्रथमं द्वितीयं सर्वत्र संयतोऽस्मीति ।
सर्वं च व्युत्सृजामि जिनैः यद् यद् प्रतिकुष्टम् ॥

मू. (२९९) मणसावि अचिंतणिज्जं सव्वं भासाइ अभासणिज्जं च ।
कारण य अकरणिज्जं वोसिरि तिविहेण सावज्जं ॥

छा. मनसाप्यचिन्तनीयं सर्वं भाषयाऽभाषणीयं च ।
कायेन चाकरणीयं व्युत्सृजामि त्रिविधेन सावद्यम् ॥

मू. (३००) असंजमवोसिरणं उवहिविवेगो तहा उवसमो अ ।
पडिरूवजोगविरिओ खंतो मुत्तो विवेगो य ॥

छा. असंयमव्युत्सर्जनं उपधिविवेकश्च तथा उपशमश्च ।
प्रतिरूपयोगवीर्यवान् क्षान्तो मुक्तो विविक्तश्च ॥

मू. (३०१) एयं पच्चक्खाणं आउरजण आवईसु भावेणं ।
अन्नतरं पडिवन्नो जंपंतो पावइ समाहिं ॥

छा. एतत् प्रत्याख्यानं आतुरजनः आपत्सु भावेनान्य-
तरप्रतिपन्नः जल्पन् प्राप्नोति समाधिम् ॥

मू. (३०२) मम मंगलमरहंता सिद्धा साहू सुयं च धम्मो य ।
तेसिं सरणोवगओ सावज्जं वोसिरामित्ति ॥

छा. मम मङ्गलमर्हन्तः सिद्धाः साधवः श्रुतं च धर्म्मश्च ।
तेषां शरणोपगतः सावद्यं व्युत्सृजामीति ॥

मू. (३०३) सिद्धे उवसंपन्नो अरिहंते केवली य भावेण ।
इत्तो एगतरेणवि पएण आराहओ होइ ॥

छा. सिद्धानुपसंपन्नः अर्हतः केवलिनश्च भावेन ।
एषामेकतरेणापि पदेनाराधको भवति ॥

मू. (३०४) समुइन्नवेयणो पुण समणो हिययम्मि किं निवेसिज्जा ।
आलंबणं च काइं काऊण मुणी दुहं सहइ ॥

छा. समुदीर्णवेदनः पुनः श्रमणो हृदये किं निवेशयेत् ।
आलंबनानि च कानि कृत्वा मुनिर्दुखं सहते ॥

मू. (३०५) नरएसु अनुत्तरेसु अ अनुत्तरा वेयणाओ पत्ताओ ।
वट्टंतेण पमाए ताओवि अनंतसो पत्ता ॥

छा. नरकेषु अनुत्तरेषु च अनुत्तरा वेदनाः प्राप्ताः ।
प्रमादे वर्त्तमानेन पुनस्ता अनंतशः प्राप्तव्याः ॥

मू. (३०६) एयं सयं कयं मे रिणं व कम्मं पुरा आसायं तु ।
तमहं एस धुणामी मणम्मि सत्तं निवेसिज्जा ॥

छा. एतत् स्वयंकृतं मया ऋणमिव कर्म पुरा असातं तु ।
तदहं एष धुनामि (एवं) मनसि सत्वं निवेशयेत् ।।

मू. (३०७) *नानाविहदुक्खेहि य समुइन्नेहि उ सम्म सहणिज्जं ।*
न य जीवो उ अजीवो कयपुव्वो वेयणाईहिं ।।

छा. नानाविधेषु दुःखेषु समुदीर्णेषु सम्यक् सहनीयम् ।
नैव जीवस्त्वजीवः कृतपूर्वो वेदनादिभिः ।।

मू. (३०८) *अब्भुज्जयं विहारं इत्थं जिनदेसियं विउपसत्थं ।*
नाउं महापुरिससेवियं जं अब्भुज्जयं मरणं ।।

छा. अभ्युद्यतं विहारं एवं जिनदेशितं विद्वत्प्रशस्तम् ।
ज्ञात्वा महापुरुषसेवितं यत् अभ्युद्यतं मरणं ।।

मू. (३०९) *जह पच्छिमम्मि काले पच्छिमतित्थयरदेसियमुयारं ।*
पच्छानिच्छयपत्थं उवेइ अब्भुज्जयं मरणं ।।

छा. यथा पश्चिमे काले पश्चिमतीर्थकरदेशितमुपकारं पश्चात्
निश्चयपथ्यं उपेति अभ्युद्यतं मरणम् ।।

मू. (३१०) *छत्तीसमइयाहि य कडजोगी (जोग) संगहबलेणं ।*
उज्जमिऊणं बारसविहेण तवनियमठाणेणं ।।

छा. षट्त्रिंशता आर्तजनकैः (उष्णपरीषहोसर्गै) कृतयोगी योगसंग्रहबलेन ।
उद्यम्य द्वादशविधेन तपोनियमस्थानेन ।।

मू. (३११) *संसाररंगमज्झे धिइबलसन्नद्धबद्धकच्छाओ ।*
हंतूण मोहमल्लं हराहि आराहणपडागं ।।

छा. संसाररंगमध्ये धृतिबलसन्नद्धबद्धकक्षाकः ।
हत्वा मोहमल्लं हराराधनापताकाम् ।।

मू. (३१२) *पोराणयं च कम्मं खवेइ अन्नन्नबंधणायाइं (यं) ।*
कम्मकलंकलवल्लिं छिंदइ संथारमारूढो ।।

छा. पुराणं च कर्म क्षपयति अन्यान्यबन्धनायातम् ।
कर्मकल्मषवल्लीं छिनत्ति संस्तारकमारूढः ।।

मू. (३१३) *धीरपुरिसेहिं कहियं सप्पुरिसनिसेवियं परमघोरं ।*
उत्तिण्णोमि हु रंगं हरामि आराहणपडागं ।।

छा. धीरपुरुषैः कथितं सत्पुरुषनिषेवितं परमघोरम् ।
उत्तीर्णोऽस्मि रङ्गं हराम्याराधनापताकाम् ।।

मू. (३१४) *धीर ! पडागाहरणं करेहि जह तंसि देसकालम्मि ।*
सुत्तत्थमणुगुणंतो धिइनिच्चलबद्धकच्छाओ ।।

छा. धीर ! पताकहरणं कुरु (एवं) यथा तस्मिन् देशकाले ।
सूत्रार्थमनुगुणयन् धृतिनिश्चलबद्धकक्षाकः ।।

मू. (३१५) *चत्तारि कसाए तिन्नि गारवे पंच इंदियग्गामे ।*
जिणिउं परीसहसहे हराहि आराहणपडागं ॥

छा. चतुरः कषायान् त्रीणि गौरवाणि पंचेन्द्रियग्रामान् ।
जित्वा परीषहानपि च हराराधनापताकाम् ॥

मू. (३१६) *न य मनसा चिंतिज्जा जीवामि चिरं मरामि व लहुंति ।*
जइ इच्छसि तरिउं जे संसारमहोअहिमपारं ॥

छा. न च मनसा चिन्तयेत् जीवामि चिरं म्रिये वा लघु इति ।
यदीच्छसि तरीतुं संसारमहोदधिमपारम् ॥

मू. (३१७) *जइ इच्छसि नीसरिउं सव्वेसिं चेव पावकम्माणं ।*
जिनवयणनाणदंसणचरित्तभावुज्जुओ जग्ग ॥

छा. यदीच्छसि निस्तरीतुं सर्वेभ्यश्चैव पापकर्मभ्यः ।
जिनवचनज्ञानदर्शनचारित्रभावोद्यतो जागृहि ॥

मू. (३१८) *दंसणनाणचरित्ते तवे य आराहणा चउक्खंधा ।*
सा चेव होइ तिविहा उक्कोसा मज्झिमजहन्ना ॥

छा. दर्शने ज्ञाने चारित्रे तपसि चाराधना चतुःस्कन्धा ।
सैव भवति त्रिविधा उत्कृष्टा मध्यमा जघन्या ॥

मू. (३१९) *आराहेऊण विऊ उक्कोसाराहणं चउक्खंधं ।*
कम्मरयविप्पमुक्को तेणेव भवेण सिज्झिज्जा ॥

छा. आराध्य विद्वान् उत्कृष्टामाराधनां चतुःस्कन्धाम् ।
कर्मरजोविप्रमुक्तस्तेनैव भवेन सिध्येत् ॥

मू. (३२०) *आराहेऊण विऊ मज्झिमआराहणं चउक्खंधं ।*
उक्कोसेण य चउरो भवे उ गंतूण सिज्झिज्जा ॥

छा. आराध्य विद्वान् मध्यमाराधनां चतुःस्कन्धाम् ।
उत्कर्षेण च चतुरो भवांस्तु गत्वा सिध्येत् ॥

मू. (३२१) *आराहेऊण विऊ जहन्नमाराहणं चउक्खंधं ।*
सत्तट्ठ भवग्गहणे परिणामेऊण सिज्झिज्जा ॥

छा. आराध्य विद्वान् जघन्यामाराधनां चतुःस्कन्धाम् ।
सप्ताष्टौ भवग्रहणानि परिणमय्य सिध्येत् ॥

मू. (३२२) *धीरेणवि मरियव्वं काउरिसेणवि अवस्स मरियव्वं ।*
तम्हा अवस्समरणे वरं खु धीरत्तणे मरिउं ॥

छा. धीरेणापि मर्त्तव्यं कापुरुषेणाप्यवश्यमर्त्तव्यं ।
तस्मादवश्यमरणे वरं खलु धीरत्वेन मर्त्तुम् ॥

मू. (३२३) *एयं पच्चक्खाणं अनुपालेऊण सुविहिओ सम्मं ।*
वेमाणिओ व देवो हविज्ज अहवावि सिज्झिज्जा ॥

छा. एतत् प्रत्याख्यानमनुपालय सुविहितः सम्यक् ।
वैमानिको वा देवो भवेत् अथवापि सिध्येत् ॥

मू. (३२४) *एसो सवियारकओ उवक्कमो उत्तमट्ठकालम्मि ।*
इत्तो उ पुणो वुच्छं जो उ कमो होइ अवियारे ॥

छा. एष सविचारकृत उपक्रम उत्तमार्थकाले ।
इतस्तु पुनर्वक्ष्ये यस्तु क्रमो भवत्यविचारः ॥

मू. (३२५) *साहू कयसंलेहो विजियपरीसहकसायसंताणो ।*
निज्जवए मग्गिज्जा सुयरयणस(२)हस्सनिम्माए ॥

छा. साधुः कृतसंलेखनो विजितपरीषहकषायसंतानः ।
निर्यामकान् मार्गयेत् श्रुतरत्नरहस्यनिष्णातान् ॥

मू. (३२६) *पंचसमिए तिगुत्ते अणिस्सिए रागदोसमयरहिए ।*
कडजोगी कालन्नू नाणचरणदंसणसमिद्धे ॥

छा. पञ्चसमितांस्त्रिगुप्तान् अनिश्रितान् रागद्वेषमदरहितान् ।
कृतयोगिनः कालज्ञान् ज्ञान् चरणदर्शनसमृद्धान् ॥

मू. (३२७) *मरणसमाहीकुसले इंगियपत्थिसमाववेत्तारे ।*
ववहारविहिविहिण्णू अब्भुज्जयमरणसारहिणो ॥

छा. मरणसमाधिकुशलान् इङ्गितप्रार्थितस्वभाववेत्तन ।
व्यवहारविधिविधानज्ञान् अभ्युद्यतमरणसारथिनः ॥

मू. (३२८) *उवएसहेउकारणगुणनिसढा नायकारणविहण्णू ।*
विन्नाणनाणकरणोवयारसुयधारणसमत्थे ॥

छा. उपदेशहेतुकारणगुणक्षमान् न्यायकारणविधानज्ञान् ।
विज्ञानज्ञानकरणोपचारश्रुतधारणासमर्थान् ॥

मू. (३२९) *एगंतगुणे रहिया बुद्धीइ चउव्विहाइ उववेया ।*
छंदण्णू पव्वइया पच्चक्खाणंमि य विहण्णू ॥

छा. एकान्तेन गुणेषु स्थितान् बुद्धया चतुर्विधयोपपेतान् ।
छन्दोज्ञान् प्रव्रजितान् प्रत्याख्याने च विधिज्ञान् ॥

मू. (३३०) *दुण्हं आयरियाणं दो वेयावच्चकरणनिउत्ता ।*
पाणगवेयावच्चे तवस्सिणो वत्ति दो पत्ता ॥

छा. द्वयोराचार्ययोर्द्वौ वैयावृत्यकरणनियुक्तौ ।
पानकवैयावृत्ये तपस्विनो वेति द्वौ प्राप्तौ ॥

मू. (३३१) *उव्वत्तण परिवत्तण उट्ठारुस्सास(व)करणजोगेसुं ।*
दो वायगत्ति णज्जा न(उ.प्र.)सुत्तकरणे जहन्नेणं ॥

छा. (३३१) उद्वर्त्तनपरिवर्त्तनोद्धारोत्सावकरणयोगेषु ।
द्वौ वाचकौ इति ज्ञेयौ सूत्रकरणे जघन्येन ॥

मू. (३३२) अस्सद्दहणे वेयणाए पायच्छित्ते पडिक्कमणे य ।
जोगायकहाजोगे पच्चक्खाणे य आयरिओ ॥

छा. अश्रद्दधाने वेदनायां प्रायश्चित्ते प्रतिक्रमणे च ।
योगात्मकथायोगे प्रत्याख्याने च आचार्यः ॥

मू. (३३३) कप्पाकप्पविहिन्नू दुवालसंगसुयसारही सव्वं ।
छत्तीसगुणोवेया पच्छित्तवियारया धीरा ॥

छा. कल्याकल्यविधिज्ञा द्वादशाङ्गश्रुतसारथिनः सर्वथा ।
षटत्रिंशद्गुणोपपेताः प्रायश्चित्तविशारदा धीराः ॥

मू. (३३४) एए ते निज्जवया परिकहिया अट्ठ उत्तमट्ठम्मि ।
जेसिं गुणसंखाणं न समत्था पायया वुत्तुं ॥

छा. एते तुभ्यं निर्यामकाः परिकथिता अष्ट उत्तमार्थे ।
येषां गुणसंख्यानं न समर्था प्राकृता वक्तुम् ॥

मू. (३३५) एरिसयाण सगासे सूरीणं पवयणप्पवाईणं ।
पडिवज्जिज्ज महत्थं समणो अब्भुज्जयं मरणं ॥

छा. एतादृशानां सकाशे सूरीणां प्रवचनप्रवादिनाम् ।
प्रतिपद्येत महार्थं श्रमणोऽभ्युद्यतं मरणम् ॥

मू. (३३६) आयरियउवज्झाए सीसे साहम्मिए कुलगणे य ।
जे मे किया कसाया सव्वे तिविहेण खामेमि ॥

छा. आचार्यान् उपाध्यायान् शिष्यान् साधर्मिकान् कुलगणौ च ।
ये मया कृताः कषायिताः सर्वान् त्रिविधेन क्षमयामि ॥

मू. (३३७) सव्वस्स समणसंघस्स भावओ अंजलिं करे सीसे ।
सव्वं खमावइत्ता खमामि सव्वस्स अहयंपि ॥

छा. सर्वस्मै श्रमणसंघाय भावतोऽञ्जलिं कृत्वा शीर्षे ।
सर्वं क्षमयित्वा क्षम्यामि सर्वस्याहमपि ॥

मू. (३३८) गरहित्ता अप्पाणं अणुवक्कारं पडिक्कमित्ताणं ।
नाणम्मि दंसणम्मि अ चरित्तजोगाइयारे य ॥

छा. गर्हयित्वाऽऽत्मानं अपुनःकारं प्रतिक्रम्य ।
ज्ञाने च दर्शने च चारित्रयोगातिचारे च ॥

मू. (३३९) तो सीलगुणसमग्गो अणुवहयक्खो बलं च थामं च ।
विहरिज्ज तवसमग्गो अनियाणो आगमसहाओ ॥

छा. ततः शीलगुणसमग्रः अनुपहताक्षो बलं च स्थाम च ।
विहरेत् तपःसमग्रोऽनिदान आगमसहायः ॥

मू. (३४०) तवसोसियंगमंगो संधिसिराजालपागडसरीरो ।
किच्छाहियपरिहत्थो परिहरइ कलेवरं जाहे ॥

छा. तपःशोषितांगोपांगः प्रकटसन्धिशिराजालशरीरः ।
कृच्छ्राहितनैपुण्यः परिहरति कलेवरं यदा ॥

मू. (३४१) *पच्चक्खाइ य ताहे अन्नन्नसमाहिपत्तियंमित्ती ।*
तिविहेणाहारविहिं दियसुग्गइकायपगईए ॥

छा. प्रत्याख्याति च तदा अन्याऽन्यसमाधिप्रत्ययमिति ।
त्रिविधेनाहारविधिं उदितसुगतिकायप्रकृतिकः ॥

मू. (३४२) *इहलोए परलोए निरासओ जीविए अ मरणे य ।*
सायानुभवे भोगे जस्स य अवहट्ठणाऽईए ॥

छा. इहलोके परलोके च निराश्रयो जीविते च मरणे वा ।
सातानुभवे भोगे यस्य चापहरणा ऽतीते ॥

मू. (३४३) *निम्ममनिरहंकारो निरासयोऽकिंचणो अपडिकम्मो ।*
वोसट्ठविसट्ठंगो चत्तचियत्तेण देहेणं ॥

छा. निर्ममनिरहंकारो निराश्रयोऽकिञ्चनोऽप्रतिकर्मा ।
अत्यर्थं विसृष्टांगः त्यक्तप्रीतिना देहेन ॥

मू. (३४४) *तिविहेणवि सहमाणो परीसहे दूसहे अ ऊसग्गे ।*
विहरिज्ज विसयतण्हारयमलमसुभं विहुणमाणो ॥

छा. त्रिविधेनापि सहमानः परीषहान् दुःसहांश्च उत्सर्गवान् ।
विहरेत् विषयतृष्णारजोमलमशुभं विधूनयन् ॥

मू. (३४५) *नेहक्खए व दीवो जह खयमुवणेइ दीववट्टिम्मि (ट्ठिंपि) ।*
खीणाहारसिनेहो सरीरवट्टिं तह खवेइ ॥

छा. स्नेहक्षये वा दीपो यथा क्षयमुपनयति दीपवर्त्तिमपि ।
क्षीणाहारस्नेहः शरीरवर्त्तिं तथा क्षपयति ॥

मू. (३४६) *एव परज्झा असई पराक्कमे पुव्वभणियसूरीणं ।*
पासम्मि उत्तमट्ठे कुज्जा तो एस परिकम्मं ॥

छा. एवं प्रारब्धः सति पराक्रमे पूर्वभणितसूरीणाम् ।
पार्श्वे उत्तमार्थाय कुर्यात्तदा एतत् परिकर्म ॥

मू. (३४७) *आगरसमुट्ठियं तह अज्झुसिरवागतणपत्तकडए य ।*
कट्ठसिलाफलगंमि व अणभिज्जय निप्पकप्पंमि ॥

छा. आकरसमुत्थिते तथा अशुषिरवल्कतृणपत्रकटके च ।
काष्ठशिलाफलके वा अभिद्यमाने निष्प्रकल्पे ॥

मू. (३४८) *निस्संधिणातणंमि व सुहपडिलेहेण जइपसत्थेणं ।*
संथारो कायव्वो उत्तरपुव्वसिरो वावि ॥

छा. निस्सन्धिकेन तृणेन वा सुखप्रतिलेखनेन यतिप्रशस्तेन ।
संस्तारः कर्त्तव्य उत्तरस्यां पूर्वस्यां शिरो वाऽपि ॥

मू. (३४९) दोसुत्थ अप्पमाणे अंधकारे समम्मि अ निसिट्ठे ।
निरुवहयम्मि गुणमणे वणम्मि गुत्ते (थणंनि गुत्ते) य संथारो ॥

छा. दोषोऽत्र अप्रमाणे अन्धकारे च (ततः) समे च निसृष्टे ।
निरुपहते गुणवतिवने गुप्ते च संस्तारकः ॥

मू. (३५०) जुत्ते पमाणरइओ उभउकालपडिलेहणासुद्धो ।
विहिविहिओ संथारो आरुहियव्वो तिगुत्तेणं ॥

छा. युक्ते प्रमाणरचित उभयकालप्रतिलेखनायुक्तः शुद्धः ।
विधिविहितः संस्तारकः आरूढव्यस्त्रिगुप्तेन ॥

मू. (३५१) आरुहियचरित्तभरो अन्नेसु उ (अन्नसउ) परमगुरुसगासम्मि ।
दव्वेसु पज्जवेसु य खित्ते काले य सव्वंमि ॥

छा. आरूढचारित्रभारः अन्येष्वपि परमगुरुसकाशे ।
द्रव्येषु पर्यायेषु च क्षेत्रे काले च सर्वस्मिन् (प्रशस्तेष्वारूढः) ॥

मू. (३५२) एएसु चेव ठाणेसु चउसु सव्वो चउव्विहाहारो ।
तवसंजमुत्ति किच्चा वोसिरियव्वो तिगुत्तेणं ॥

छा. एतेषु चैव स्थानेषु चतुर्षु सर्वश्चतुर्विध आहारः ।
तपःसंयम इतिकृत्वा व्युत्सृष्टव्यस्त्रिगुप्तेन ॥

मू. (३५३) अहवा समाहिहेउं कायव्वो पाणगस्स आहारो ।
तो पाणगंपि पच्छा वोसिरियव्वं जहाकाले ॥

छा. अथवा समाधिहेतोः कर्त्तव्यः पानकस्याहारः ।
ततः पानकमपि पश्चात् व्युत्सृष्टव्यं यथाकाले ॥

मू. (३५४) निसिरित्ता अप्पाणं सव्वगुणसमन्नियम्मि निज्जवए ।
संथारगसंनिविट्ठो अनियाणो चेव विहरिज्जा ॥

छा. निसृज्यात्मानं सर्वगुणसमन्वितेषु निर्यामकेषु
संस्तारकसंनिविष्टोऽनिदानकश्चैव विहरेत् ॥

मू. (३५५) इहलोए परलोए अनियाणो जीविए य मरणे य ।
वासीचंदनकप्पो समो य माणावमाणेसु ॥

छा. इहलोके परलोकेऽनिदानो जीविते च मरणे च ।
वासीचन्दनकल्पः समश्च मानापमानयोः ॥

मू. (३५६) अह महुरं फुडवियडं तहप्पसायकरणिज्जविसयकयं ।
इज्ज कहं निज्जवओ सुईसमन्नाहरणहेउं ॥

छा. अथ मधुरां स्फुटविकटां तथात्मसात्कृतकरणीयविषयाम् ।
निर्यामकःकथां कथयेत् श्रु(स्मृ)तिसमन्वाहरणहेतोः ॥

मू. (३५७) इहलोए परलोए नाणचरणदंसणंमि य अवायं ।
दंसेइ नियाणम्मि य मायामिच्छत्तसल्लेणं ॥

छा. इहलोके परलोके ज्ञाने चरणे दर्शने च (कर्मणः)
अपायं दर्शयति निदाने च मायामिथ्यात्वशल्ययोश्च ॥

मू. (३५८) *बालमरणे अवायं तह य उवायं अबालमरणम्मि ।*
उस्सासरज्जुवेहायसे य तह गिद्धपट्ठे य ॥

छा. बालमरणेऽपायं तथा चोपायमबालमरणे ।
उच्छ्वास(रोध)रज्जुवैहायसेषु च तथा गृध्रपृष्ठे च ॥

मू. (३५९) *जह य अनुस्सुयसल्लो ससल्लमरणेण कइ मरऊणं ।*
दंसणनाणविहूणो मरंतिअसमाहिमरणेणं ॥

छा. यथा चानुध्यृ तशल्यः सशल्यमरणेन केचिन्मृत्वा ।
दर्शनज्ञानविहीना म्रियंतेऽसमाधिमरणेन ॥

मू. (३६०) *जह सायरसे गिद्धा इत्थिअहंकारपावसुयमत्ता ।*
ओसन्नबालमरणा भमंति संसारकंतारं ॥

छा. यथा सातरसयोर्गृद्धाः रुहयहङ्कारपापश्रुतमत्ताः ।
बाहुल्येन बालमरणा भ्राम्यन्ति संसारकान्तारे ॥

मू. (३६१) *अह मिच्छत्त ससल्ला मायासल्लेण जह ससल्ला य ।*
जह य नियाण ससल्ला मरंति असमाहिमरणेणं ॥

छा. अथ मिथ्यात्वेन सशल्या मायाशल्येन यथा सशल्याश्च ।
यथा च निदानेन सशल्या म्रियन्तेऽसमाधिमरणेन ॥

मू. (३६२) *जह वेयणावसट्टा मरंति जह केइ इंदियवसट्टा ।*
जह य कसायवसट्टा मरंति असमाहिमरणेणं ॥

छा. यथा वेदनावशार्त्ता म्रियन्ते यथा केचिदिन्द्रियवशार्त्ताः ।
यथा च कषायवशार्त्ता म्रियन्तेऽसमाधिमरणेन ॥

मू. (३६३) *जह सिद्धिमग्ग दुग्गइसग्गग्गलमोडणाणि मरणाणि ।*
मरिऊण केइ सिद्धि उविंति सुसमाहिमरणेणं ॥

छा. यथा सिद्धिमार्गे दुर्गतिस्वर्गार्गलामोटनानि मरणानि ।
मृत्वा केचित्सुसमाधिमरणेन सिद्धिमुपयान्ति ॥

मू. (३६४) *एवं बहुप्पयारं तु अवायं उत्तमट्ठकालम्मि ।*
दंसंति अवायण्णू सल्लुद्धरणे सुविहियाणं ॥

छा. एवं बहुप्रकारं त्वपायमुत्तमार्थकाले
दर्शयन्त्यपायज्ञाः शल्योद्धरणाय सुविहितानाम् ॥

मू. (३६५) *दिंति य सिं उवएसं गुरुणो नाणाविहेहिं हेऊहिं ।*
जेण सुगइं भयंतो संसारभयद्दुओ होइ ॥

छा. ददति चैषामुपदेशं गुरवो नानाविधैर्हेतुभि ।
येन सुगतिं भजन् संसारभयद्रुतो भवति ॥

मू. (३६६) *न हु तेसु वेयणं खलु अहो चिरम्मिति दारुणं दुक्खं ।*
सहणिज्जं देहेणं मणसा एवं विचिंतिज्जा ॥

छा. नैव तेषु वेदना खलु अहो ! चिरमिति दारुणं दुःखम् ।
सहनीयं देहेन मनसैवं न विचिन्तयेत् ॥

मू. (३६७) *सागरतरणत्थमई इयस्स पोयस्स जए धूवे ।*
जो रज्जु मुक्खकालो न सो विलंबत्ति कायव्वो ॥

छा. सागरतरणार्थमतिकः आयातस्य पोतस्य ध्रुवे जये ।
यो रज्जुमोक्षकालः स कर्त्तव्यः, न विलम्ब इति कर्त्तव्यः ॥

मू. (३६८) *तिल्लविहूणो दीवो न चिरं दिप्पइ जगम्मि पच्चक्खं ।*
न य जलरहिओ मच्छो जिअइ चिरं नेव पउमाई ॥

छा. तैलविहीनो दीपो न चिरं दीप्यते जगति प्रत्यक्षम् ।
न च जलरहितो मत्स्यो जीवति चिरं नैव च पद्मादि (जलं विना) ॥

मू. (३६९) *अन्नं इमं सरीरं अन्नोऽहं इय मणम्मि ठाविज्जा ।*
जं सुचिरेणऽवि मोच्चं देहे को तत्थ पडिबंधो ॥

छा. अन्यदिदं शरीरं अन्योऽहमिति मनसि स्थापयेत् ।
यत्सुचिरेणापि मोच्यं तत्र देहे कः प्रतिबन्धः ॥

मू. (३७०) *दूरत्थंपि विणासं अवस्सभावं उवट्ठियं जाण ।*
जो अह वट्टइ कालो अणागओ इत्थ आसिण्हा ॥

छा. दूरस्थमपि विनाशमवश्यभाविनमुपस्थितं जानीहि ।
यो यथा वर्त्तते कालोऽनागतोऽत्र चासीनस्य ॥

मू. (३७१) *जं सुचिरेणवि होहिइ अणावसं तंमि को ममीकारो ।*
देहे निस्संदेहे पिएवि सुयणत्तणं नत्थि ॥

छा. यत्सुचिरेणापि भविष्यति अवशं(शरीरं) तस्मिन् को ममीकारः ।
देहे निसंदेहं प्रियेऽपि सुजनत्वं नास्ति ॥

मू. (३७२) *उवलद्धो सिद्धिपहो न य अनुचिण्णो पमायदोसेणं ।*
हा जीव ! अप्पवेरिय ! न हु ते एयं न तिप्पिहिइ ॥

छा. उपलब्धः सिद्धिपथो न चानुचीर्ण प्रमाददोषेण ।
हा जीव ! आत्मवैरिन् ! नैव तवैतत्, न च तर्पयिष्यति ॥

मू. (३७३) *नत्थि य ते संघयणं घोरा य परीसहा अहे निरया ।*
संसारो य असारो अइप्पमाओ अ तं जीव ! ॥

छा. नास्ति च तव संहननं घोराश्च परीषहा अधो नरकाः ।
संसारश्चासारः अतिप्रमादश्च त्वं जीव ! ॥

मू. (३७४) *कोहाइकसाया खलु बीयं संसारभेरवदुहाणं ।*
तेसु पमत्तेसु सया कतो सुक्खो य मुक्खो वा ॥

छा. क्रोधादयः कषायाः खलु बीजं संसारभैरवदुःखानाम् ।
तैः प्रभवेषु सदा कुतः सौख्यं च मोक्षश्च ॥

मू. (३७५) *जाओ परव्वसेणं संसारे वेयणाओ घोराओ ।*
पत्ताओ नारगत्ते अहुणा ताओ विचिंतिज्ज ॥

छा. याः पारवश्येन संसारे वेदना घोराः ।
प्राप्ता नारकत्वेऽधुना ता विचिन्तय ॥

मू. (३७६) *इण्हिं सयं वसिस्स उ निरुवमसुक्खावसाणमुहवूयं ।*
कल्लाणमोसहं पिव परिणामसुहं न तं वुक्खं ॥

छा. इदानीं स्ववशस्य तु निरुपमसौख्यावसानसुखकटुकम् ।
कल्याणौषधं पिब परिणामसुखं न तद्दुःखम् ॥

मू. (३७७) *संबंधि बंधवेसु य न य अनुराओ खणंपि कायव्वो ।*
तेच्चिय हुंति अमित्ता जह जणणी बंभदत्तस्स ॥

छा. सम्बन्धिबान्धवेषु च न चानुरागः क्षणमपि कर्त्तव्यः ।
ते चैव भवन्त्यमित्राणि यथा जननी ब्रह्मदत्तस्य ॥

मू. (३७८) *वसिऊण व सुहिमज्झे वच्चइ एगागिओ इमो जीवो ।*
मोत्तूण सरीरघरं जह कण्हो मरणकालम्मि ॥

छा. उषित्वा च सुहृन्मध्ये व्रजत्येकाकीयं जीवः ।
मुक्त्वा स्वशरीरगृहं यथा कृष्णो मरणकाले ॥

मू. (३७९) *इण्हिं व मुहुत्तेणं गोसे व सुए व अद्धरत्ते वा ।*
जस्स न नज्जइ वेला कद्दिवसं गच्छिई जीवो ॥

छा. अधुना वा मुहूर्त्तेन प्रभाते वा श्वो वाऽर्द्धरात्रे वा ।
यस्य न ज्ञायते वेला क्व दिवसे गमिष्यति जीवः ॥

मू. (३८०) *एवमनुचिंतयंतो भावनुभावानुरत्त सियलेसो ।*
तद्दिवस मरिउकामो व होइ झाणम्मि उज्जुत्तो ॥

छा. एवमनुचिन्तयन् भावानुभावानुरक्तः सितलेश्यः ।
तस्मिन् दिने मर्त्तुं कामो वा (ऽपि) भवति ध्याने उद्युक्तः ॥

मू. (३८१) *नरगतिरिक्खगईसु य माणुसदे वत्तणे वसंतेणं ।*
जं सुहदुक्खं पत्तं तं अनुचिंतिज्ज संथारे ॥

छा. नरके तिर्यग्गतिषु च मानुषदेवत्वयोर्वसता
यत्सुखदुःखं प्राप्तं तदनु चिन्तयेत् संस्मारके ॥

मू. (३८२) *नरएसु वेयणाओ अनोवमा सीयउण्हवेरा(गा)ओ ।*
कायनिमित्तं पत्ता अनंतखुत्तो बहुविहाओ ॥

छा. नरकेषु वेदना अनुपमाः शीतोष्णवैर जाताः ।
कायनिमित्तं प्राप्ता अनन्तकृत्वो बहुविधाः ॥

मू. (३८३) *देवत्ते माणुस्से पराहिओगत्तणं उवगएणं ।*
दुक्खपरिक्लेसविही अनंतखुत्तो समनुभूया ।।

छा. देवत्वे मानुष्ये पराभियोगत्वमुपगतेन ।
दुःखपरिक्लेशविधयोऽनन्तकृत्वः समनुभूताः ।।

मू. (३८४) *भिन्निंदियपंचिंदियतिरिक्खकायम्मि नेगसंठाणे ।*
जम्मणमरणऽरहट्टं अनंतखुत्तो गओ जीवो ।।

छा. भिन्नेन्द्रियपञ्चेन्द्रियतिर्यक्कायेऽनेकसंस्थाने ।
जन्ममरणारहट्टमनन्तकृत्वो गतो जीवः ।।

मू. (३८५) *सुविहिय ! अईयकाले अनंतकाएसु तेण जीवेणं ।*
जम्मणमरणमनंतं बहुभवगहणं समणुभूयं ।।

छा. सुविहित ! अतीतकालेऽनन्तकायेषु एतेन जीवेन ।
जन्ममरणमनन्तं बहुभयग्रहणे समनुभूतम् ।।

मू. (३८६) *घोरम्मि गब्भवासे कलमलजंबालअसुइबीभच्छे ।*
वसिओ अनंतखुत्तो जीवो कम्मानुभावेणं ।।

छा. घोरे गर्भवासे कलिमलजम्बालाशुचिबीभत्से ।
उषितोऽनन्तकृत्वो जीवः कर्मानुभावेन ।।

मू. (३८७) *जोणीमुह निग्गच्छंतेण संसार इमे(रिमे)ण जीवेणं ।*
रसियं अइबीभच्छं कडीकडाहंतरगएणं ।।

छा. योनिमुखान्निर्गच्छता संसारेऽनेन जीवेन ।
रसितमतिबीभत्सं कटिकटाहान्तरगतेन ।।

मू. (३८८) *जं असियं बीभच्छं असुईघोरम्मि गब्भवासम्मि ।*
तं चिंतिऊण सयं मुक्खम्मि मइं निवेसिज्जा ।।

छा. यदशितं बीभत्सं अशुचिघोरे गर्भवासे ।
तच्चिन्त यित्वा स्वयं मोक्षे मतिं निवेशयेत् ।।

मू. (३८९) *वसिऊण विमानेसु य जीवो पसरंतमणिमऊहेसु ।*
वसिओ पुणोवि सुद्धिय जोणिसहस्संधयारेसुं ।।

छा. उषित्वा विमानेषु च जीवः प्रसरन्मणिमयूरखेषु ।
उषितः पुनरपि स एव योनिसहस्रान्धकारेषु ।।

मू. (३९०) *वसिऊण देवलोए निद्धुज्जोए सयंपभे जीवो ।*
वसइ जलवेगकलमलविउलवलयामुहे घोरे ।।

छा. उषित्वा देवलोके नित्योद्योते स्वयंप्रभे जीवः ।
वसति विपुलजलवेगकलिमलवलयामुखे घोरे ।।

मू. (३९१) *वसिऊण सुरनरीसरचामीयररिद्धिमणहरघरेसु ।*
वसिओ नरग निरंतरभयभेरवपंजरे जीवो ।।

छा. उषित्वा सुरनरेश्वरचामीकरऋद्धिमन्मनोहरगृहेषु ।
उषितो नरके निरन्तरभयभैरवपञ्जरे जीवः ॥

मू. (३९२) *वसिऊण विचित्तेसु अ विमाणगणभवण सोभसिहरेसु ।*
वसइ तिरिएसु गिरिगुहविवरमहाकंदरदरीसु ॥

छा. उषित्वा विचित्रेषु च विमानगणभवनेषु शोभितशिखरेषु ।
वसति तिर्यक्षु गिरिगुहाविवरमहाकन्दरदरीषु ॥

मू. (३९३) *भुत्तूणंवि भोगसुहं सुरनरखयरेसु पुण पमाएणं ।*
पियइ नरएसु भैरवकलंततउतंबपाणाइं ॥

छा. भुक्त्वाऽपि भोगसुखं सुरनरखचरेषु पुनः प्रमादेन ।
पिबति नरकेषु भैरवकलकलायमानत्रपुताम्रपानानि ॥

मू. (३९४) *सोऊण मुइयणरवइभवे अ जयसद्दमंगलरवोघं ।*
सुणइ नरएसु दुहपरं अक्कंदुद्दामसद्दाइं ॥

छा. श्रुत्वा मुदितनरपतिभवे च जयशब्दमङ्गलरवौघम् ।
शृणोति नरकेषु दुःखकरान् आक्रन्दोद्दामशब्दान् ॥

मू. (३९५) *निहण हण गिण्ह दह पय उब्बंध पबंध बंध रुद्धाहिं ।*
फाले लोले घोले थूरे खारेहिं से गत्तं ॥

छा. निजहि जहि गृहाण दह पच उद्बन्धय प्रबन्धय बधान
रुंद्धि स्फाटय लोलय घोलय स्थूरय क्षारैस्तस्य गात्रं ॥

मू. (३९६) *वेयरणिखारकलिमलवेसल्लंकुसलकरकयकुलेसु ।*
वसिओ नरएसु जीवो हणहणघणघोरसद्देसुं ॥

छा. वैतरणिक्षारकलिमलविविधशल्यकुशल(०अंकुश)क्रकचाकुलेषु ।
उषितो नरकेषु जीवो हनहनघनघोरशब्देषु ॥

मू. (३९७) *तिरिएसु व भैरवसद्दपक्खणपरपक्खणच्छणसएसु ।*
वसिओ उव्वियमाणो जीवो कुडिलम्मि संसारे ॥

छा. तिर्यक्षु च भैरवशब्दपक्षणपरिपक्षणतक्षणशतेषु ।
उषित उद्विजन् जीवः कुटिले संसारे ॥

मू. (३९८) *मणुयत्तणेवि बहुविहविणिवायसहस्सभेसणघणम्मि ।*
भोगपिवासाणुगओ वसिओ भयपंजरे जीवो ॥

छा. मनुजत्वेऽपि बहुविधविनिपातसहस्रघनभीषणे ।
भोगपिपासानुगत उषितो भयपञ्जरे जीवः ॥

मू. (३९९) *वसियं दरीसु वसियं गिरीसु वसियं समुद्दमज्झेसु ।*
रुक्खग्गेसु य वसियं संसारे संसरंतेणं ॥

छा. उषितं दरीषु उषितं दरीषु उषितं गरिषु उषितं समुद्रमध्येषु ।
वृक्षाग्रेषु चोषितं संसारे संसारता ॥

मू. (४००) *पीयं थणअच्छीरं सागरसलिलाओ बहुयरं हुज्जा ।*
संसारम्मि अनंते माईणं अन्नमन्नाणं ॥

छा. पीतं स्तनक्षीरं सागरसलिलाद्बहुतरं भवेत् ।
संसारेऽनन्ते मातृणामन्यान्यासाम् ॥

मू. (४०१) *नयणोदगंपि तासिं सागरसलिलाओ बहुयरं हुज्जा ।*
गलियं रुयमाणीणं माईणं अण्णमण्णाणं ॥

छा. नयनोदकमपि तासां सागरसलिलाद्बहुतरं भवेत् ।
गलितं रुदन्तीनां मातृणामन्यान्यासाम् ॥

मू. (४०२) *नत्थि भयं मरणसमं जम्मणसरिसं न विज्जए दुक्खं ।*
तम्हा जरमरण करं छिंद ममत्तं सरीराओ ॥

छा. नास्ति भयं मरणसमं जन्मसदृशं न विद्यते दुःखम् ।
तस्माज्जरामरणकरं छिन्द्धि ममत्वं शरीरात् ॥

मू. (४०३) *अन्नं इमं सरीरं अन्नो जीवुत्ति निच्छियमईओ ।*
दुक्खपरीकेसकरं छिंद ममत्तं सरीराओ ॥

छा. अन्यदिदं शरीरं अन्यो जीव इति निश्चितमतिकः ।
दुःखपरिक्लेशकरं छिन्द्धि ममत्वं शरीरात् ॥

मू. (४०४) *जावइयं किंचि दुहं सारीरं माणसं च संसारे ।*
पत्तो अनंतखुत्तो कायस्स ममत्तदोसेणं ॥

छा. यावत्किञ्चिद्दुःखं शारीरं मानसं च संसारे ।
प्राप्तोऽनन्तकृत्वः कायस्य ममत्वदोषेण ॥

मू. (४०५) *तम्हा सरीरमाई अब्भिंतर बाहिरं निरवसेसं ।*
छिंद ममत्तं सुविहिय ! जइ इच्छसि मुच्चिउ दुहाणं ॥

छा. तस्मात् शरीरादि अभ्यन्तरं बाह्यं निरवशेषं (आश्रित्य) ।
छिन्द्धि ममत्वं सुविहित ! यदीच्छसि दुःखेभ्यो मोक्तुम् ॥

मू. (४०६) *सव्वे उवसग्ग परीसहे य तिविहेण निज्जिणाहि लहु ।*
एएसु निज्जिएसुं होहिसि आराहओ मरणे ॥

छा. सर्वानुपसर्गान् परीषहांश्च निर्जय त्रिविधेन लघु ।
एतेषु निर्जितेषु भविष्यस्याराधको मरणे ॥

मू. (४०७) *मा हु य सरीरसंताविओ अ तं झाहि अट्टरुद्दाइं ।*
सुट्ठुवि रुवियतिंगेवि अट्टरुद्दाणि रुवंति ॥

छा. मा च शरीरसंतापितश्च त्वमार्त्तरौद्रे ध्याय ।
सुष्ठ्वपि निरूपितिङ्गन् आर्त्तरौद्रे रोदयतः ॥

मू. (४०८) *मित्तसुयबंधवाइसु इट्ठानिट्ठेसु इंदियत्थेसुं ।*
रागो वा दोसो वा ईसि मणेणं न कायव्वो ॥

छा. मित्रसुतबान्धवादिषु इष्टानिष्टेष्विन्द्रियार्थेषु ।
रागो वा द्वेषो न [illegible] मनसा न कर्तव्यः ॥

मू. (४०९) *रोगायंकेसु पुणो विउलासु य वेयणासुइट्ठासु ।*
सम्मं अहियासंतो इणमो हियएए चिंतिज्जा ॥

छा. रोगातङ्केषु पुनर्विपुलासु च वेदनासूदीर्णासु ।
सम्यगध्यसयन् इदं हृदयेन चिन्तयेत् ॥

मू. (४१०) *बहुपलियसागराइं सट्ठाणि मे नरयतिरियजाईसुं ।*
किं पुण सुहावसाणं इणमो सारं नरदुहंति ॥

छा. बहुपल्योपमसागरोपमाणि यावत् दुःखानि मया नरकतिर्यगजातिषु
सोढानि किं पुनः सुखावसानमिदं सारं नरदुःखमिति ॥

मू. (४११) *सोलस रोगायंका सहिया जह चक्किणा चउत्थेणं ।*
वाससहस्सा सत्त उ सामण्णधरं उवगएणं ॥

छा. षोडश रोगातङ्काः षोढा यथा चक्रिणा चतुर्थेन ।
वर्षसहस्राणि सप्त तु श्रामण्यधरत्वमुपगतेन ॥

मू. (४१२) *तह उत्तमट्ठकाले देहे निरवक्खयं उवगएणं ।*
तिलचित्तलावगा इव आयंका विसहियव्वाओ ॥

छा. तथोत्तमार्थकाले देहे निरपेक्षतामुपगतेन ।
तिलक्षेत्रलावका इव आतङ्का विसोढव्याः ॥

मू. (४१३) *पारियव्वायगभत्तो राया पट्ठीइ सेट्ठिणो मूढो ।*
अइउण्हं परमन्नं वासी य सुकोवियमणुस्सा ॥

छा. परिव्राडभक्तो राजा पृष्ठौ श्रेष्ठिनो मूढः ।
अत्युष्णं परमान्नमदात् सुकोपितमनुष्यात् ॥

मू. (४१४) *सा य सलिलुल्ललोहियमंसवसापेसिथिग्गलं घित्तुं ।*
उप्पइया पट्ठीओ पाई जह रक्खसवहुव्व ॥

छा. सा च पात्री सलिलार्द्ररुधिरमांसवसापेशीथिग्गलं
गृहीत्वा पृष्ठेरुत्पतिता यथा राक्षसवधूः ॥

मू. (४१५) *तेण य निव्वेएणं निग्गंतूणं तु सुविहियसगासे ।*
आरुहियचरित्तभो सीहोरसियं समारूढो ॥

छा. तेन च निर्वेदेन निर्गत्य तु सुविहितसकाशे ।
आरूढचारित्रभरः सिंहोरस्यं समारूढः ॥

मू. (४१६) *तम्मि य महिहरसिहरे सिलायले निम्मले महाभागो ।*
वोसिरइ थिरपइन्नो सव्वाहारं महतणू य ॥

छा. तस्मिंश्च महीधररशिखरे शिलातले निर्मले महाभागः ।
व्युत्सृजति स्थिरप्रतिज्ञः सर्वाहारं महातनुं च ॥

मू. (४१७) तिविहोवसग्ग सहिउं पडिमं सो अद्धमासियं धीरो ।
ठाइ य पुव्वाभिमुहो उत्तमधिइसत्तसंजुत्तो ॥

छा. त्रिविधोपसर्गान् सहित्वा प्रतिमां सोऽर्द्धमासिकीं धीरः ।
तिष्ठति च पूर्वाभिमुख उत्तमधृतिसत्वसंयुक्तः ॥

मू. (४१८) सा य पगतंतलोहियमेयवसामंसलपरी(लंघरा) पट्ठी ।
खज्जइ खगेहिं दूसहनिसट्ठचंचुप्पहारेहिं ॥

छा. सा च प्रगलद्रुधिरमेदवशामांसव्याप्ता पृष्ठिः ।
खाद्यते खगैः निसृष्टदुःसहचञ्चुप्रहारैः ॥

मू. (४१९) मसएहिं मच्छियाहि य कीडीहिवि मंससंपलग्गाहिं ।
खज्जंतोवि न कंपइ कम्मविवागं गणेमाणो ॥

छा. मशकैर्मक्षिकाभिश्च कीटिकाभिरपि मांससंप्रलग्नाभिः ।
खाद्यमानोऽपि न कम्पते कर्मविपाकं गणयन् ॥

मू. (४२०) रत्तिं च पयइविहसियसियालियाहिं निरनुकंपाहिं ।
उवसग्गिज्जइ धीरो नानाविहरूवधाराहिं ॥

छा. रात्रौ च प्रकृतिविहसितश्च गालिकाभिर्निरनुकम्पाभिः ।
उपसर्ग्यते धीरो नानाविधरूपधारिणीभिः ॥

मू. (४२१) चिंतेइ य करवयअसिपंजरखग्गमुग्गरपहाओ ।
इणणो न हु कट्ठयरं दुक्खं निरयग्गिदुक्खाओ ॥

छा. चिन्तयति च खरक्रकचासिपञ्जरखड्गमुद्गरप्रहारात् ।
इदं नैव कष्टकरं दुःखं नरकाग्निदुःखाच्च ॥

मू. (४२२) एवं च गओ पक्खो बीओ पक्खो य दाहिणदिसाए ।
अवरेणवि पक्खोवि य समइक्कंतो महेसिस्स ॥

छा. एवं च गतः पक्षो द्वितीयः पक्षश्च दक्षिणस्यां दिशि ।
अपरस्यामपि पक्षोऽपि च समतिक्रान्तो महर्षे ॥

मू. (४२३) तह उत्तरेण पक्खं भगवं अविकंपमाणसो सहइ ।
पडिओ य दुमासंते नमोत्ति वोत्तुं जिणिंदाणं ॥

छा. तथोत्तरस्यां पक्षं भगवान् अविकम्पमानसः सहते ।
पतितश्च द्विमास्यन्ते जिनेन्द्रेभ्यो नमोऽस्त्वित्युक्त्वा ॥

मू. (४२४) कंचणपुरम्मि सिट्ठी जिनधम्मो नाम सावओ आसी ।
तस्स इमं चरियपयं तउ एयं किंतिम मुनिस्स ॥

छा. काञ्चनपुरे श्रेष्ठी जिनधर्मो नाम श्रावक आसीत् ।
तस्यैतच्चरितपदं तत् एतत्कृत्रिममुनेः ॥

मू. (४२५) जह तेण वितथमुणिणा उवसग्गा परमदूसहा सहिया ।
तह उवसग्गा सुविहिय ! सहियव्वा उत्तमट्ठंमि ॥

छा. यथा तेन वितथमुनिना उपसर्गा परमदुष्कराः सोढाः ।
तथोपसर्गा सुविहित ! सोढव्या उत्तमार्थे ।।

मू. (४२६) *निप्फेडियाणि दुन्निवि सीसावेढेण जस्स अच्छीणि ।*
न य संजमाउ चलिओ मेअज्जो मंदरगिरिव्व ।।

छा. निष्काशिते द्वे अपि शिरसावेष्टेन यस्याक्षिणी ।
न च संयमाच्चलितो मेतार्यो मन्दरगिरिरिव ।।

मू. (४२७) *जो कुंचगावराहे पाणिदया कुंचगंपि नाइक्खे ।*
जीवियमणुपेहंतं मेयज्जरिसिं नमंसामि ।।

छा. यः क्रौञ्चकापराधे प्राणिदयायाः क्रौञ्चकमपि नाख्यत् ।
तं समयजीवितमनुप्रेक्षमाणं मेतार्यर्षिं नमस्यामि ।।

मू. (४२८) *जो तिहिं पएहिं धम्मं समइगओ संजमं समारूढो ।*
उवसमविवेगसंवर चिलाइपुत्तं नमंसामि ।।

छा. यस्त्रिभिः पदैर्धर्मं समधिगतः संयमं च समारूढः ।
उपशमविवेकसंवरैस्तं चिलातीपुत्रं नमस्यामि ।।

मू. (४२९) *सोएहिं अइगयाओ लोहियगंधेण जस्स कीडीओ ।*
खायंति उत्तमंगं तं दुक्करकारयं वंदे ।।

छा. श्रोतोभिरभिगता रुधिरगन्धेन यस्य कीटिकाः ।
खादन्त्युत्तमाङ्गं तं दुष्करकारकं वन्दे ।।

मू. (४३०) *देहो पिपीलियाहिं चिलाइपुत्तस्स चालणिव्व कओ ।*
तनुओवि मनपओसो न य जाओ तस्स तानुवरिं ।।

छा. देहः पिपीलिकाभिश्चिलातीपुत्रस्य चालनीव कृतः ।
तनुकोऽपि मनःप्रद्वेषो न च जातस्तस्य तासामुपरि ।।

मू. (४३१) *धीरो चिलाइपुत्तो मूइंगलियाहिं चालिणिव्व कओ ।*
न य धम्माओ चलिओ तं दुक्करकारयं वंदे ।।

छा. धीरश्चिलातीपुत्रः पिपीलिकाभिश्चालनीव कृतः ।
न च धर्माच्चलितस्तं दुष्करकारकं वन्दे ।।

मू. (४३२) *गयसुकुमालमहेसी जह दड्ढो पिइवणंसि ससुरेणं ।*
न य धम्माओ चलिओ तं दुक्करकारयं वंदे ।।

छा. गजसुकुमालमहर्षिर्यथा दग्धः पितृवने श्वशुरेण ।
न च धर्माच्चलितस्तं दुष्करकारकं वन्दे ।।

मू. (४३३) *जह तेन सो हुयासो सम्मं अइरेगदूसहो सहिओ ।*
तह सहियव्वो सुविहिय ! उवसग्गो देहदुक्खं च ।।

छा. यथा तेन स हुताशनः सम्यगतिरेकदुःसहः सोढः ।
तथा सोढव्यः सुविहित ! उपसर्गो देहदुःखं च ।।

मू. (४३४) *कमलामेलाहरणे सागरचंदो सुईहिं नभसेणं ।*
आगंतूण सुरत्ता संपइ संपाइणो वारे ।।

छा. कमलामेलोदाहरणे सागरचन्द्रः सचिभि (भृतः) नभः सेनम् ।
आगत्य सुरक्तारक्तकाणं संप्रतिनो वारयति ।।

मू. (४३५) *जा तस्स खमा तइया जो भावो जा य दुक्करा पडिमा ।*
तं अणगार ! गुणागर तुमंपि हियएण चिंतेहि ।।

छा. या तस्य क्षमा तदा यो भावो य च दुष्करा प्रतिमा ।
तद् अनगार ! गुणाकर ! त्वमपि हृदयेन चिन्तय ।।

मू. (४३६) *सोऊण निसासमए नलिनिविमाणस्स वण्णणं धीरो ।*
संभरियदेवलोओ उज्जेणि अवंतिसुकुमालो ।।

छा. श्रुत्वा निशासमये नलिनीगुल्मविमानस्य वर्णनं धीरः ।
संस्मृतदेवलोक उज्जयिन्यामवन्तीसुकुमालः ।।

मू. (४३७) *घित्तूण समणदिक्खं नियमुज्झियसव्वदिव्वआहारो ।*
बाहिं वंसकुडंगे पायवगमणं निवण्णो उ ।।

छा. गृहीत्वा श्रमणदीक्षां नियमोज्झित सर्वदिव्य आहारः ।
बहिर्वंशकुडङ्गे पादपोपगमनेनोपविष्टः ।।

मू. (४३८) *वोसट्ठनिसट्ठंगो तहिं सो भुल्लुंकियाइ खइओ उ ।*
मंदरगिरिनिक्कंपं तं दुक्करकारयं वंदे ।।

छा. निसृष्टव्युत्सृष्टाङ्गस्तत्र सः शृ गाल्या खादितस्तु ।
मन्दरगिरिनिष्कम्पं तं दुष्करकारकं वन्दे ।।

मू. (४३९) *मरणंमि जस्स मुक्कं सुकुसुमगंधोदयं च देवेहिं ।*
अज्जवि गंधवई सा तं च कुडंगीसरट्ठाणं ।।

छा. मरणे यस्य मुक्तं सुकुसुमगन्धोदकं च देवैः ।
अद्यापि गन्धवती सा (भूमि) तच्च कुडङ्गेश्वरस्थानम् ।।

मू. (४४०) *जह तेन तत्थ मुणिणा सम्मं सुमणेण इंगिणी तिन्ना ।*
तह तूरह उत्तमट्ठं तं च मने सन्निवेसेह ।।

छा. यथा तेन तत्र मुनिना सम्यक् सुमनसा इङ्गिनी तीर्णा ।
तथा त्वरस्व उत्तमार्थे तच्च मनसि संनिवेशय ।।

मू. (४४१) *जो निच्छएण गिण्हइ देहच्चाएवि न अट्टियं कुणइ ।*
सो साहेइ सकज्जं जह चंदवडिंसओ राया ।।

छा. यो निश्चयेन गृह्णाति देहत्यागेऽपि नास्थितिं करोति ।
स साधयति स्वकार्यं यथा चन्द्रावतंसको राजा ।।

मू. (४४२) *दीवाभिग्गहधारी दूसहघणविणयनिच्चलनगिंदो ।*
जह सो तिन्नपइण्णो तह तूरह तुमं पइन्नंमि ।।

छा. दीपाभिग्रहधारी दुःसह(पाप)घनविनयननिश्चलनगेन्द्रः ।
यथा स तीर्णप्रतिज्ञास्तथा त्वरस्व त्वं प्रतिज्ञायाम् ॥

मू. (४४३) *जह दमदंतमहेसी पंडयकोरव मुनी थुयगरहिओ ।*
आसि समो दुण्हंपि हु एव समा होह सव्वत्थ ॥

छा. यथा दमदन्तमहर्षि कौरवपाण्डवाभ्यां गर्हितस्तुतो मुनि ।
आसीद्द्वयोरपि समः एवं समो भव सर्वत्र ॥

मू. (४४४) *जह खंदगसीसेहिं पुक्कमहाझाणसंसियमेहिं ।*
न कओ मनप्पओसो पीलिज्जंतेसु जंतंमि ॥

छा. यथा स्कन्दकशिष्यैः शुक्लमहाध्यानसंसृतमनस्कैः ।
न कृतो मनःप्रद्वेषो यन्त्रेण पीड्यमानैः ॥

मू. (४४५) *तह धन्नसालिभद्दा अनगारा दोवि तवमहिड्ढीया ।*
वेभारगिरिसमीवे नालंदाए समीवंमि ॥

छा. तथा धन्यशालिभद्रौ अनगारौ द्वावपि तपोमहर्द्धिकौ ।
वैभारगिरिसमीपे नालन्दायाः समीपे ॥

मू. (४४६) *जुअलसिलासंथारे पायवगमणं उवगया जुगवं ।*
मासं अनूनगं ते वोसट्ठनिसट्ठसव्वंगा ॥

छा. शिलायुगलसंस्तारके युगपत्पादपोपगमनमुपगतौ ।
मासमनूनं तौ निसृष्टव्युत्सृष्टसर्वाङ्गौ ॥

मू. (४४७) *सीयायवझडियंगा लग्गुद्धियमंसण्हारुणि विणट्ठा ।*
दोवि अनुत्तरवासी महेसिणं रिद्धिसंपण्णा ॥

छा. शीतातपक्षपिताङ्गौ लग्नोद्धृत(भग्नास्थि)मांसस्नायुकौ विनष्टौ
द्वावपि अनुत्तरवासिनौ महर्षी ऋद्धिसंपन्नौ जातौ ॥

मू. (४४८) *अच्छेरयं च लोए ताण तहिं देवयानुभावेणं ।*
अज्जवि अट्ठिनिवेसं पंकिव्व सनामगा हत्थी ॥

छा. आश्चर्यं च लोके तयोस्तत्र देवताऽनुभावेन ।
अद्यापि पङ्के इवास्थिनिवेशं स्वनामकौ हस्तिनौ (विद्येते) ॥

मू. (४४९) *जह ते समंसचम्मे दुब्बलविलग्गेवि नो सयं चलिया ।*
तह अहियासेयव्वं गमणे थेवंपिमं दुक्खं ॥

छा. यथा तौ समांसचर्मणि दुर्बलविलग्नेऽपि देहे न स्वयं चलितौ
तथाऽध्यासितव्यं गमने स्तोकमपीदं दुःखम् ॥

मू. (४५०) *अयलग्गाम कुडुंबिय सुरइयसयदेवसमणयसुभद्दा ।*
सव्वे उ गया खमगं गिरिगुहनिलयन्नियच्छीय ॥

छा. अचलग्रामे कौटुम्बिकाः सुरतिकशतकदेवश्रमणकसुभद्राः ।
सर्वेऽपि गताः क्षपणकं गिरिगुहानिलयेऽद्राक्षिषुः ॥

मू. (४५१) *ते तं तवोकिलंतं वीसामेऊण विनयपुव्वागं ।*
उवलद्धपुण्णपावा फासुयसुमहं करेसीह ॥

छा. ते तं तपःक्लाम्यन्तं विश्रम्य विनयपूर्वम् ।
उपलब्धपुण्यपापाः प्रासुकं सुमहिमानमकार्षुरिह ॥

मू. (४५२) *सुगहियसावयधम्मा जिनमहिमाणेसु जणियसोहग्गा ।*
जसहरमुणिणो पासे निक्खंता तिव्वसंवेगा ॥

छा. सुगृहीश्रावकधर्मा जिनमहिमसु जनितसौभाग्याः ।
यशोधरमुनेः पार्श्वे निष्क्रान्तास्तीव्रसंवेगाः ॥

मू. (४५३) *सुगिहियजिनवयणामयपरिपुट्ठा सीलसुरहिगंधड्ढा(ड्ढा) ।*
विहरिय गुरुस्सगासे जिनवरवसुपुज्जतित्थंमि ॥

छा. सुगृहीतजिनवचनामृतपरिपुष्टाः शीलसुरभिगन्धाढ्याः ।
विहृताः गुरुसकाशे जिनवरवासुपूज्यतीर्थे ॥

मू. (४५४) *कणगावलिमुत्तावलिरयणावलिसीहकीलियकलंता ।*
काही य ससंवेगा आयंबिलवड्ढमाणं च ॥

छा. कनकावलीमुक्तावलीरत्नावलीसिंहनिष्क्रीडितानि कलयन्तः ।
अकार्षुश्च ससंवेगा आचाम्लवर्द्धमानं च ॥

मू. (४५५) *आसरिया य मनोहरसिहरंतरसंचरंतपुक्खरयं ।*
आइकरचलणपंकयसिरसेवियमाल हिमवंतं ॥

छा. आश्रिताश्च मनोहरशिखरान्तरसञ्चरत्पुष्करकम् ।
आदिकरचरणपङ्कजसेवितशिरोमालं हिमवन्तम् ॥

मू. (४५६) *रमणिज्जहरयतरुवरपरहुअसिहिभमरमहुयरिविलोले ।*
अमरगिरिविसयमणहरजिनवयणसुकाननुद्देसे ॥

छा. रमणीयद्रहतरुवरपरभृतशिखिभ्रमरमधुकरीविलोले ।
अमरगिरिविशदमनोहरजिनवच(भव)नसुकाननोद्देशे ॥

मू. (४५७) *तंमि सिलायल पुहवी पंचवि देहट्ठिईसु मुणियत्था ।*
कालगया उववण्णा पंचवि अपराजियविमाणे ॥

छा. तस्मिन् शिलातले पञ्चापि पार्थिवदेहस्थितिषु ज्ञातार्थाः ।
कालगताः पञ्चाप्युत्पन्ना अपराजितविमाने ॥

मू. (४५८) *ताओ चइऊण इहं भारहवासे असेसरिउदमणा ।*
पंडुनराहिवतणया जाया जयलच्छिभत्तारा ॥

छा. तस्माच्च्युत्वाइह भरतक्षेत्रेऽशेषरिपुदमनाः ।
पाण्डुनराधिपतनुजा जाता जयलक्ष्मीभर्तारः ॥

मू. (४५९) *ते कण्हभरणदूसहदुक्खसमुप्पन्नतिव्वसंवेगा ।*
सुट्ठियथेरसगासे निक्खंता खायकित्तीया ॥

छा. ते कृष्णमरणदुःसहदुःखसमुत्पन्नतीव्रसंवेगाः ।
सुस्थितस्यविरसकाशे निष्क्रान्ताः ख्यातकीर्त्तिकाः ॥

मू. (४६०) *जिट्ठो वउदसपुव्वी वउरो इक्कारसंगवी आसी ।*
विहरिय गुरुस्सगासे जसपडहभरंजियलोया ॥

छा. ज्येष्ठश्चतुर्दशपूर्वी चतस्र एकादशाङ्गविद आसन् ।
व्याहृर्षुं गुरुसकाशे यशःपटहप्रियमाणजीवलोकाः ॥

मू. (४६१) *ते विहरिऊण विहिणा नवरि सुरट्ठं कमेण संपत्ता ।*
सोउं जिननिव्वाणं भत्तपरिन्नं करेसीय ॥

छा. ते विहृत्य विधिना नवरं सौराष्ट्रं क्रमेण संप्राप्ताः ।
श्रुत्वा जिननिर्वाणं भक्तपरिज्ञामकार्षुश्च ॥

मू. (४६२) *घोराभिग्गहधारी भीमो कुंतग्गगहियभिक्खाओ ।*
सत्तुंजयसेलसिहरे पाओवगओ गयभयोघो ॥

छा. घोराभिग्रहधारी भीमः कुन्ताग्रगृहीतभिक्षाकः ।
शत्रुञ्जयशैलशिखरे पादपोपगतो गतभवौघः ॥

मू. (४६३) *पुव्वविराहियवंतरउवसग्गसहस्समारुयनगिंदो ।*
अविकंपो आसि मुणी भाईणं इक्कपासम्मि ॥

छा. पूर्वविराद्धव्यन्तरोपसर्गसहस्रमारुतनगेन्द्रः ।
अविकम्प आसीन्मुनिर्भ्रातृणामेकपार्श्वे ॥

मू. (४६४) *दो मासे संपुण्णे सम्मं धिइधणियबद्धकच्छाओ ।*
ताव उवसग्गिओ सो जाव उ परिनिव्वुओ भगवं ॥

छा. द्वौ मासौ संपूर्णौ सम्यग्धृतिबाढबद्धकक्षाकः ।
तावदुपसर्गितः स यावत्तु परिनिर्वृतो भगवान् ॥

मू. (४६५) *सेसावि पंडुपुत्ता पाओवगया उ निव्वुया सव्वे ।*
एवं धिइसंपन्ना अन्नेवि वुहाओ मुच्चंति ॥

छा. शेषा अपि पाण्डुपुत्राः पादपोपगतास्तु निर्वृताः सर्वे ।
एवं धृतिसंपन्ना अन्येऽपि दुःखान्मुच्यन्ते ॥

मू. (४६६) *दंडोवि य अनगारो आयावणभूमिसंठिओ वीरो ।*
सहिऊण बाणघायं सम्मं परिनिव्वुओ भगवं ॥

छा. दण्डोऽपि चानगारः आतापनभूमिसंस्थितो वीरः ।
सोढ्वा बाणघातं सम्यक् परिनिर्वृतो भगवान् ॥

मू. (४६७) *सेलम्मि चित्तकूडे सुकोसलो सुट्ठिओ उ पडिमाए ।*
नियजननीए खइओ वग्घीभावं उवगयाए ॥

छा. शैले चित्रकूटे सुकोशलः सुस्थितस्तु प्रतिमया ।
निजजनन्या खादितो व्याघ्रीभामुपगतया ॥

मू. (४६८) *पडि मायगओ अ मुनी लंबेसु ठिओ बहूसु ठाणेसुं ।*
तहवि य अकलुसभावो सा ह खमा सव्वसाहूणं ॥

छा. प्रतिमागतश्च मुनिर्दूरदूरेषु स्थितो बहुषु स्थानेषु ।
तथाऽपि चाकलुषभावः सैव क्षमा सर्वसाधूनाम् ॥

मू. (४६९) *पंचसयापरिवुडया वइररिसी पव्वए रहावत्ते ।*
मुत्तूण खुड्डगं किर अन्नं गिरिमस्सिओ सुजसो ॥

छा. पञ्चशतपरिवृतो वज्रर्षि पर्वते रथावर्ते ।
मुक्त्वा क्षुल्लकं किल अन्यं गिरिमाश्रितः सुयशाः ॥

मू. (४७०) *तत्थ य सो उवलतले एगागी धीरनिच्छयमईओ ।*
वोसिरिऊण सरीरं उण्हम्मि ठिओ वियप्पाणो ॥

छा. तत्र च स उपलतले एकाकी धीरनिश्चयमतिकः ।
व्युत्सृज्य शरीरमुष्णे स्थितो विदात्मा ॥

मू. (४७१) *ता सो अइसुकुमालो दिनयरकिरणग्गितावियसरीरो ।*
हविपिंडुव्व विलीणो उववन्नो देवलोयम्मि ॥

छा. ततः सोऽतिसुकुमालो दिनकरकिरणाग्नितापितशरीरः ।
हविपिण्ड इव विलीन उत्पन्नो देवलोके ॥

मू. (४७२) *तस्स य सरीरपूयं कासीय रहेहि लोगपाला उ ।*
तेन रहावत्तगिरी अज्जवि सो विस्सुओ लोए ॥

छा. तस्य च शरीरपूजामकार्षू रथैर्लोकपालाः ।
तेन रथावर्तगिरिरद्यापि स विश्रुतो लोके ॥

मू. (४७३) *भगवंपि वइरसामी बिइयगिरिदेवयाइ कयपूओ ।*
संपूइओऽत्थ मरणे कुंजरभरिएण सक्केणं ॥

छा. भगवानपि वज्रस्वामि द्वितीयगिरिदेवतया कृतपूजः ।
संपूजितोऽत्र मरणे कुञ्जरसहितेन (रथेन) शक्रेण ॥

मू. (४७४) *पूइयसुविहियदेहो पयाहिणं कुंजरेण तं सेलं ।*
कासीय सुरवरिंदो तम्हा सो कुंजरावत्तो ॥

छा. पूजितसुविहितदेहः प्रदक्षिणां कुञ्जरेण तस्य शैलस्य ।
अकार्षीत्सुरवरेन्द्रस्तस्मात्स कुञ्जरावर्तः ॥

मू. (४७५) *तत्तो य जोगसंगहउवहाणक्खाणयम्मि कोसंबी ।*
रोहगमवंतिसेणो रुज्झेइ मणिप्पभो भासो ॥

छा. ततश्च योगसङ्ग्रहे उपधानाख्यान कोशाम्बीम् ।
रोधेनावन्तीसेनो रुणद्धि मणिप्रभोऽभ्यासम् (आगतः) ॥

मू. (४७६) *धम्मगसुसीलजुयलं धम्मजसे तत्थ रण्णदेसम्मि ।*
भत्तं पच्चक्खाइय सेलम्मि उ वच्छगातीरे ॥

छा. धर्माचार्यसुशीयुगलं धर्मयशास्तत्रारण्डदेशे ।
भक्तं प्रत्याख्याय शैले तु वत्सकातीरे (स्थितः) ॥

मू. (४७७) *निम्मलनिरहंकारो एगागी सेलकंदरसिलाए ।*
कासीय उत्तमट्ठं सो भावो सव्वसाहूणं ॥

छा. निर्ममनिरहङ्कार एकाकी शैलकन्दराशिलायाम् ।
अकार्षीदुत्तमार्थं स भावः सर्वसाधूनाम् ॥

मू. (४७८) *उण्हम्मि सिलावट्टे जह तं अरहण्णएण सुकुमालं ।*
विग्घारियं सरीरं अनुचिंतिज्जा तमुच्छाहं ॥

छा. उष्णे शिलापट्टे यथाऽर्हन्नकेन सुकुमालं तत् ।
द्रावितं शरीरं तमुत्साहमनुचिन्तयेत् ॥

मू. (४७९) *गुव्वर पाओवगओ सुबुद्धिणा निग्घिणेण चाणक्को ।*
दड्ढो न य संचलिओ सा हु थिई चिंतणिज्जा उ ॥

छा. करीषे पादपोपगतः सुबुद्धिना निर्घृणेन चाणक्यः ।
दग्धो न च संचलितः सैव धृतिश्चिन्तनीया ॥

मू. (४८०) *जह सोऽवि सप्पएसी वोसट्ठनिसिट्ठचत्तदेहो उ ।*
वंसीपत्तेहिं विनिग्गएहिं आगासमुक्खित्तो ॥

छा. यथा सोऽपि सप्रदेशी व्युत्सृष्टनिसृष्टक्तदेहस्तु ।
वंशीपत्रैर्विनिर्गतैराकाश उत्क्षातः ॥

मू. (४८१) *जह सा बत्तीसघडा वोसट्ठनिसट्ठचत्तदेहागा ।*
धीरा वाएण उ दीवएण विगलिम्मि ओलइया ॥

छा. यथा सा द्वात्रिंशद्घटा व्युत्सृष्टनिसृष्टत्यक्तदेहा ।
धीरा सवातेन प्रदीपनकेन विकाले विलीना ॥

मू. (४८२) *जंतेण करकएण व सत्थेहिं व सावएहिं विविहेहिं ।*
देहे विद्धस्संते ईसिंपि अकप्पणारु(झ)मणा ॥

छा. यन्त्रेण क्रकचेन वा शस्त्रैर्वा श्वापदैर्विविधैः ।
देहे विध्वस्यमाने ईषदपि असत्कल्पनाक्षपणा (अनारूढासन्मनःकल्पना) ॥

मू. (४८३) *पडिनीययाइ केसिं चम्मंसे खीलएहिं निहणित्ता ।*
महुघयमक्खियदेहं पिवीलियाणं तु दिज्जाहिं ॥

छा. (केचित्) प्रत्यनीकतया केषाञ्चिच्चर्मांशे कीलकान्निहत्य ।
मधुघृतम्रक्षितदेहं पिपीलिकाभ्यो दद्यात् (अदुः) ॥

मू. (४८४) *जेण विरागो जायइ तं तं सव्वायरेण करणिज्जं ।*
सुव्वइ हु ससंवेगो इत्थ इलापुत्तदिट्ठंतो ॥

छा. येन विरागो जायते तत्तत्सर्वादरेण करणीयम् ।
श्रूयते ससंवेगोऽत्रेलापुत्रो दृष्टान्तः ॥

मू. (४८५) समुइण्णेसु य सुविहिय ! घोरेसु परीसहेसु सहणेणं ।
सो अत्थो सरणिज्जो जोऽथीओ उत्तरज्झयणे ॥

छा. समुदीर्णेषु च सुविहित ! घोरेषु परीषहेषु सहनाय .
सोऽर्थ स्मरणीयो योऽर्थितः उत्तराध्ययनेषु ॥

मू. (४८६) उज्जेणि हत्थिमित्तो सत्थसमग्गो वणम्मि कट्ठेणं ।
पायहरोसंवरण चिल्लगभिक्खा वन सुरेसुं ॥

छा. उज्जयिन्यां हस्तिमित्रः सार्थसमग्रो वने काष्ठे(कण्टके)न
हतपादः प्रत्याख्यानं क्षुल्लकभिक्षा वने सुरेण ॥

मू. (४८७) तत्थेव य धनमित्तो वेल्लगमरणं नईइ तण्हाए ।
निक्किण्णेसऽनज्जंत विंटियविस्सारणं कासि ॥

छा. तत्रैव च धनमित्रः क्षुल्लकमरणं नद्यां तृष्णया
निस्तीर्णेष्व ज्ञानमानं विण्टिकाविस्मरणमकार्षीत् ॥

मू. (४८८) मुनिचंदेण विदिन्नस्स रायगिहि परीसहो महाघोरो ।
जत्तो हरिवंसविहूसणस्स वुच्छ जिणिंदस्स ॥

छा. राजगृहे(मन्दिरे) (तत्र) महाघोरः परीषहो मुनिचन्द्रेण विदत्तः ।
हरिवंशविभूषणस्य जिनेन्द्रस्य यत्र वसनं ॥

मू. (४८९) रायगिहनिग्गया खलु पडिमापडिवन्नगा मुनी चउरो ।
सीयविहूय कमेणं पहरे पहरे गया सिद्धिं ॥

छा. राजगृहनिर्गताः प्रतिमाप्रतिपन्ना मुनयश्चत्वारः ।
शीतविधूताः क्रमेण प्रहरे २ सिद्धिं गताः ॥

मू. (४९०) उसिणे तगरऽरहन्नग वंपा मसएसु सुमणभद्दरिसी ।
खमसमण अज्जरक्खिय अचेलय यत्ते अ उज्जेणी ॥

छा. उष्णे तगरायामर्हन्नकश्चम्पायां मशकेषु सुमनोभद्र ऋषिः ।
क्षमाश्रमणा आर्यरक्षिता अचेलकत्वे उज्जयिन्याम् ॥

मू. (४९१) अरईय जाइसूकरो (मूओ) भव्वो अ दुलहबोहीओ ।
कोसंबीए कहिओ इत्थीए थूलभद्दरिसी ॥

छा. अरतौ च जातिसूकरो मूको भव्यश्च दुर्लभो बोधिः ।
कौशाम्ब्यां कथितः स्त्रियां स्थूलभद्र ऋषिः ॥

मू. (४९२) कुल्लइरम्मि य दत्तो चरियाइ परीसहे समक्खाओ ।
सिट्ठिसुयतिगिच्छणणं अंगुलदीवो य वासम्मि ॥

छा. कुल्लकिरे च दत्तश्चर्यायाः परीषहे समाख्यातः ।
श्रेष्ठिसुतचिकित्सनमङ्गुलदीपश्च वर्षणे ॥

मू. (४९३) गयपुर कुरुदत्तसुओ निसीहिया अडविदेस पडिमाए ।
गाविकुविएण दड्ढो गयसुकुमालो जहा भगवं ॥

छा.	गजपुरे करुदत्तसुतो नैषेधिक्यामटवीदेशे प्रतिमया । गोहेरकेण दग्धो गजसुकुमालो यथा भगवान् ।।
मू. (४९४)	*तो(दो) अनगारा धिआइयाइ कोसंबि सोमदत्ताई ।* *पाओवगयाणदिण्णेसिज्जाए सागरे छूढा ।।*
छा.	द्वौ अनगारौ धिग्जातीयौ कौशाम्ब्यां सोमदत्तादी । पादपोपगतौ नदीनैषेधिक्यां सागरे क्षिप्तौ ।।
मू. (४९५)	*महुराइ महुरखमओ अक्कोसपरीसहे उ सविसेसो ।* *बीओ रायगिहम्मि उ अज्जुणमालारदिट्ठंतो ।।*
छा.	मथुरायां मधुरः क्षपक आक्रोशपरीषहे तु सविशेषः । द्वितीयो राजगृहेऽर्जुनमालाकारीदृष्टान्तः ।।
मू. (४९६)	*कुंभारकडे नगरे खंदगसीसाण जंतपीलणया ।* *एवंविहे कहिज्जइ जह सहियं तस्स सीसेहिं ।।*
छा.	कुम्भकारकटे नगरे स्कन्धकशिष्याणां यन्त्रपीलना । एवंविधे कथ्यते यथा सोढं तस्य शिष्यैः ।।
मू. (४९७)	*तह झाणनाणजु(जु)तं गीए संठि(पट्ठि)यस्स समुयाणं ।* *तत्तो अलाभगंमि उ जह कोहं निज्जिणे कण्हो ।।*
छा.	तथा ध्यानज्ञानयुक्तस्य गीतार्थस्य समुदाने संप्रस्थितस्य । ततोऽलाभे तु यथा क्रोधं निरजैषीत्कृष्णः ।।
मू. (४९८)	*किसिपारासरढंढो बीयं तु अलाभगे उदाहरणं ।* *कण्हबलभद्दमन्नं वइऊण खमन्निओ सिद्धो ।।*
छा.	कृषिपारासरढण्ढो द्वितीयमलाभके उदाहरणम् । कृष्णबलभद्रकमन्यत् त्यक्त्वा क्षमान्वितः सिद्धः ।।
मू. (४९९)	*महुरा जियसत्तुसुओ अणगारो कालवेसिओ रोगे ।* *मोग्गल्लसेलसिहरे खइओ किल सरसियालेणं ।।*
छा.	मथुरायां जितशत्रुसुतोऽनगारः कालवैशिको रोगे । मौद्गल्यशैलशिखरे खादितः किल शरश्रृ गालेन ।।
मू. (५००)	*सावत्थी जियसत्तूतणओ निक्खमण पडिम तणफासे ।* *वीरिय पविय विकंचण कुसलेसणकड्ढणासहणं ।।*
छा.	श्रावस्त्यां जितशत्रुतनयो निष्क्रमणं प्रतिमा तृणस्पर्शे । प्रापिते वीर्ये विकिञ्चनं कुशश्लेषणं कर्षणं सहनम् ।।
मू. (५०१)	*चंपासु नंदगं विय साहुदुगुंछाइ जल्लखउरंगे ।* *कोसंबि जम्मनिक्खमण वेयणं साहुपडिमाए ।।*
छा.	चम्पायां नन्दकः साधुजुगुप्सायां जल्लप्रचुराङ्गे कौशाम्ब्यां जन्म निष्क्रमणं वेदनं साधुप्रतिमायाम् ।।

मू. (५०२) *मथुराइ इंददत्तो सक्कारा पायछेयणे सड्ढो ।*
पन्नाइ अज्जकालग सागरखमणो य विद्धंतो ।।

छा. मथुरायामिन्द्रदत्तः असत्कारः पादपीलने श्राद्धः ।
प्रज्ञायामार्यकालकः सागरक्षमाश्रमणश्च ध्वस्तः ।।

मू. (५०३) *नाणे असगडताओ खंभगनिधी अनहियासणे भद्दो ।*
दंसणपरीसहम्मि उ आसाढभूई उ आयरिया ।।

छा. ज्ञानेऽशकटातातः स्तम्भनिधिरन्ध्यासने स्थूलभद्रः ।
दर्शनपरीषहे तु आषाढभूतय आचार्या ।।

मू. (५०४) *चरियाए मरणम्मि उ समुइण्णपरीसहो मुनी एवं ।*
भाविज्ज निउणजिणमयउवएससुईइ अप्पाणं ।।

छा. चर्यायां मरणे तु समुदीर्णपरीषहो मुनि एवं ।
भावयेत् निपुण जिनमतोपदेशश्रुत्याऽऽत्मानम् ।।

मू. (५०५) *उम्मग्गसंपयायं मणहत्थं विसयसुमरियमणंतं ।*
नाणंकुसेण धीरो धरेइ दित्तंपिव गइंदं ।।

छा. उन्मार्गसंप्रयातं मनोहस्तिनं स्मृतविषयमनन्तं ।
ज्ञानाङ्कुशेन धीरो धारयति दृप्तमिव गजेन्द्रम् ।।

मू. (५०६) *एए उ अहासुरा महिड्ढिए को व भाणिउं सत्तो ।*
किं वातिमूवमाए जिनगणधरथेरचरिएसुं ।।

छा. एतांस्तु यथाशूरान् महर्द्धिकान् को वा भणितुं शक्तः ।
किं वाऽत्युपमया जिनगणधरस्थविरचरितेषु ।।

मू. (५०७) *किं चित्तं जइ नाणी सम्महिट्ठी करंति उच्छाहं ।*
तिरिएहिवि दुरनुचरो केहिवि अनुपालिओ धम्मो ।।

छा. किं चित्रं यदि ज्ञानिनः सम्यग्दृष्टयः कुर्वन्ति (धर्मे) उत्साहं ।
तिर्यग्भिरपि दुरनुचरः कैश्चिदनुपालितो धर्मः ।।

मू. (५०८) *अरुणसिहं दट्ठूणं मच्छो सण्णी महासमुद्दम्मि ।*
हा न गहिउत्ति काले झसत्ति संवेगमावण्णो ।।

छा. अरुणशिखं दृष्ट्वा मत्स्यः संज्ञी महासमुद्रे हा !
न गृहीत इति काले झटिति संवेगमापन्नः ।।

मू. (५०९) *अप्पाणं निंदंतो उत्तरिऊणं महन्नवजलाओ ।*
सावज्जजोगविरओ भत्तपरिण्णं करेसीय ।।

छा. आत्मानं निन्दयन् उत्तीर्य महार्णवजलात् ।
सावद्ययोगविरतो भक्तपरिज्ञामकार्षीत् ।।

मू. (५१०) *खगतुंडभिन्नदेहो दूसहसूरग्गितावियसरीरो ।*
कालं काऊण सुरो उववन्नो एव सहणिज्ज ।।

छा. खगतुण्डभिन्नदेहो दुस्सहसूर्याग्नितापितशरीरः ।
ज्वालं कृत्वा सुर उत्पन्न एवं सहनीयम् ॥

मू. (५११) *सो वानरजूहवई कंतारे सुविहयानुकंपाए ।*
भासुरवरबुंदिधरो देवो वेमाणिओ जाओ ॥

छा. स वानरयूथपति कान्तारे सुविहितानुकम्पया ।
भासुरवरबोन्दिधरो देवो वैमानिको जातः ॥

मू. (५१२) *तं सीहसेनगयवरचरियं सोऊण दुक्करं रन्ने ।*
को हु णु तवे पमायं करेज्ज जाओ मणुस्सेसुं ॥

छा. तत् सिंहसेनगजवरचरितं श्रुत्वा दुष्करमरण्ये ।
को नु तपसि प्रमादं कुर्यात् जातो मनुष्येषु ॥

मू. (५१३) *भुयगपुरोहियडक्को राया मरिऊण सल्लइवणम्मि ।*
सुपसत्थगंधहत्थी बहुभयगयभेलणो जाओ ॥

छा. भुजगपुरोहितदष्टो राजा मृत्वा सल्लकीवने ।
सुप्रशस्तो गन्धहस्ती बहुभयगजभेषणो जातः ॥

मू. (५१४) *सो सीहचंदमुनिवरपडिमापडिबोहिओ सुसंवेगो ।*
पाणवहालियचोरियअब्बंभपरिग्गह नियत्तो ॥

छा. स सिंहचन्द्रमुनिवरप्रतिमाप्रतिबोधितः सुसंवेगः ।
प्राणवधालीकचौर्याब्रह्मपरिग्रहेभ्यो निवृत्तः ॥

मू. (५१५) *रागद्दोसनियत्तो छट्ठक्खमणस्स पारणे ताहे ।*
आससिऊणं पंडं आयवतत्तं जलं पासी ॥

छा. रागद्वेषनिवृत्तः षष्ठक्षपणस्य पारणे तदा ।
आश्वास्यात्मानमातपतप्तं जलमपात् ॥

मू. (५१६) *खमगत्तणनिम्मंसो धमनिसिरोजालसंतयसरीरो ।*
विहरिय अप्पप्पाणो मुनिउवएसं विचिंतंतो ॥

छा. क्षपकत्वेन निर्मांसः धमनिशिराजालसंततशरीरः ।
व्यहार्षीदल्पप्राणो मुन्युपदेशं विचिन्तयन् ॥

मू. (५१७) *सो अन्नया निवाहे पंकोसन्नो वणं निरुत्थारो ।*
चिरवेरिएण विट्ठो कुक्कुडसप्पेण घोरेणं ॥

छा. सोऽन्यदा निदाघे पङ्कावसन्नो वने निरुत्साहः ।
चिरवैरिकेण दष्टः कुर्कुटसर्पेण घोरेण ॥

मू. (५१८) *जिनवयणमनुगुणिंतो ताहे सव्वं चउव्विहाहारं ।*
वोसिरिऊण गइंदो भावेण जिणे नमंसीय ॥

छा. जिनवचनमनुगुणयन् तदा सर्वं चतुर्विधाहारं ।
व्युत्सृज्य गजेन्द्रो भावेन जिनाननंसीत् ॥

मू. (५१९) *तत्थ य वण्णयरसुरवरविम्हियकीरंतपूयसक्कारो ।*
मज्झत्थो आसी किर कलहेसु य जज्जरिज्जंतो ।।

छा. तत्र च विस्मितव्यन्तरसुरवरक्रियमाणपूजासत्कारः ।
मध्यस्थ आसीत् किलकलमैश्च जर्जरीक्रियमाणः ॥

मू. (५२०) *सम्मं सहिऊण तओ कालगओ सत्तमंमि कप्पम्मि ।*
सिरितिलयम्मि विमाणे उक्कोसठिई सुरो जाओ ।।

छा. सम्यक् सोढ्वा ततः कालगतः सप्तमे कल्पे ।
श्रीतिलके विमाने उत्कृष्टस्थिति सुरो जातः ॥

मू. (५२१) *सुयदिट्ठिवायकहियं एयं अक्खाणयं निसामित्ता ।*
पंडियमरणम्मि मइं दढं निवेसेज्ज भावेण ।।

छा. दृष्टिवादश्रुतकथितमेतदाख्यानकं निशम्य
पण्डितमरणे दृढां मतिं भावेन निवेशयेत् ॥

मू. (५२२) *जिणवयणमणुस्सुट्ठा दोवि भुयंगा महाविसा घोरा ।*
कासीय कोसियासय तनूसु भत्तं मुइंगाणं ।।

छा. अनुसृष्टजिनवचनौ द्वावपि भुजङ्गौ महाविषौ घोरौ ।
अकार्ष्टां कौशिकाश्रमे तनुभ्यां विपीलिकानां भक्तम् ॥

मू. (५२३) *एगो विमाणवासी जाओ वरविज्ज पंजरसरीरो ।*
बीओ उ नंदनकुले बलुत्ति जक्खो महड्ढिओ ।।

छा. एको विमानवासी जातो वरविद्युत्पिञ्जरशरीरः ।
द्वितीयस्तु नन्दनकुले बल इति यक्षो महर्द्धिकः ॥

मू. (५२४) *हिमचूलसुरुप्पत्ती भद्दगमहिसी य थूलभद्दो य ।*
वेरोसवसमे कहणा सुरभावे दंसणे खमणो ।।

छा. हिमचूलसुरोत्पत्तिर्भद्रकमहिषी च स्थूलभद्रश्च ।
वैरोपशमाय कथनं सुरभावे दर्शने क्षमायुक् ॥

मू. (५२५) *बावीसमानुपुव्वि तिरिक्खमणुयावि भेसणट्ठाए ।*
विसयानुकंपरक्खण करेज्ज देवा उ उवसग्गं ।।

छा. द्वाविंशतिमानुपूर्व्या (चिन्तय) तिर्यङ्मनुष्या
अपि भापनार्थं विषयानुकम्पापत्यरक्षणार्थं कुर्युर्देवास्तूपसर्गम् ॥

मू. (५२६) *संघयणधिईजुत्तो नवदसपुव्वी सुएण अंगा वा ।*
इंगिणि पाओवगमं पडिवज्जइ एरिसो साहू ।।

छा. संहननधृतियुक्तो नवदशपूर्वी श्रुतेनाङ्गेन वा ।
इङ्गिनीं पादपोपगमनं प्रतिपद्यते ईदृशः साधुः ॥

मू. (५२७) *निच्चल निप्पडिकम्मो निक्खिवए जं जहिं जहा अंगं ।*
एयं पाओवगमं सनिहारिं वा अनीहारिं ।।

छा. निश्चलो निष्प्रतिकर्मा निक्षिपति यद् यत्र यथाङ्गम् ।
एतत्पादपोपगमनं सनिर्हारं वाऽनिर्हारम् ॥

मू. (५२८) *पाओवगमं भणियं समविसमे पायवुव्व जह पडिओ ।*
नवरं परप्पओगा कंपिज्ज जहा फलतरुव्व ॥

छा. पादपोपगमनं भणितं समविषमे पादप इव यथा पतितः ।
नवरं परप्रयोगात्कम्पेत यथा फलतरुरिव ॥

मू. (५२९) *तसपाणबीयरहिए विच्छिन्नवियारथंडिलविसुद्धे ।*
एगंते निहोसे उविंति अब्भुज्जयं मरणं ॥

छा. त्रसप्राणबीजरहिते विस्तीर्णे विचारस्थण्डिले विशुद्धे ।
एकान्ते निर्दोषे उपयान्त्यभ्युद्यतं मरणम् ॥

मू. (५३०) *पुव्वभविकवेरेणं देवो साहरइ कोऽवि पायाले ।*
मा सो चरिमसरीरो न वेअणं किंचि पाविज्जा ॥

छा. पूर्वभविकवैरेण देवः संहरति कोऽपि पाताले ।
मा स चरमशरीरो न वेदनां काञ्चित् प्राप्नुयात् ॥

मू. (५३१) *उप्पन्ने उवसग्गे दिव्वे माणुस्सए तिरिक्खे अ ।*
सव्वे पराजिणित्ता पाओवगया पविहरंति ॥

छा. उत्पन्नानुपसर्गान् दिव्यान् मानुष्यकांश्च तैरश्चान् ।
सर्वान् पराजित्य पादपोपगताः प्रविहरन्ति ॥

मू. (५३२) *जह नाम जसी कोसा अन्नो कोसो असीवि खलु अन्नो ।*
इय मे अन्नो जीवो अन्नो देहुत्ति मन्निज्जा ॥

छा. यथा नाम असि कोशादन्यः कोशोऽसेरपि खल्वन्यः ।
एवं ममान्यो जीवोऽन्यो देह इति मन्वीत ॥

मू. (५३३) *पुव्वावरदाहिणउत्तरेण वाएहिं आवडंतेहिं ।*
जह नवि कंपइ मेरू तह झाणाओ नवि चलंति ॥

छा. पूर्वापरदक्षिणोत्तरत्यैर्वातैरापतद्भिर्यथा नैव
कम्पते मेरु तथा ध्यानान्नैव चलन्ति ॥

मू. (५३४) *पढमम्मि य संघयणे वट्टंते सेलकुड्डसामाणे ।*
तेसिंपिय वुच्छेओ चउदसपुव्वीण वुच्छेए ॥

छा. प्रथमे च संहनने वर्त्तमाने शैलकुड्यसमाने ।
तथोरपि च विच्छेदश्चतुर्दशपूर्विणां विच्छेदे ॥

मू. (५३५) *पुढविदगअगनिमारुयतरुमाइ तसेसु कोइ साहरइ ।*
वोसट्ठचत्तदेहो अहाउअं तं परिक्खिज्जा ॥

छा. पृथ्वीदकाग्निमारुततरुवर्गादिषु त्रसेषु च कोऽपि संहरति ।
व्युत्सृष्टत्यक्तदेहो यथायुष्कं तत्परी (प्रती) क्षेत ॥

मू. (५३६) *देवो नेहेण नए देवागमणं च इंदगमणं वा ।*
जहियं इड्ढी कंता सव्वसुहा हुंति पुरुभावा ।।

छा. देवः स्नेहेन नयेत् देवागमनं चेन्द्रागमनं वा ।
यत्र ऋद्धि कान्ता सर्वसुखा भवन्ति शुभभावाः ।।

मू. (५३७) *उवसग्गे तिविहेवि य अनुकूले चेव तह य पडिकूले ।*
सम्मं अहियासंतो कम्मक्खयकारओ होइ ।।

छा. उपसर्गांस्त्रिविधानपि चानुकूलांश्चैव तथैव प्रतिकूलान् ।
सम्यग् अध्यासयन् कर्मक्षयकारको भवति ।।

मू. (५३८) *एयं पाओवगमं इंगिणि पडिकम्म वण्णियं सुत्ते ।*
तित्थयरगणहरेहिं च साहूहिं च सेवियमुयारं ।।

छा. एतत्पादपोपगनेङ्गिनी परिकर्म वर्णितं सूत्रे ।
तीर्थकरगणधरैश्च साधुभिश्च सेवितमुदारम् ।।

मू. (५३९) *सव्वे सव्वद्धाए सव्वसू सव्वकम्मभूमीसु ।*
सव्वगुरू सव्वहिया सव्वे मेरूसु अहिसित्ता ।।

छा. सर्वे सर्वाद्धायां सर्वज्ञाः सर्वकर्मभूमिषु ।
सर्वगुरवः सर्वहिताः सर्वे मेरुष्वभिषिक्ताः ।।

मू. (५४०) *सव्वाहिवि लद्धीहिं सव्वेऽवि परीसहे पराइत्ता ।*
सव्वेऽविय तित्थयरा पाओवगयाउ सिद्धिगया ।।

छा. सर्वाभिरपि लब्धिभिर्युताः सर्वानपि परीषहान् पराजित्य ।
सर्वेऽपि च तीर्थकराः पादपोपगता एव सिद्धिगताः ।।

मू. (५४१) *अवसेसा अणगारा तीयपडुप्पन्नऽणागया सव्वे ।*
केई पाओवगया पच्चक्खाणिंगिणिं केई ।।

छा. अवशेषा अनगारा अतीतप्रत्युत्पन्नानागताः सर्वे ।
केचित्पादपोपगताः इङ्गिनीमरणेन प्रत्याख्यानेन च केचित् ।।

मू. (५४२) *सव्वावि अ अज्जाओ सव्वेऽवि य पढमसंघयणवज्जा ।*
सव्वे य देसविरया पच्चक्खाणेण य मरंति ।।

छा. सर्वा अपि चार्या सर्वेऽपि च प्रथमसंहननवर्जा ।
सर्वे च देशविरताः प्रत्याख्यानेनैव म्रियन्ते ।।

मू. (५४३) *सव्वसुहप्पभवाओ जीवियसाराओ सव्वजणिगाओ ।*
आहाराओ रयणं न विज्जए उत्तमं लोए ।।

छा. सर्वसुखप्रभवात् जीवितसारात्सर्व(व्यापार)जनकात् ।
आहारात् उत्तमं रत्नं लोके न विद्यते ।।

मू. (५४४) *विग्गहगए य सिद्धे मुत्तुं लोगम्मि जंमिया जीवा ।*
सव्वे सव्वावत्थं आहारे हुंति आउत्ता ।।

छा. विग्रहगतान् सिद्धांश्च मुक्त्वा लोके यावन्तो जीवास्ते ।
सर्वे सर्वावस्थासु आहारे आयुक्ता भवन्ति ।।

मू. (५४५) *तं तारिसगं रयणं सारं जं सव्वलोयरयणाणं ।*
सव्वं परिचइत्ता पाओवगया पविहरंति ।।

छा. तत्ताधशं रत्नं सारं यत्सर्वलोकरत्नानाम् ।
सर्वं परित्यज्य पादपोपगताः प्रविहरन्ति ।।

मू. (५४६) *एयं पाओवगमं निप्पडिकम्मं जिणेहिं पन्नत्तं ।*
तं सोऊणं खमओ ववसायपरक्कमं कुणइ ।।

छा. एतत् पादपोपगमं निष्प्रतिकर्म जिनैः प्रज्ञप्तम् ।
तच्छ्रुत्वा क्षपको व्यवसायपराक्रमं करोति ।।

मू. (५४७) *धीरपुरिसपन्नत्ते सप्पुरिसनिसेविए परमरम्मे ।*
धन्ना सिलायलगया निरावयक्खा निवज्जंति ।।

छा. धीरपुरुषप्रज्ञप्तान् सत्पुरुषनिषेवितान् परमरम्यान् (भावान्) ।
धन्याः शिलातलगता निरपेक्षाः प्रपद्यन्ते ।।

मू. (५४८) *सुव्वंति य अनगारा घोरासु भयाणियासु अडवीसुं ।*
गिरिकुहरकंदरासु य विजणेसु य रुक्खहेट्ठेसुं ।।

छा. श्रूयन्ते चानगाराः घोरासु भयानकास्वटवीषु ।
गिरिकुहरकन्दरासु च विजनेषु च वृक्षाणामधस्तात् ।।

मू. (५४९) *धीधणियबद्धकच्छा भीया जरमरणजम्मणसयाणं ।*
सेलसिलासयण्था साहंति उ उत्तमट्ठाइं ।।

छा. धृतिबाढबद्धकक्षा भीता जरामरणजन्मशतेभ्यः ।
शैलशिलाशयनस्थाः साधयन्त्येवोत्तमार्थम् ।।

मू. (५५०) *दीवोदहिरण्णेसु य खयरावहियासु पुनरवि य तासु ।*
कमलसिरीमहिलादिसु भत्तपरिन्ना कया थीसु ।।

छा. द्वीपोदध्यरण्येषु च खेचरापहृताभिः पुनरपि च ।
तासु कमलश्रीमहिलादिभिर्भक्तपरिज्ञा कृता स्त्रीषु ।।

मू. (५५१) *जइ ताव सावयाकुलगिरिकंदरविसमकडगदुग्गासुं ।*
साहिंति उत्तमट्ठं धिइधनियसहायगा धीरा ।।

छा. यदि तावत् श्वापदाकुलगिरिकन्दरविषमकटकदुर्गासु
साधयन्त्युत्तमार्थं बाढं धृतिसहायका धीराः ।।

मू. (५५२) *किं पुण अनगारसहायगेण अन्नुन्नसंगहबलेणं ।*
परलोए य न सक्का साहेउं अप्पणो अट्ठं ।।

छा. किं पुनरनगारसहायकेनान्योन्यसंग्रहबलेन ।
परलोकाय च न शक्यः साधयितुमात्मनोऽर्थः ।।

मू. (५५३) *समुइन्नेसु अ सुविहिय ! उवसग्गमहब्भएसु विविहेसुं ।*
हियएण चिंतणीयं रयणनिही एस उवसग्गो ॥

छा. समुदीर्णेषु च सुविहित ! उपसर्गमहाभयेषु विविधेषु ।
हृदयेन चिन्तनीयं रत्ननिधिरेष उपसर्गः ॥

मू. (५५४) *किं जायं जइ मरणं अहं च एगाणिओ इहं पाणी ।*
वसिओऽहं तिरियत्ते बहुसो एगागिओ रन्ने ॥

छा. किं जातं यदि मरणं अहं चैकाकीह प्राणी ।
उषितोऽहं तिर्यक्त्वे बहुश एकाक्यरण्ये ॥

मू. (५५५) *वसिऊणऽवि जणमज्झे वच्चइ एगागिओ इमो जीवो ।*
मुत्तूण सरीरघरं मच्चुमुहाकड्ढिओ संतो ॥

छा. उषित्वाऽपि जनमध्ये व्रजत्येकाक्ययं जीवः ।
मुक्त्वा शरीरगृहं मृत्युमुखाकर्षितः सन् ॥

मू. (५५६) *जह बीहंति अ जीवि विविहाण विहासियाण एगागी ।*
तह संसारगएहिं जीवेहिं विहेसिया अन्ने ॥

छा. यथा बिभ्यति च जीवा विविधेभ्यो विभीषिकाभ्य एकाकिनः ।
तथा संसारगतैर्जीवैर्बिभीषिका अन्याः ॥

मू. (५५७) *सावयभयाभिभूओ बहूसु अडवीसु निरभिरामासु ।*
सुरहिहरिणमहिससूयरकरवोडियरुक्खछायासु ॥

छा. श्वापदभयाभिभूतो बहुष्वटवीषु निरभिरामासु ।
रथिक(सुरभि)हरिणमहिषशूकरखण्डितवृक्षच्छायासु ॥

मू. (५५८) *गयगवयखग्गगंडयवग्घतरच्छच्छभल्लचरियासु ।*
भल्लुंकिकंकदीवियसंचरसब्भावकिण्णासुं ॥

छा. गजगवयखड्गिगण्डकव्याघ्रतरक्षाच्छभल्लचरितासु ।
भल्लुकिकङ्कद्वीपिकसद्भावसंचारकीर्णासु ॥

मू. (५५९) *मत्तगइंदनिवाडियभिल्लपुलिंदावकुंडियवणासुं ।*
वसिओऽहं तिरियत्ते भीसणसंसारचारम्मि ॥

छा. मत्तगजेन्द्रनिपातितभिल्लपुलिन्द्रावकुण्टितवनासु (अटवीषु) ।
उषितोऽहं तिर्यक्त्वे भीषणे संसारचारके ॥

मू. (५६०) *कत्थ य मुद्धमिगत्ते बहुसो अडवीसु पयइविसमासु ।*
वग्घमुहावडिएणं रसियं अइभीयहियएणं ॥

छा. क्वचित् मुग्धमृगत्वे बहुशोऽटवीषु प्रकृतिविषमासु ।
व्याघ्रमुखापतितेन रसितमतिभीतहृदयेन ॥

मू. (५६१) *कत्थइ अइदुप्पिक्खो भीसणविगरालघोरवयणोऽहं ।*
आसि महंविय वग्घो रुरुमहिसवराहविद्दवओ ॥

छा. क्वचिदतिदुष्प्रेक्ष्यो भीषणविकरालघोरवदनोऽहम् ।
आसं महानपि च व्याघ्रो रुरुमहिषवराहविद्रावकः ॥

मू. (५६२) *कत्थइ दुव्विहिएहिं रक्खसवेयालभूयरूवेहिं ।*
छलिओ वहिओ य अहं मणुस्सजम्मम्मि निस्सारो ॥

छा. क्वचिद्दुर्विहितै राक्षसवैतालभूतरूपैश्छलितो हतश्चाहं मनुष्यजन्मनि निसारः ॥

मू. (५६३) *पयइकुडिलम्मि कत्थइ संसारे पाविऊण भूयत्तं ।*
बहुसो उव्वियमाणो मएवि बीहाविया सत्ता ॥

छा. प्रकृतिकुटिले क्वचित्संसारे प्राप्य भूतत्वं बहुश
उद्विजन् नहमपि भापितः सत्त्वाः ॥

मू. (५६४) *विरसं आरसमाणो कत्थइ रन्नेसु धाइओ अहयं ।*
सावयगहणम्मि वणे भयभीरू खुभियचित्तोऽहं ॥

छा. विरसमारसन् क्वचिदरण्येषु धावितोऽहम् ।
श्वापदगहने वने भयभीरु क्षुब्धचित्तोऽहम् ॥

मू. (५६५) *पत्तं विचित्तविरसं दुक्खं संसारसागरगएणं ।*
रसियं च असरणेणं कयंतदंतंतरगएणं ॥

छा. प्राप्तं विचित्रविरसं दुःखं संसारसागरगतेन ।
रसितं चाशरणेन कृतान्तदन्तान्तर्गतेन ॥

मू. (५६६) *तइया कीस न हायइ जीवो जइया सुसाणपरिविद्धं ।*
भल्लुंकिकंकवायससएसु ढोकिज्जए देहं ॥

छा. तदा कथं न हीयते जीवो यदा श्मशानपरिविद्धः ।
शृ गालकङ्कवायसशतेषु अढौक्यत देहः ॥

मू. (५६७) *ता तं निज्झिणिऊणं देहं मुत्तूण वच्चए जीवो ।*
सो जीवो अविनासी भणिओ तेलुक्कदंसीहिं ॥

छा. तत्तं निर्जित्य देहं मुक्त्वा व्रजति जीवः स
जीवोऽविनासी भणितस्त्रैलोक्यदर्शिभिः ॥

मू. (५६८) *तं जइ ताव न मुच्चइ जीवो मरणस्स उव्वियंतोऽवि ।*
तम्हा मज्झ न जुज्जइ दाऊण भयस्स अप्पाणं ॥

छा. तद् यदि तावन्न मुच्यते जीवो मरणादुद्विजन्नपि ।
तस्मान्मम न युज्यते दातुं भयायात्मानम् ॥

मू. (५६९) *एवमनुचिंतयंता सुविहिय ! जरमरणभावियमईया ।*
पावंति कयपयत्ता मरणसमाहिं महाभागा ॥

छा. एवमनुचिन्तयन्तः सुविहित ! जरामरणभावितमतिकाः ।
प्राप्नुवन्ति कृतप्रतिज्ञा मरणसमाधिं महाभागाः ॥

मू. (५७०) *एवं भावियचित्तो संथारवरंमि सुविहिय ! सयावि ।*
भावेहि भावणाओ बारस जिनवयणदिट्ठाओ ॥

छा. एवं भावितचित्ताः संस्तारकवरे सुविहित !
सदैव भावय भावना द्वादश जिनवचनदृष्टाः ॥

मू. (५७१) *इह इत्तो चउरंगे चउत्थमग्गं (मंगं) सुसाहुधम्मम्मि ।*
बन्नेइ भावणाओ बारसिमो बारसंगविऊ ॥

छा. इहेतश्चतुरङ्गे चतुर्थमार्गं सुसाधुधर्मे ।
वर्णयति भावन द्वादशायं द्वादशाङ्गवित् ॥

मू. (५७२) *समणेण सावएण य जाओ निच्चंपि भावणिज्जाओ ।*
दढसंवेगकरीओ विसेसओ उत्तमट्ठम्मि ॥

छा. श्रमणेन श्रावकेण च या नित्यमपि भावनीयाः ।
दृढसंवेगकारिण्यो विशेषत उत्तमार्थे ॥

मू. (५७३) *पढमं अनिच्चभावं असरणयं एगयं च अन्नत्तं ।*
संसारमसुभयाविय विविहं लोगस्सहावं च ॥

छा. प्रथममनित्यभावमशरणतामेकतां चान्यत्वम् ।
संसारमशुभतामपि च विविधं लोकस्वभावं च ॥

मू. (५७४) *कम्मस्स आसवं संवरं च निज्जरणमुत्तमे य गुणे ।*
जिनसासणम्मि बोहिं च दुल्लहं चिंतए मइमं ॥

छा. कर्मण आश्रवं संवरं च निर्जरणमुत्तमांश्च गुणान् ।
जिनशासने बोधिं च दुर्लभां चिन्तयेन्मतिमान् ॥

मू. (५७५) *सव्वट्ठाणाइं असासयाइं इह चेव देवलोगे य ।*
सुरअसुरनराईणं रिद्धिविसेसा सुहाइं वा ॥

छा. सर्वस्थानान्यशाश्वतानि इहापि देवलोके च ।
सुरासुरनरादीनां ऋद्धिविशेषाः सुखानि च ॥

मू. (५७६) *मायापिईहिं सहवड्ढिएहिं मित्तेहिं पुत्तदारेहिं ।*
एगयओ सहवासो पीई पणओऽविअ अनिच्चो ॥

छा. मातापितृभिः सहवर्द्धितैर्मित्रैः पुत्रदारैः ।
एकतः सहवासः प्रीति प्रणयोऽपि चानित्यः ॥

मू. (५७७) *भवणेहिं व वणेहि य सयणासणजाणवाहणाईहिं ।*
संजोगोऽवि अनिच्चो तह परलोगेहिं सह तेहिं ॥

छा. भवनैर्वा वनैश्च शयनासनयानवाहनादिभिः ।
संयोगोऽप्यनित्यस्तथा परलोकेऽपि सह तैः ॥

मू. (५७८) *बलवीरियरूवजोव्वणसामग्गीसुभगया वपूसोभा ।*
देहस्स य आरुग्गं असासयं जीवियं चेव ॥

छा. बलवीर्यरूपयौवनसामग्रीसुभगताः वपुःशोभा ।
देहस्य चारोग्यमशाश्वतं जीवितं चैव ॥

मू. (५७९) *जम्मजरामरणभए अभिदुए विविहवाहिसंतत्ते ।*
लोगम्मि नत्थि सरणं जिणिंदवरसासणं मुत्तुं ।।

छा. जन्मजरामरणभयैरभिद्रुते विविधव्याधिसंतप्ते
लोके नास्ति शरणं जिनेन्द्रवरशासनं मुक्त्वा ।।

मू. (५८०) *आसेहि य हत्थीहि य पव्वयमित्तेहिं निच्चमत्तेहिं ।*
सावरणपहरणेहि य बलवयमत्तेहिं जोहेहिं ।।

छा. अश्वैश्च हस्तिभिश्च पर्वमित्रैर्नित्यमित्रैः ।
सावरणप्रहरणैश्च बलवयोमत्तैर्योधैः ।।

मू. (५८१) *महया भडचडगरपहकरेण आयंचक्कवट्टेणा मच्चू ।*
न य जियपुव्वो केणइ नीइबलेणावि लोगम्मि ।।

छा. महता भटवृन्दसमूहेनापि चक्रवर्त्तिना मृत्यु ।
न च जितपूर्व केनापि नीतिबलेनापि लोके ।।

मू. (५८२) *विविहेहि मंगलेहि य विज्जामंतोसहीपओगेहिं ।*
नविसक्का तारेउं मरणा नवि रुण्णसोएहिं ।।

छा. विविधैर्मङ्गलैश्च विद्यामन्त्रौषधिप्रयोगैश्च
नैव शक्यस्तारयितुं मरणान्नैव च रुग्णश्रोतोभ्यः ।।

मू. (५८३) *पुत्ता मित्ता य पिया सयणो बंधवजणो अ अत्थो य ।*
न समत्था ताएउं मरणा सिंदावि देवगणा ।।

छा. पुत्राः मित्राणि च पिता स्वजनो बान्धवजनोऽर्थश्च ।
न समर्थास्त्रातुं मरणात्सेन्द्रा अपि देवगणाः ।।

मू. (५८४) *सयणस्स य मज्झगओ रोगाभिहओ किलिस्सइ इहेगो ।*
सयणोऽविय से रोगं न विरिंचइ नेव नासेइ ।।

छा. स्वजनस्यापि मध्यगतो रोगाभिहतः क्लिश्यते इहैकः ।
स्वजनोऽपि च तस्य रोगं न विभजति नैव नाशयति ।।

मू. (५८५) *मज्झम्मि बंधवाणं इक्को मरइ कलुणरुयंताणं ।*
न य णं अन्नेति तओ बंधुजणो नेव दाराइं ।।

छा. बान्धवनां मध्ये एको म्रियते करुणं रुदताम् ।
न चैनमन्वेति सको बन्धुजनो नैव च दाराः ।।

मू. (५८६) *इक्को करेइ कम्मं फलमवि तस्सेक्कओ समनुहवइ ।*
इक्को जायइ मरइ य परलोअं इक्कओ जाई ।।

छा. एकः करोति कर्म फलमपि तस्यैककः समनुभवति ।
एको जायते म्रियते च परलोकमेकको याति ।।

मू. (५८७) *पत्तेयं पत्तेयं नियगं कम्मफलमणुहवंताणं ।*
को कस्स जए सयणो ? को कस्स व परजणो भणिओ ।।

छा. प्रत्येकं २ निजकं कर्मफलमनुभवतां कः कस्य
जगति स्वजनः ? को वा कस्य परजनो भणितः ॥

मू. (५८८) *को केण समं जायइ को केण समं च परभवं जाई ।*
को वा करेइ किंची कस्स व को कं नियत्तेइ ॥

छा. कः केन समं जायते ? कः केन समं च परभवं याति ? ।
को वा करोति किञ्चित् ? कस्यापि च कः कं निवर्त्तयति ॥

मू. (५८९) *अनुसोअइ अन्नजणं अन्नभवंतरगयं तु बालजणो ।*
नवि सोयइ अप्पाणं किलिस्समाणं भवसमुद्दे ॥

छा. अनुशोचत्यन्यजनमन्यभवान्तरगतं तु बालजनः ।
नैव शोचत्यात्मानं क्लिश्यन्तं भवसमुद्रे ॥

मू. (५९०) *अन्नं इमं सरीरं अन्नोऽहं बंधवावि मे अन्ने ।*
एवं नाऊण खमं कुसलस्स न तं खमं काउं ॥

छा. अन्यदिदं शरीरं अन्योऽहं बान्धवा अपीमेऽन्ये ।
एवं क्षमं ज्ञात्वा कुशलस्य तत्कर्त्तुं क्षमं न ॥

मू. (५९१) *हा ! जह मोहियमइणा सुग्गइमग्गं अजाणमाणेणं ।*
भीमे भवकंतारे सुचिरं भमियं भयकरम्मि ॥

छा. हा ! यथा मोहितमतिना सुगतिमार्गमजानता ।
भीमे भवकान्तारे सुचिरं भ्रान्तं भयङ्करे ॥

मू. (५९२) *जोणिसयसहस्सेसु य असइं जायं मयं वऽनेगासु ।*
संजोगविप्पओगा पत्ता दुक्खाणि य बहूणि ॥

छा. योनिशतसहस्रेषु चासकृत् जातं मृतं वाऽनेकासु जातिषु ।
संयोगविप्रयोगाः प्राप्ता दुःखानि च बहूनि ॥

मू. (५९३) *सग्गेसु य नरगेसु य माणुस्से तह तिरिक्खजोणीसुं ।*
जायं मयं च बहुसो संसारे संसारे संसरंतेणं ॥

छा. स्वर्गेषु च नरकेषु च मानुष्ये तथा तिर्यगयोनिषु ।
जातं मृतं च बहुशः संसारे संसरता ॥

मू. (५९४) *निब्भत्थणावमाणणवहबंधणरुंधणा धनविनासो ।*
नेगा य रोगसोगा पत्ता जाईसहस्सेसुं ॥

छा. निर्भर्त्सनाऽमाननवधबन्धनरोधा धनविनाशः ।
अनेके च रोगशोकाः प्राप्ता जातिसहस्रेषु ॥

मू. (५९५) *सो नत्थि इहोगासो लोए वालग्गकोडिमित्तोऽवि ॥*
जम्मणमरणाबाहा अनेगसो जत्थ न य पत्ता ॥

छा. स नास्तीहावकाशो लोके वालाग्रकोटिमात्रोऽपि ।
जन्मरणाबाधा अनेकशो यत्र न प्राताः ॥

मू. (५९६) *सव्वाणि सव्वलोए रूवी दव्वाणि पत्तपुव्वाणि ।*
देहोवक्खरपरिभोगयाइ दुक्खेसु य बहूसुं ॥

छा. सर्वाणि सर्वलोके रूपिद्रव्याणि ग्राम्यपूर्वाणि ।
देहोपस्करपरिभोगतया दुःखेषु च बहुषु ॥

मू. (५९७) *संबंधिबंधवत्ते सव्वे जीवा अनेगसो मज्झं ।*
विविहवहवेरजणया दासा सामी य मे आसी ॥

छा. सम्बन्धिबान्धवत्वे सर्वे जीवा अनेकशो मम ।
विविधवधवैरजनका दासाः स्वामिनश्च मे आसन् ॥

मू. (५९८) *लोगसहावो धी धी जत्थ व माया मया हवइ धूया ।*
पुत्तोऽवि य होइ पिया पियावि पुत्तत्तणमुवेइ ॥

छा. लोकस्वभावं धिग् धिग् यत्र च माता मृता भवति दुहिता ।
पुत्रोऽपि च भवति पिता पिताऽपि पुत्रत्वमुपयाति ॥

मू. (५९९) *जत्थ पियपुत्तगस्सवि माया छाया भवंतरगयस्स ।*
तुट्ठा खायइ मंसं इत्तो किं कट्ठयरमन्नं ॥

छा. यत्र प्रियपुत्रस्यापि माता छायया भवान्तरगतस्य ।
तुष्टा खादति मांसं किमितोऽन्यत्कष्टकरम् ? ॥

मू. (६००) *धी संसारो जहियं जुवाणओ परमरूवगव्वियओ ।*
मरिऊण जायइ किमी तत्थेव कलेवरे नियए ॥

छा. धिक् संसारं यत्र युवा परमरूपवगर्वितः ।
मृत्वा जायते कृमिस्तत्रैव कलेवरे निजके ॥

मू. (६०१) *बहुसो अनुभूयाइं अईयकालम्मि सव्वदुक्खाइं ।*
पावेहिइ पुणो दुक्खं न करेहिइ जो जणो धम्मं ॥

छा. बहुशोऽनुभूतान्यतीतकाले सर्वदुःखानि ।
प्राप्स्यति पुनर्दुखं न करिष्यति यो जनो धर्मम् ॥

मू. (६०२) *धम्मेण विना जिनदेसिएण नत्रत्थ अत्थि किंचि सुहं ।*
ठाणं वा कज्जं वा सदेवमणुयासुरे लोए ॥

छा. धर्मेण विना जिनदेशितेन नान्यत्रास्ति किञ्चित्सुखम् ।
स्थानं वा कार्यं वा सदेवमनुजासुरे लोके ॥

मू. (६०३) *अत्थं धम्मं कामं जाणि य कज्जाणि तिन्नि मिच्छंति ।*
जं तत्थ धम्मकज्जं तं सुभमियराणि असुभाणि ॥

छा. अर्थं धर्मं कामं यानि च कार्याणि त्रीणि इच्छन्ति ।
यत्तत्र धर्मकार्यं तच्छुभमितरे अशुभे ॥

मू. (६०४) *आयासकिलेसाणं वेराणं सागरो भयकरो य ।*
बहुदुक्खदुग्गइकरो अत्थो मूलं अनत्थाणं ॥

छा. आयासक्लेशानां वैराणामाकरो भयंकरश्च ।
बहुदुःखदुर्गतिकरो मूलमर्थोऽनर्थानाम् ॥

मू. (६०५) *किच्छाहि पाविउं जे पत्ता बहुभयकिलेसदोसकरा ।*
तक्खणसुहा बहुदुहा संसारविवद्धणा कामा ॥

छा. कृच्छ्रैः प्राप्तुं न् (शक्यं) ये च प्राप्ता बहुभयक्लेशदोषकराः ।
तत्क्षणसुखा बहुदुःखाः संसारविवर्द्धनाः कामाः ॥

मू. (६०६) *नत्थि इहं संसारे ठाणं किंचिवि निरुवद्दुयं नाम ।*
ससुरासुरेसु मणुए नरएसु तिरिक्खजोणीसुं ॥

छा. नास्तीह संसारे स्थानं किञ्चिदपि निरुपद्रुतं नाम ।
ससुरासुरेषु मनुजेषु नरकेषु तिर्यगयोनिषु च ॥

मू. (६०७) *बहुदुक्खपीलियाणं मइमूढाणं अणप्पवसगाणं ।*
तिरियाणं नत्थि सुहं नेरइयाणं कओ चेव ॥

छा. बहुदुःखपीडितानां मतिमूढानामनात्मवशानाम् ।
तिरश्चां नास्ति सुखं नैरयिकाणां कुतश्चैव ॥

मू. (६०८) *हयगब्भवास जम्मणवाहिजरामरणरोगसोगेहिं ।*
अभिभूए माणुस्से बहुदोसेहिं न सुहमत्थि ॥

छा. हतगर्भवासजन्मव्याधिजरामरणरोगशोकैः ।
अभिभूते मानुष्ये बहुदोषैर्न सुखमस्ति ॥

मू. (६०९) *मंसट्ठियसंघाए मुत्तपुरीसभरिए नवच्छिद्दे ।*
असुइं परिस्सवंते सुहं सरीरम्मि किं अत्थि ॥

छा. मांसास्थिसंघाते मूत्रपुरीषभृते नवच्छिद्रे ।
अशुचि परिस्रवति शुभं शरीरे किमस्ति ॥

मू. (६१०) *इट्ठजनविप्पओगो चेवणभयं चव देवलोगाओ ।*
एयारिसाणि सग्गे देवावि दुहाणि पावंति ॥

छा. इष्टजनविप्रयोगश्चयवनभयं चैव देवलोकात् ।
एतादृशानि स्वर्गे देवा अपि दुःखानि प्राप्नुवन्ति ॥

मू. (६११) *ईसाविसायमकोहलोहदोसेहिं एवमाईहिं ।*
देवावि समभिभूया तेसुवि य कओ सुहं अत्थि ॥

छा. ईर्ष्याविषादमदक्रोधलोभैर्दोषैरेवमादिभिः ।
देवा अपि च समभिभूतास्तेष्वपि च कुतः सुखमस्ति ॥

मू. (६१२) *एरिसयदोसपुण्णे खुत्तो संसारसायरे जीवो ।*
जं अइचिरं किलिस्सइ तं आसवहेउअं सव्वं ॥

छा. ईदृगदोषपूर्णे मग्नः संसारसागरे जीवः ।
यदतिचिरं क्लिश्यति तदाश्रवहेतुकं सर्वम् ॥

मू. (६१३) *रागद्दोसपमत्तो इंदियवसओ करेइ कम्माइं ।*
आसवदारेहिं अविगुहेहिं तिविहेण करणेणं ॥

छा. रागद्वेषप्रमत्त इन्द्रियवशः करोति कर्माणि ।
आश्रवद्वारैरविगूहितैस्त्रिविधेन करणेन ॥

मू. (६१४) *धिधी मोहो जेणिह हियकामो खलु स पावमायरइ ।*
न हु पावं हवइ हियं विसं जहा जीवियत्थिस्स ॥

छा. धिग् धिग् मोहं येनेह हितकामः खलु स पापमाचरति ।
नैव पापं भवति हितं विषं यथा जीवितार्थिनः ॥

मू. (६१५) *रागस्स य दोसस्स य दिन्नसु णं णग्ग सद्दहंतोऽपि ।*
पावेसु कुणइ भावं आउरविज्जव्व अहिएसुं ॥

छा. रागं च द्वेषं च धिगस्तु यन्नाम श्रद्दधानोऽपि ।
पापेषु करोति भावमातुरवैद्य इवाहितेषु ॥

मू. (६१६) *लोभेण अहव धत्थो कज्जं न गणेइ आयअहियंपि ।*
अइलोहेण विनस्सइ मच्छुव्व जहा गलं गिलिओ ॥

छा. लोभेनाथवा ग्रस्तः कार्यं न गणयति आत्माहितमपि ।
अतिलोभेन विनश्यति मत्स्य इव यथा गलं गिलितः ॥

मू. (६१७) *अत्थं धम्मं कामं तिन्निविबुद्धो जनो परिच्चयइ ।*
ताइं करेइ जेहि उ (न) किलिस्सइ इहं परभवे य ॥

छा. अर्थं धर्मं कामं त्रीनपि बुधो जनः परित्यजति ।
तानि करोति यैस्तु (न) क्लिश्यतीह परभवे च ॥

मू. (६१८) *हुंति अजुत्तस्स विनासगाणि पंचिंदियाणि पुरिसस्स ।*
उरगा इव उग्गविसा गहिया मंतोसहीहि विना ॥

छा. भवन्त्ययुक्तस्य विनाशकानि पञ्चेन्द्रियाणि पुरुषस्य ।
उरगा इवोग्रविषाः मन्त्रौषधिभिर्विना गृहीताः ॥

मू. (६१९) *आसवदारेहिं सया हिंसाईएहिं कम्ममासवइ ।*
जह नावाइ विणासो छिद्देहि जलं उयहिमज्झे ॥

छा. आश्रवद्वारैः सदा हिंसादिकैः कर्माश्रवति ।
यथा नावो विनाशश्छिद्रैरुदधिमध्ये जलमाश्रवन्त्याः (तथाऽऽश्रवैर्जीवस्य) ॥

मू. (६२०) *कम्मासवदाराइं निरुंभियव्वाइं इंदियाइं च ।*
हंतव्वा य कसाया तिविहंतिविहेण मुक्खत्थं ॥

छा. कर्माश्रवद्वाराणि निरोद्धव्यानीन्द्रियाणि च ।
हन्तव्याश्च कषायास्त्रिविधत्रिविधेन मोक्षार्थम् ॥

मू. (६२१) *निग्गहिय कसाएहिं आसवा मूलओ हया हुंति ।*
अहियाहारे मुक्के रोगा इव आउरजणस्स ॥

छा. निगृहीतेषु कषायेषु आश्रवा मूलतो हता भवन्ति ।
अहिताहारे मुक्ते रोगा इवातुरजनस्य ॥

मू. (६२२) *नाणेण य झाणेण य तवोबलेण य बला निरुंभंति ।*
इंदियविसयकसाया धरिया तुरगा व रज्जूहिं ॥

छा. ज्ञानेन च ध्यानेन च तपोबलेन च बलान्निरुध्यन्ते ।
इन्द्रियाविषयकषाया धृतास्तुरगा इव रज्जूभिः ॥

मू. (६२३) *हुंति गुणकारगाइं सुयरज्जूहिं धणियं नियमियाइं ।*
नियगाणि इंदियाइं जइणो तुरगा इव सुदंता ॥

छा. भवन्ति गुणाकार करणि सुतरज्जु निरुद्धाः निजमिलानि ।
निजकानीन्द्रियाणि कतेस्तुरगा इव सुदान्ताः ॥

मू. (६२४) *मणवयणकायजोगा जे भणिया करणसण्णिया तिन्नि ।*
ते जुत्तस्स गुणकरा हुंति अजुत्तस्स दोसकरा ॥

छा. मनोवचनकाययोगा ये भणिताः करणसंज्ञितास्त्रयस्ते
युक्तस्य गुणकरा भवन्त्ययुक्तस्य दोषकराः ॥

मू. (६२५) *जो सम्मं भूयाइं पासइ भूए अ अप्पभू य ।*
कम्ममलेण न लिप्पइ सो संविरायसवदुवारो ॥

छा. यः सम्यग् भूतान् पश्यति भूतांश्चात्मभूतान्
कर्ममलेन न लिप्यते स संवृताश्रवद्वारः ॥

मू. (६२६) *धन्ना सत्त हियाइं सुणंति धन्ना करंति सुणियाइं ।*
धन्ना सुग्गइमग्गं मरंति धन्ना गया सिद्धिं ॥

छा. धन्याः सत्त्वा हितानि शृ ण्वन्ति धन्याः कुर्वन्ति श्रुतानि ।
धन्याः सुगतिमार्ग (यथा तथा) म्रियन्ते धन्या गताः सिद्धिम् ॥

मू. (६२७) *धन्ना कलत्तनियलेहिं विप्पमुक्का सुसत्तसंजुत्ता ।*
वारीओव गयवरा घरवारीओवि निप्फिडिया ॥

छा. धन्याः कलत्रनिगडेभ्यो विप्रमुक्ताः सुसत्वसंयुक्ताः ।
वारीभ्य इव गजवराः गृहवारीतो निष्फिटिताः ॥

मू. (६२८) *धन्ना (उ) करंति तवं संजमजोगेहिं कम्ममट्ठविहं ।*
तवसलिलेणं मुणिणो धुणंति पोराणयं कम्मं ॥

छा. धन्यास्तु कुर्वन्ति तपः संयमयोगैः कर्माष्टविधम् (रुणद्धिः) ।
तपःसलिलेन मुनयो धुन्वन्ति पौराणिकं कर्म ॥

मू. (६२९) *नाणमयवायसहिओ सीलुज्जलिओ तवो मओ अग्गी ।*
संसारकरणबीयं दहइ दवग्गी व तणरासिं ॥

छा. ज्ञानमयवातसहितं शीलोज्वलं तपो मतोऽग्नि ।
संसारकरणबीजं दहति दवाग्निरिव तृणराशिम् ॥

मू. (६३०) *इणमो सुग्गइगइपहो सुदेसिओ उज्जिओ य जिनवरेहिं ।*
ते धन्ना जे एयं पहमणवज्जं पवज्जंति ॥

छा. अयं सुगतिगमनपथः सुदेशित उज्जितश्च जिनवरैः ।
ते धन्या ये एनं पन्थानमनवद्यं प्रपद्यन्ते ॥

मू. (६३१) *जाहे य पावियव्वं इह परलोए य होइ कल्लाणं ।*
ता एयं जिनकहियं पडिवज्जइ भावओ धम्मं ॥

छा. यदा च प्राप्तव्यमिह परलोके च भवति कल्याणम् ।
तर्ह्येनं जिनकथितं प्रतिपद्यते भावतो धर्मम् ॥

मू. (६३२) *जह जह दोसोवरमो जह ज विसएसु होइ वेरग्गं ।*
तह तह विजाणयाहि आसन्नं से पयं परमं ॥

छा. यथा यथा दोषोपरमो यथा यथा विषयेषु भवति वैराग्यम् ।
तथा २ विजानीहि आसन्नमथ पदं परमम् ॥

मू. (६३३) *दुग्गोभवकंतारे भममाणेहिं सुचिरं पणट्ठेहिं ।*
दिट्ठो जिणोवदिट्ठो सुग्गइमग्गो कहवि लद्धो ॥

छा. भवकान्तारे भ्राम्यद्भिः सुचिरप्रणष्टैर्दुष्टे दुर्गे
जिनोपदिष्टः सुगतिमार्ग कथमपि च लब्धः ॥

मू. (६३४) *माणुस्सदेसकुलालजाइइंदियबलोवयाणं च ।*
विन्नाणं सद्धा दंसणं च दुलहं सुसाहूणं ।

छा. मानुष्यदेशकुलकालजातीन्द्रियबलोपचयाश्च ।
विज्ञानं श्रद्धा सुसाधूनां दर्शनं च दुर्लभम् ॥

मू. (६३५) *पत्तेसुवि एएसुं मोहस्सुदएण दुलहो सुपहो ।*
कुपहबहुयत्तणेण य विसयसुहाणं च लोभेणं ॥

छा. प्राप्तेष्वपि एतेषु मोहस्योदयेन दुर्लभः सुपथः ।
कुपथबहुत्वेन च विषयसुखानां च लोभेन ॥

मू. (६३६) *सो य पहो उवलद्धो जस्स जए बाहिरो जनो बहुओ ।*
संपत्तिद्धिय न चिरं तम्हा न खमो पमाओ मे ॥

छा. स च पन्थाः उपलब्धो यस्माज्जगति बाह्यो जनो बहुकः ।
संप्राप्तोऽपि न चिरं तस्मान्न क्षमः प्रमादो भवताम् ॥

मू. (६३७) *जह जह दढप्पइण्णो समणो वेरग्गभावणं कुणइ ।*
तह तह असुभं आयवहयं व सीयं खयमुवेइ ॥

छा. यथा यथा दृढप्रतिज्ञः श्रमणो वैराग्यभावनां करोति
तथा तथाऽशुभमातपहतमिव शीतं क्षयमुपयाति ॥

मू. (६३८) *एगअहोरत्तेणवि दढपरिणामा अनुत्तरं जंति ।*
कंडरिओ पुंडरिओ अहरागईउड्ढगमणेसुं ॥

छा. एकेनाहोरात्रेणापि दृढपरिणामा अनुत्तरं यान्ति ।
कण्डरीकः (च) अधमगत्यूर्द्धगमनयोः (ज्ञाते) ॥

मू. (६३९) *बारसवि भावनाओ एवं संखेवओ समत्ताओ ।*
भावेमाणो जीवो जाओ समुवेइ वेरग्गं ॥

छा. द्वादशापि भावना एवं संक्षेपतः समाप्तः ।
भावयन् जीवो याः समुपयाति वैराग्यम् ॥

मू. (६४०) *भाविज्ज भावणाओ पालिज्ज वयाइं रयणसरिसाइं ।*
पडिपुन्नपावखमणे अइरा सिद्धिंपि पावहिसि ॥

छा. भावयेः भावनाः पालयेः व्रतानि र्नसदृशानि ।
प्रतिपूर्णपापक्षपणानि अचिरात्सिद्धिमपि प्राप्स्यसि ॥

मू. (६४१) *कत्थइ सुहं सुरसमं कत्थइ निरओवमं हवइ दुक्खं ।*
कत्थइ तिरियसरित्थं माणुसजाई बहुविचित्ता ।।

छा. क्वचित् सुखं सुरसमं कचिन्निरयोपमं भवति दुःखम् ।
क्वचितिर्यक्सदृशं मनुष्यजातिर्बहुविचित्रा ।।

मू. (६४२) *दट्ठूणवि अप्पसुहं माणुस्सं नेगदोस (सोग) संजुत्तं ।*
सुट्ठुवि हियमुवइट्ठं कज्जं न मुणेइ मूढजणो ।।

छा. दृष्ट्वाऽप्यल्पसुखं मानुष्यं नैकदोषसंयुक्तम् ।
सुष्ठपि हितमुपदिष्टं कार्यं न जानाति मूढजनः ।।

मू. (६४३) *जह नाम पट्टणगओ संते मुल्लंमि मूढभावेणं ।*
न लहंति नरा लाहं माणुसभावं तहा पत्ता ।।

छा. यथा नाम पत्तनगतः सति मूल्ये मूढभावेन ।
न लभंते नरा लाभं मनुष्यभावं तथा प्राप्ताः ।।

मू. (६४४) *संपत्ते बलविरिए सब्भावपरिक्खणं अजानंता ।*
न लहंति बोहिलाभं दुग्गइमग्गं च पावंति ।।

छा. संप्राप्ते बलवीर्ये सद्भावपरीक्षणमजानानाः ।
न लभन्ते बोधिलाभं दुर्गतिमार्गं च प्राप्नुवन्ति ।।

मू. (६४५) *अम्मापियरो भाया भज्जा पुत्ता सरीर अत्थो य ।*
भवसागरंमि घोरे न हुंति ताणं च सरणं च ।।

छा. मातापितरौ भ्राता भार्या पुत्राः शरीरमर्थश्च ।
भवसागरे घोरे न भवन्ति त्राणं च शरणं च ।।

मू. (६४६) *नवि माया नवि य पिया न पुत्तदारा न चेव बंधुजनो ।*
नवि य धनं नवि धन्नं दुक्खमुइन्नं उवसमेंति ।।

छा. नैव माता नैव च पिता न पुत्रदारा नैव च बन्धुजनः ।
नैव च धनं नैव च धान्यं दुःखमुदीर्णमुपशामयन्ति ।।

मू. (६४७) *जइया सयणिज्जगओ दुक्खत्तो सयणबंधुपरि हीणो ।*
उव्वत्तइ परियत्तइ उरगो जह अग्गिमज्झंमि ।।

छा. यदा शयनीयगतो दुःखार्तः स्वजनबन्धुपरिहीनः ।
उद्वर्त्तते परिवर्तते उरगो यथाऽग्निमध्ये ।।

मू. (६४८) *असुइ सरीरं रोगा जम्मणसयसाहणं छुहा तण्हा ।*
उण्हं सीयं वाओ पहाभिधाया यऽनेगविहा ।।

छा. अशुचि शरीरं रोगा जन्मशतसाधनं क्षुत् तृष्णा ।
उष्णं शीतं वातःपथ्यभिघाताश्चानेकविधाः ।।

मू. (६४९) *सोगजरामरणाइं परिस्समो दीनया य दारिद्दं ।*
तहय पियविप्पओगा अप्पियजणसंपओगा य ।।

श्र.	शोकजरामरणानि परिश्रमो दीनता च दारिद्र्यम् ।
	तथैव प्रियविप्रयोगा अप्रियजनसंप्रयोगाश्च ॥
मू. (६५०)	*एयाणि य अण्णाणि य माणुस्से बहुविहाणि दुक्खाणि ।*
	पच्चक्खं पिक्खंतो को न मरइ तं विचिंतंतो ॥
श्र.	एतानि चान्यानि च चानुष्ये बहुविधानि
	दुःखानि प्रत्यक्षमीक्षमाणः को न म्रियते तद्विचिन्तयन् ॥
मू. (६५१)	*लद्धूणवि माणुस्सं सुदुल्लहं केइ कम्मदोसेणं ।*
	सायासुहमणुरत्ता मरणसमुद्दे ऽवगाहिंति ॥
श्र.	लब्ध्वाऽपि मानुष्यं सुदुर्लभं केचित्कर्मदोषेण ।
	सातसुखानुरक्ता मरणसमुद्रमवगाहन्ते ॥
मू. (६५२)	*तेण उ इहलोगसुहं मोत्तूणं माणसंसियमईओ ।*
	विरतिक्खमरणभीरू लोगसुईकरणदोगुंछी ॥
श्र.	तेनैवेहलोकसुखं मुक्त्वा मानसंश्रितमतिकः ।
	विरतिक्षमरणभीरुर्लोकश्रुतिकरणजुगुप्सी ॥
मू. (६५३)	*दारिद्दुक्खवेयणबहुविहसीउण्हखुप्पिवासाणं ।*
	अरईभयसोगसामियतक्करदुब्भिक्खमरणाइं ॥
श्र.	दारिद्र्यदुःखवेदना बहुविधशीतोष्णक्षुत्पिपासाः ।
	अरतिभयशोकस्वामितस्करदुर्भिक्षमरणानि ॥
मू. (६५४)	*एएसिं तु दुहाणं जं पडिवक्खं सुहंति तं लोए ।*
	जं पुण अच्चंतसुहं तस्स परुक्खा सया लोया ॥
श्र.	एतेषां तु दुःखानां यः प्रतिपक्षस्तल्लोके सुखमिति ।
	यत्पुनरत्यन्तसुखं तस्य परोक्षाः सदा लोकाः ॥
मू. (६५५)	*जस्स न छुहा न तण्हा नय सीउण्हं न दुक्खमुक्किट्ठं ।*
	न य असुइय सरीरं तस्स ऽसणाईसु किं कज्जं ॥
श्र.	यस्य न क्षुत् न तृड् न च शीतोष्णं न दुःखमुत्कृष्टं ।
	न चाशुचिकं शरीरं तस्याशनादिभिः किं कार्यम् ॥
मू. (६५६)	*जह निंबदुमुप्पन्नो कीडो कडुयंपि मन्नए महुरं ।*
	तह मुक्खसुहपरुक्खा संसारदुहं सुहं बिंति ॥
श्र.	यथा निम्बद्रुमोत्पन्नः कीटः कटुकमपि मन्यते मधुरम् ।
	तथा परोक्षमोक्षमुखाः संसारदुःखं सुखं ब्रुवते ॥
मू. (६५७)	*जे कडुयदुमुप्पन्ना कीडा वरकप्पपायवपरुक्खा ।*
	तेसिं विसालवल्ली विसं व सग्गो य मुक्खो य ॥
श्र.	ये कटुकद्रुमोत्पन्नाः कीटाः परोक्षवरकल्पपादपाः ।
	तेषां विशाल(सुख)वल्ली विषवत्स्वर्गश्च मोक्षश्च ॥

मू. (६५८) *तह परतित्थियकीडा विसयविसंकुरविमूढदिट्ठीया ।*
जिनसासनकप्पतरुवरपारुक्खरसा किलिस्संति ॥

छा. तथा परतीर्थिककीटा विषयविषाङ्कुरविमूढदृष्टिकाः ।
परोक्षजिनशासनकल्पतरुवररसाः क्लिश्यन्ति ॥

मू. (६५९) *तम्हा सुक्खमहातरुसासयसिवफलयसुक्खसत्तेणं ।*
मोत्तूण लोगसण्णं पंडियमरणेण मरियव्वं ॥

छा. तस्मात्सौख्यमहातरुशाश्वतशिवफलकसौख्यसक्तेन(जीवेन) ।
मुक्त्वा लोकसंज्ञा पण्डितमरणेन मर्त्तव्यम् ॥

मू. (६६०) *जिनमयभाविअचित्तो लोगसुईमलविरेयण काउं ।*
धम्मंमि तओ झाणे सुक्के य मइं निवेसेह ॥

छा. जिनमतभावितचित्तो लोकश्रुतिमलविरेचनं कृत्वा ।
धर्म्ये ततो ध्याने शुक्ले च मतिं निवेशयेत् ॥

मू. (६६१) *सुणह–जह जिनवरमाम्य (रस) भावियहियएण झाणवावारो ।*
करणिज्जो समणेणं जं झाणं जेसु झायव्वं ॥

छा. शृ णुत–यथा जिनवचनामृतरसभावितहृदयेन ध्यानव्यापारः ।
करणीयः श्रमणेन यद् ध्यानं ये(ते)षु ध्यातव्यम् ॥

मू. (६६२) *इति संलेहणासुयं ॥ एयं मरणविभत्तिमरणविसोहिं च नाम गुणरयणं ।*
मरणसमाही तइयं संलेहणसुयं चउत्थं च ॥

छा. एतत् मरणविभक्ति मरणविशोधिश्च नाम गुणरत्नम् ।
मरणसमाधिस्तृतीयं संलेखनाश्रुतं चतुर्थं च ॥

मू. (६६३) *पंचम भत्तपरिण्णा छट्ठं आउरपच्चक्खाणं च ।*
सत्तम महपच्चखाणं अट्ठम आराहणपइण्णो ॥

छा. पञ्चमं भक्तपरिज्ञा षष्ठमातुरप्रत्याख्यानं च ।
सप्तमं महाप्रत्याख्यानं अष्टममाराधनाप्रकीर्णकम् ॥

मू. (६६४) *इमाओ अट्ठ सुयाओ भावा उ गहियंमि लेस अत्थाओ ।*
मरणविभत्ती रइयं बिय नाम मरणसमाहिं च ॥

छा. एतेभ्योऽष्टभ्यः श्रुतेभ्यो भावेनावगृह्यार्थलेशम् ।
मरणविभक्ती रचिता द्वितीयं नाम मरणसमाधिः ॥

३३ दसमं प्रकीर्णकः "मरणसमाधिः" समाप्तम्

मुनि दीपरत्नसागरेण संशोधिता सम्पादिता मरणसमाधिप्रकीर्णकस्य
पूज्यपाद आनंदसागरसूरीश्वरेण सम्पादिता संस्कृतछाया समाप्ता ।

❋ ❋ ❋